

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**8. SINIF T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE
KORE SAVAŞI'NIN YERİ VE TARİH EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ**

AHMET AZMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ŞUBAT, 2019
MUĞLA**

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

8. SINIF T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE KORE
SAVAŞI'NIN YERİ VE TARİH EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

AHMET AZMAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsünde
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 07.02.2019

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Özgür YILDIZ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Ercan HAYTOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL

ŞUBAT, 2019

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 08/01/2019 tarih ve 271/3 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin (24/6) maddesine göre, İlköğretim Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ahmet Azman'ın "8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kore Savaşı'nın Yeri ve Tarih Eğitimindeki Önemi" başlıklı tezini incelemiş ve aday 07/02/2019 tarihinde saat 11:00'de jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ⁶⁰ dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul edildiğine ^{cevabı:15} ile karar verilmiştir.

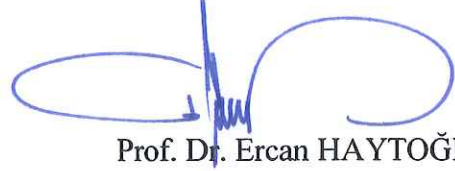
Doç. Dr. Özgür YILDIZ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI

Üye

Prof. Dr. Ercan HAYTOĞLU

Üye

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kore Savaşı'nın Yeri ve Tarih Eğitimindeki Önemi ” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. / / 20...

AHMET AZMAN

ÖZET

8. SINIF T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE KORE SAVAŞI'NIN YERİ VE TARİH EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

AHMET AZMAN

Yüksek Lisans, İlköğretim Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Özgür Yıldız

ŞUBAT 2019, 110 sayfa

İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyada bloklaşma ve kutuplaşma süreci başlamıştır. Bu süreçte Türkiye coğrafi konumu nedeniyle değerlidir. Bu değer farkında olan SSCB Türkiye'den isteklerde bulunmuştur. Bu isteklerin imkansızlığını Türkiye karşı notalar vererek göstermiştir. Türkiye bu dönemde komşusu Yunanistan ile Truman Doktrininden yararlanarak SSCB'ye karşı pozisyonunu belli etmiştir. Bu doktrinin yetersiz olduğunu bilen Türkiye Marshall Planından yararlanarak Kuzey Atlantik Paktına üyelik başvurusunda bulunmuştur.

SSCB karşıtı tüm oluşum ve gruplarda yer alan Türkiye 25 Haziran 1950'de Uzak Doğu'da başlayan Soğuk Savaşın ilk sıcak savaşında Birleşmiş Milletlere her türlü vazifeye hazır olduğunu bildirmiştir. Birleşmiş Milletlerin Kore'ye yardım çağrısı karşısında Türkiye bir tugay düzeyinde askeri personelini Kore'de görevlendirmiştir. Türkiye'nin gönderdiği ilk üç katile askerleri bir fiil sıcak çatışmalarda yer alarak Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan değerlerin somut örneklerini oluşturmuşlardır. Türk askerinin Kunuri, Kumyangjangni, Kumkale, Yıldıztepe, Wegas, Elko ve Karson, Doğu ve Batı Berlin cepheleri ve mevziilerinde verdiği başarılı mücadeleler Kore topraklarına barışın gelmesinde unutulmayacak katkılar sağlayarak derin izler bırakmıştır.

Anahtar kelimeler: Kore, Sosyal Bilgiler, Gazi, Değer, Savaş.

ABSTRACT

THE KOREAN WAR'S PLACE AND IMPORTANCE IN HISTORY EDUCATION WITHIN THE HISTORY OF TURKISH REVOLUTION AND KEMALISM CLASS AT 8TH GRADERS

AHMET AZMAN

**Master Thesis, The Department of Turkish and Social Studies Education, The
Department of Social Studies Education**

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Özgür YILDIZ

February 2019, 110 pages

After the World war 2, a process of blocking and polarization has started all around the world. In that process Turkey has always been valuable because of its geographical location. USSR (union of Soviet Socialist Republics) understanding this fact, had some demands from Turkey. Turkey expressed the impossibility of those demands by sending diplomatic notes. During that time, Turkey showed its position against USSR by benefiting from Truman doctrine with its neighboring country, Greece. Turkey knowing that doctrine was useless, applied for a membership to Atlantic treaty by benefiting from Marshall Plan.

Turkey, taking its place aside all groups and formations against USSR, reported to United Nations that it was on call for any duty in the first hot war which started in far East on the 25th July, 1950. In return for UN's call for aid to Korea, Turkey charged about a brigade of military personnel in Korea. First three caravans of soldiers sent by Turkey set a precedent of concrete examples for values in social studies classes by actively skirmishing in close combats. Turkish soldiers' successful combats in front lines and emplacements of Kunuri, Kumyngjagni, Kumkale, Yıldıztepe, Wegas, Elko, Karson, East and West Berlin have left unforgettable marks by contributing to bring peace to Korea lands.

Keywords: Korean, Social Sciences, Ghazi, Value, War.

ÖNSÖZ

İkinci Dünya Savaşı'nın neden olduğu yıkım ve ölümleri başarılı bir tarafsızlık politikasıyla pasifize eden Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli bir karar vermesi gerekiyordu. Bu zor ve önemli karar iktidara yeni gelen Adnan Menderes ve Demokrat Parti hükümeti tarafından verilmiştir. Türk hükümeti Birleşmiş Milletler bünyesinde Kore'ye askeri yardımda bulunma kararı vermiştir. Bu karar Türkiye'nin dünya barışına katkı vermesi bakımından önemlidir.

Eğitim ulusların ve ülkelerin kalkınması, sürekliliği ve hedeflere ulaşabilmesi açısından önemli bir araçtır. Dünya milletlerinin geleceğe güvenle bakabilmesi bakımından Sosyal Bilgiler önemli derslerden biridir. Sosyal Bilgiler ulusların kendi değerleri çerçevesinde evrensel değerlere ulaşabilmesi bakımından önemlidir. Sosyal Bilgiler bireylerin değişen dünya koşullarına uyum sağlaması amacıyla çeşitli disiplinlerin ortak bir payda da buluşturulduğu çalışma alanıdır.

Çalışmanın önemli öğelerinden gazilere ulaşmada katkı sağlayan Muharip Gaziler Derneği Nazilli şubesi başkanı Hasan Karataş ve İzmir şubesi başkanı Mehmet Gökmen ile İzmir'in Menderes ve Selçuk ilçeleri, Şehit Aileleri ve Gazileri Yardımlaşma Derneği başkanları Mehmet Çopur ve Fahrettin Eren'e teşekkürlerime sunarım. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yüksek Lisans öğrenciliğim sırasında her daim desteklerini sunan ve öğrencisi olmaktan onur duyduğum danışmanım Doç. Dr. Özgür Yıldız hocalarım Prof. Dr. İbrahim Güner, Doç. Dr. Kasım Yıldırım, Doç. Dr. Gürsoy Akça ve Doç. Dr. Sabri Sidekli'ye teşekkürü borç bilirim.

Araştırmalarım ve gazi görüşmelerinde destek olan Dedem Musa Azman, Babam Durmuş Azman ve aile üyelerime saygılar sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ	vii
TABLolar DİZİNİ.....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
EKLER DİZİNİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Cümlesi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Tanımlar	3

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kore Coğrafyası ve Kültürü	4
2.2. Kore Tarihi	5
2.2.1. İlkçağ'da Kore.....	5
2.2.2. Ortaçağ'da Kore	5
2.2.3. Yeniçağ'da Kore	5
2.2.4. Yakınçağ'da Kore.....	6
2.3. Birinci Dünya Savaşı Sonrasında Kore.....	6
2.4. İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Kore	7
2.5. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Uzak Doğu Devletleri	7
2.5.1. Kore.....	7
2.5.2. Güney Kore Silahlı Kuvvetleri	8
2.5.3. Kuzey Kore Silahlı Kuvvetleri	8
2.5.4. Japonya.....	9

2.5.5. Çin.....	9
2.6. Kore Savaşı Öncesi Dünya Dengeleri.....	10
2.6.1. Truman Doktrini.....	10
2.6.2. Marshall Planı	11
2.6.3. Kuzey Atlantik Paktı (NATO).....	12
2.6.4. Varşova Paktı	13
2.7. Kore Savaşı'nın Sebepleri	14
2.8. Nato ve Varşova Paktı Üyeleri	15
2.8.1. Kuzey Atlantik Paktı (NATO)	15
2.8.2. Varşova Paktı	16
2.9. Ülkelerin Savaştan Beklentileri	16
2.9.1. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)	16
2.9.2. Kuzey ve Güney Kore.....	16
2.9.3. Türkiye	17
2.9.4. Amerika Birleşik Devletleri(ABD).....	17
2.9.5. Çin.....	18
2.10. Kore Savaşı'nın Başlaması ve Türkiye'nin Kore'ye Asker Göndermesinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi	18
2.10.1. Kore Savaşı'nın Başlaması	18
2.10.2. Türkiye'nin Asker Göndermesi	20
2.10.3. Türk Birliğinin Oluşturulması ve Kore'ye Ulaşması	20
2.11. Birinci Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi	26
2.11.1. Çete Faaliyetlerine Karşı Mücadele	26
2.11.2. Kunuri Mücadeleleri	28
2.11.3. Tokchon İlerleyişi ve Wawon Muharebesi	30
2.11.4. Sinnimni Mücadelesi	35
2.11.5. Kaechon Mücadelesi ve Pyongyang'da Toplanma	39
2.11.6. Pyongyang'dan 1951 Yılbaşına Kadar Türk Ordusu	41
2.11.7. Yılbaşı Taaruzları ve Kumyangjangni Muharebesi.....	42
2.11.8. Kumyangjangni Sonrası Birinci Türk Tugayı Mücadeleleri	44
2.12. İkinci ve Üçüncü Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi.....	49
2.12.1. İkinci Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi	49
2.12.1.1. Yıldız Tepe Mevzii.....	55

2.12.1.2. <i>Kumkale Cephesi</i>	55
2.12.1.3. <i>Albay Nuri Pamir'in Şehadeti</i>	58
2.12.2. Üçüncü Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi	59
2.12.2.1. <i>Doğu ve Batı Berlin Mevzileri</i>	67
2.12.2.2. <i>Wegas Mevzii</i>	69
2.12.2.3. <i>Elko ve Karson Mevzileri</i>	76
2.13. Kore Savaşı'nın T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Kullanılan Değerler Kapsamında İncelenmesi	78
2.14. İlgili Araştırmalar	79

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	82
3.2. Çalışma Grubu	82
3.3. Verilerin Toplanması	84
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	84

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Görüşme Gerçekleştirilen Kore Gazilerinin Görüşmelere İlişkin Bulgu ve Yorumları	85
4.1.1. <i>Görüşme Gerçekleştirilen Gazilerin Kore Kafilesine Katılımları ve Eğitimleri</i> 85	
4.1.2. <i>Görüşme Gerçekleştirilen Gazilerin Türkiye'den Ayrılmaları ve Kore'ye Ulaşmaları</i>	88
4.1.3. <i>Görüşme Gerçekleştirilen Gazilere Göre Cephe Gerisi ve Kore</i>	90

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç	92
5.2. Tartışma	94
5.3. Öneriler	95

KAYNAKÇA.....	96
EKLER.....	100
ÖZGEÇMİŞ.....	110

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1. Kuzey Atlantik Paktı Üyeleri.....	15
Tablo 2.2. Varşova Paktı Üyeleri.....	16
Tablo 3.1. Aydın ve İzmir İlinde Görüşme Yapılan Kore Gazileri	82

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Türk Askerlerinin Yolculuk Yaptığı Amerikan Gemisi.....	22
Şekil 2.2. Gazi Murat Ballı'nın Şimal Yıldızı Logosu	24
Şekil 2.3. Kore Türk Tugayı Simgeleri	25
Şekil 2.4. Gazi Ahmet Balkı ve Arkadaşı İbrahim Duman	32
Şekil 2.5. Gazi İbrahim Saçkan ve Arkadaşları.....	33
Şekil 2.6. Gazi Kemal Çatalok; Bor Tabancası ve Koreli Bir Çocuk	38
Şekil 2.7. Gazi Nedim Bayer'e Ait Türk Bayrağı	53
Şekil 2.8. Gazi Nedim Bayer'in Helikoptere Alınışı.....	54
Şekil 2.9. Gazi Hüseyin Nergiz'in Künye Numarası ve Madalyası	57
Şekil 2.10. Gazi İsa Örgülü ve Arkadaşları	62
Şekil 2.11. Gazi Hasan Hüseyin Aydın ve Arkadaşları.....	74

KISALTMALAR DİZİNİ

- A.B.D.:** Amerika Birleşik Devletleri
A.T.A.S.E.: Askeri Tarih ve Stratejik Etüt
B.M.: Birleşmiş Milletler
C.H.P.: Cumhuriyet Halk Partisi
K.E.A.: Kore Enformasyon Ajansı
M.E.B.: Milli Eğitim Bakanlığı
NATO: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
S.S.C.B.: Sosyalist Sovyet Cumhuriyetler Birliği
T.B.M.M.: Türkiye Büyük Millet Meclisi

EKLER DİZİNİ

Ek 1.1 İkinci Kore Türk Tugayında Görevli Binbaşı Nejdet Esturun.....	100
Ek 1.2. İkinci Kore Türk Tugayının Kurban Bayramı Öncesinde Hazırladığı Namaz Çadırı ve Tahta Minare	101
Ek 1.3. Birinci Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Emin Şenbaş'a Kore Cumhuriyeti Tarafından Gönderilen Madalya Belgesi	102
Ek 1.4. Üçüncü Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Ahmet Yergenli'nin Japonya'dan Aldığı Bavul	103
Ek 1.5. Üçüncü Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Ahmet Yergenli'nin Kore'den Getirdiği Kaşık.....	103
Ek 1.6. Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Şerafettin Köksal'a Kore Cumhuriyeti Tarafından Verilen Resmi Bildiri	104
Ek 1.7. Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Şerafettin Köksal ve Kore Fotoğrafları	105
Ek 1.8. Üçüncü Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Halil Sayar'ın Kore Kahramanlık Madalyaları	105
Ek 1.9. İkinci Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Nedim Bayer'in Birliğine Ait Uçaksavar Bataryası	106
Ek 1.10. Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Şerafettin Köksal ve Kore Fotoğrafları	107
Ek 1.11. Ahmet Azman'ın Kişisel Koleksiyonundan Kore Türk Tugayı Simgesi .	108
Ek 1.12. Gazi Ahmet Balkı'ya Kore Cumhuriyetinden Gönderilen Teşekkür Mektubu	109

BÖLÜM I

GİRİŞ

Tarihler 12 Ekim 1948'i gösterdiğinde ideallerindeki devlet düzeni dışında farklılıkları olmayan Koreliler ikiye ayrılmaktaydı. Moskova yönetiminin desteklediği Kim İl-Sung Kuzey Kore hükümetinin başkanlığına geçerken Güney'de ise Amerika'nın desteklediği Syngman Rhee yönetimi ele almıştır. Bu ayrılma zamanı belli olmayan savaşın habercisi gibiydi. 25 Haziran 1950'de Kuzey Kore güçlerinin kardeş komşuları; Güney Kore'yle olan 38. Paraleli askeri güç kullanarak geçmeleri sonucunda aralarındaki soğuk savaş sıcak savaşa dönüşmüştür (Acar, 2007). Uzak doğudaki savaşta meşru hükümet olarak kabul gören Güney Kore hükümetine Birleşmiş Milletler üyelerinden yardımda bulunmaları için 27 Haziran 1950'de Genel Sekreterliğince üye devletlere telgrafla bildirilmiştir (Askeri Tarih ve Stratejik Etüt [ATASE], 2012).

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Mr. Trygve Lei'nin Kore'ye yardımda bulunma isteği Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 30 Haziran 1950 günü ele alınarak değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda Türkiye Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü; Türkiye'nin Birleşmiş Milletler üyesi olarak üzerilerine düşen görevi bildikleri ve anlaşmaların getirdiği normların yerine getirilebilmesi amacıyla gereken sorumluluklarını yerine getireceklerine Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirdiklerini aktarmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetin Birleşmiş Milletler çatısı altında dünya görüşü olarak benimsediği barışı koruma anlayışı ve politikasına uygun olarak 25 Temmuz 1950'de Cumhurbaşkanı'nın başkanlığında toplanan Türk hükümeti Kore'ye 4500 kişiden oluşan askeri güç göndermeyi karar vermiştir (Özçelik, 2017).

1.1. Problem Cümlesi

İzmir ve Aydın ilindeki Kore gazileriyle yapılan görüşmelere göre Kore Savaşı nasıl

gerçekleştirilmiş ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersindeki değerler bağlamındaki yeri nedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada Soğuk Savaş döneminde Türkiye'nin katılmış olduğu Kore Savaşı'nın gelişimi ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Kore Savaşı'nın yerini araştırma amaçlıdır. Bilimsel yayınlar, kitap taramaları ve Kore gazilerden görüşme tekniği ile elde edilen anılar eşliğinde Kore Savaşı'nı ve Türk ordusunun mücadelesini incelemektir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Türkiye'nin Kore'ye gönderdiği askerlerin seçilişi ve eğitimleri nasıl gerçekleştirilmiştir?
2. Türkiye'nin Kore'ye gönderdiği askerlerin ülkelerinden ayrılmaları ve Kore'ye ulaşmaları nasıl gerçekleşmiştir?
3. Türkiye'nin gönderdiği askerlere göre Kore ve cephe gerisinin durumu nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Kore Savaşında Türk askerinin yurdundan binlerce kilometre uzakta olmasına rağmen ülkesinin ve milletinin şerefi, onuru için verdiği mücadele ortaya konulmaya çalışılacaktır. Savaş süresince ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün belirttiği gibi “*yurt da sulh cihanda sulh*” anlayışı çerçevesinde istemedikleri bir rejimi zorlama yoluyla dikte etmeye çalışan Komünist Kuzey Kore rejimine karşı ellerindeki sınırlı imkanlarla mücadele veren Güney Kore halkına yardıma gitmiştir. Tarihi boyunca kendisinden yardım isteyen uluslara vefa göstermekte çekince duymayan Türk ordusu Kore'de de üzerine düşeni yapmıştır. Bu durumu da en zor cephe ve sahalarda mücadele vererek göstermiştir. Bu mücadelesini barış dışında bir niyeti olmadığını günümüze kadar akan süreç göstermektedir. Türk ordusu mücadelesi müttefik ya da düşman olsun tüm kesimlerin takdirini kazanmıştır. Çalışmayla ulusumuzun geçmişi ve atalarına bağlılığını göstermeye çalışılarak, Türk Milletinin dünya üzerindeki değerinin gösterilmesi hedeflenmiştir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma zaman, mekân ve konu olarak sınırlandırılmıştır.

Mekân: Kore yarımadasında geçen savaş ve İzmir, Aydın bölgesi Kore gazileri.

Zaman: 1950 – 1953 yılları arasında yaşanan savaş.

Konu: Kore Savaşı ve Türkiye'nin cephelerdeki rolü ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Tanımlar

Türk İnkılâbı: Türk İnkılâbı; toplum ve temel yönetiminde dinsel kuralları, bu kurallardan kaynaklanan yasaları, gelenekleri, düzenlemeleri, bunların oluşturduğu düzeni iten, ortadan kaldıran; onun yerine Batıda gelişen pozitif düşünceyi, bilime ve insanlığa dayalı yaşam biçimini koymak; bunun gereği olan düzeni kurmak, devlet ve toplum yapısını gerçekleştirmek isteyen bir eylem bütünüdür (Dinç, 2008). Alıntılama Tarihi:16.01.2019http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/sait_dinc_turk_inkilabinin_dayandigi_temeller_ataturkculuk.pdf, s.2).

NATO: 4 Nisan 1949'da SSCB'nin genişleme politikasına karşı ABD, Kanada ve on iki Batı Avrupa ülkesinin aralarında karşılıklı yardımlaşmayı taahhüt ettikleri askeri birliktelik protokolüdür (Armaoğlu, 1994).

Eğitim: Önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesidir (Fidan ve Erden, 1993, s.19).

Varşova Paktı: Bu antlaşma 14 Mayıs 1955'te NATO'ya karşı SSCB önderliğinde Sosyalist ülkelerin oluşturduğu askeri örgütlenmedir (Sander, 2009).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kore Coğrafyası ve Kültürü

Kore Uzakdoğu'da kuzey-güney doğrultusunda uzanan dağlık ve engebeli arazidir. Dünyada 34-43 paralelleri ve 124-130'uncu boylamları arasında yer almaktadır. Doğusunda Japon adaları ve anakarası batısında Sarı deniz, kuzeyinde Çin ve Sovyetler bulunmaktadır (ATASE, 2012). Birbirinden farklı olmamasına rağmen iki farklı ideolojinin ayırdığı bu toplumun sınırı 38. Paraleldir. Toprak bakımından Kuzeyliler üstün iken nüfus bakımından Güneyliler artıdadır (Öke, 1990).

Kore'de mevsim süreleri eşit olmasa da tüm mevsimler belirgin olarak hissedilir. İlkbaharla, sonbahar oldukça kısa, sıcak ve nemlidir. Bol karın yağdığı kış ise kuru, soğuk ve ayazdır (Kore Enformasyon Ajansı [KEA], 2002). İklimin bu şartları ve engebe arazi önemli nehirleri doğurmuştur. Bu nehirler İmjın, Han, Kum ve Yalu'dur. İkliminin sulaklığı pirinç tarımına ve ülkenin boydan boya yemyeşil olmasını sağlamıştır. Koreliler ormanı oldukça önemsemektedirler. Koreliler et yemek yerine deniz mahsulleri tercih etmişlerdir. Ziraat güney topraklarında yoğun olarak yapılırken maden ve sanayi kuzey de toplanmıştır. Yolları ve demiryolları Japon ve Çin istilaları sırasında ekonomik amaçlarla yapılmıştır. Yollar kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Güney tarafının batı sahillerinde kuzeyin tarafın ise doğu sahillerindeki limanları önemlidir (Yazıcı, 1963).

Kore halkı Orta Asya kökenli Moğol topluluklarının bugünkü varlıkları olarak düşünülmektedir. Tüm Kore'de aynı dil konuşulur ve kullanılır. Yapılan incelemeler Ural-Altay dil ailesinden olduğunu göstermektedir. Koreliler Hangıl alfabesini kullanmaktadırlar (KEA, 2002).

Kore'de birçok dini inanış vardır. Hıristiyanlık, Konfüçyüs, Budizm bunlardan bazılarıdır. Konfüçyüs ve Budizm dini anlayış yanında memleketin politikasında da

etkilidir. Budizm görkemli mabetleriyle Konfüçyüs dini felsefesi ve edebiyatıyla halkı kendine bağlamıştır. 1930'lı yıllara gelindiğinde Amerikan misyonerlerinin faaliyetleri sonucunda yarım milyon dolayında Hıristiyanlaşma gerçekleşmiştir (Erim, 1950). İslamiyet'i ilgilerinde 1950'li yıllarda topraklarında mücadele veren Türk askeri etkili olmuştur (ATASE, 2012).

2.2. Kore Tarihi

2.2.1. İlkçağ'da Kore

Kore'nin geçmişi M.Ö. 2300 tarihine dayanır. Kral Tangoon Kore toplumunun ilk lideri kabul edilir. Çinliler M.Ö. 200 sonrasında hâkimiyet kurarak krallığı dağıtmışlardır (Özçelik, 2017). Çin işgalinin zaman içerisinde zayıflamasıyla Yalu nehri civarında bulunan Kogurio'nun güneye inmesine ve Chosen'u işgalini sağlamıştır. İşgal sırasında üç tane krallık oluşmuştur. Bunlar: Koguroi, Paekche, Silla... (ATASE, 2012).

2.2.2 Ortaçağ'da Kore

Moğol lideri Cengiz Han Kore üzerinde hâkimiyet düşüncesiyle Cebe'yi ve Subatay'ı Kore topraklarında görev vermiştir. İmparatorun Kore'yi ele geçirme çalışmasını Oktay ve torunu Kubilay tamamlamıştır. Kore ele geçirilmesine rağmen sağlam bir hâkimiyet henüz oluşmamıştır. Direniş faaliyetlerinin oluşumu karşısında Kubilay akrabalık planını uygulamıştır. Kızını Kore kralıyla evlendirmesi sonucunda hâkimiyetini pekiştirerek imparatorluğa bağlı Kore vilayeti oluşturmuştur (Işık, 2009).

2.2.3. Yeniçağ'da Kore

1592'de İmparator Hideyoshi Japon ordusunu Kore'ye yollamıştır. Japon ordusu bir ay sonunda Seul'e ulaşmıştır. Seul'de iki kola ayrılan Japon ordusunun hedefleri Tuman nehri ve Pyongyang'a ulaşmaktır. Bu durum karşısında Çin birlikleri Kore'ye girerek ilerleyen Japon kuvvetlerinin çekilmesini sağlamıştır. Japon imparatorun gönderdiği ikinci bir ordu da Kore'de hâkimiyet sağlayamamıştır. Hâkimiyet amacı güden iki devlet 1607'de imzalanan barış antlaşmasıyla Kore'nin bağımsızlığını kabul etmişlerdir

(Sipahi, 2007).

2.2.4. Yakınçağ'da Kore:

Kore'ye egemen Li sülalesi Çin etkisindedir (ATASE, 2012). Kore iki büyük komşusunun ardından Avrupa'da oluşan Sanayi Devriminin getirdiği pazar ihtiyacı açısından önem arz ediyordu. Kore şekil değiştiren yeni bir hâkimiyet mücadelesine hazırlanıyordu. Öncelikle Amerika ardından ise Rusya ticaret amacıyla Kore ile irtibata geçmiştir (Karakurt, Öztürk ve Doğan, 2005). Çin 26 Şubat 1876'da Kore'nin bağımsızlığını kabul ederek; Japonya ile birlikte Tiyenchin Anlaşmasını imzalayarak Kore üzerindeki hedeflerinden vazgeçmişlerdir. 1894'de çıkan isyanı bastırabilmek için Prens Taewon Çin'den yardım istemesine karşı tavır takınan Japonya Çin'e karşı saldırı başlattı. Kısa sürede galip gelerek 1895'de yapılan Shiminoseki antlaşmasıyla belgeledi. 1904'de Kore Kralı Yalu Nehri çevresinde Ruslara kereste kesimi izni verdi. Japonya bu duruma engellemek için Mançurya'yı saldırarak 1904-1905 Rus savaşını başlatmıştır. Harp 1905 Portsmouth antlaşmasıyla sonuçlanmıştır (ATASE, 2012).

2.3. Birinci Dünya Savaşı Sonrasında Kore

Savaşın başında açıklanan Wilson Prensipleri Koreliler açısından umut vaat etmekteydi. Japonya'nın Müttefik bloğunda olmasından dolayı prensipler Kore topraklarında uygulanmamıştır. Koreliler 1 Mart 1919'da bağımsızlık girişimi Japonların 1000 kişiyi öldürmek, 100.000 kişiyi yaralamak ve 32.000 kişiyi de hapsedmesiyle son buldu. 1919-1920'de milliyetçi Koreliler Şanghai'da Kore Cumhuriyeti Geçici Hükümetini Syngman Rhee'nin başkanlığında kurdu. Syngman Rhee ABD ile iyi ilişkiler geliştireyordu. Bunun sebebi Li-Tung-Hui gibi önderlerle düşünce ve ideoloji çatışmalarıydı (ATASE, 2012).

1924'ten 1935'e kadar Milliyetçi ve Komünist taraftarlar Marksizm ideolojisi ve Çin'deki gelişmelerden etkilenerak 1936'da Kore'nin kurtulması için Milli Cepheyi kurdular. 1937'de Japonlara karşı Kim Yak-San komutasında gönüllü Kore tugayı kuruldu. Tugay 8. Çin orduna bağlı olarak Mançurya'da mücadele verdi. Bu dönemde Kore geçici hükümetinin Başkanı Kim Kao; Syngman Rhee de Washington'daki Kore

mültecilerini temsil etti. Syngman Rhee'yi benimseyen solcu milliyetçiler ayrılarak Kore Ulusunun Kurtuluşu Birliği'nin Kuzey Kore'de yapmakta olduğu mücadeleye katıldılar (Öke, 1990).

2.4. İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Kore

2. Dünya Savaşının son direnişi ve mücadelesini veren Japonya anakarasına atılan atom bombası karşısında imkânsız derecede çaresiz kalmıştı. Bu vaka sonucu ateşkes anlaşması imzalayarak savaştan çekilmiştir. General Chistiakov komutası altındaki Sovyet kuvvetleri 12 Ağustos 1945'te, General John R. Hodge komutasındaki Amerikan birlikleri de 8 Eylül 1945'te Kore'ye girerek Japon askerlerini teslim almıştır. Sovyetler Kore'ye ayak bastığı anda Kuzey Kore Halk Cumhuriyetini kurarak başına da Kim Du-Bong'u getirmiştir. Başbakanlığa ve Kuzey Kore ordularının Başkomutanlığına ise Sovyet ordusunda Yüzbaşı rütbesiyle mücadele veren Kim İl Sung getirilmiştir. 10 Mayıs 1948 günü Birleşmiş Milletlerin Güney Kore'de gerçekleştirdiği seçim sonucunda Kore Cumhuriyeti kabul edilmiştir. 5 Ağustos 1948 günü Cumhurreisliğine Syngman Rhee seçilerek hükümet kurulmuştur (Denizli, 2010).

Bu ayrılık Kore'ye yeni bir çıkmaza sürüklemekteydi. Bu tip oluşum ne Yalta ne de Postdam Konferansları'nın Kore ile ilgili müzakerelerinde 38'inci paralel görüşülmüş ve de böyle bir hat çizilmiştir. Bu hat Kore açısından yeni değil tanıdık bir çiziydi. Tarih tekerrürden ibarettir sözü Uzak Doğunun konumuyla önem arz eden ülkesinde görevini yerine getirmekteydi. 38'inci Paralel ile Kore'yi iki nüfuz bölgesine bölmek 50 yıl önce Japonlarla Ruslar arasında söz konusu olmuş ve Rus-Japon Savaşına neden olmuştur (ATASE, 2012).

2. 5. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Uzak Doğu Devletleri

2.5.1. Kore

Kore, Kahire Konferansında gündeme gelmiştir. İlerleyen süreçte savaşı kaybedeceği kesinleşen mihver devletlerinin kontrolünde bulunan Kore Yalta Konferansında Amerika ve Sovyetlerin işgali kararlaştırılmıştır. Japon kuvvetlerinin teslimi ve işgal

devletlerinin kontrolü sağlaması sonucunda 6 Şubat 1946'da ilk muvakkat hükümet tesis edilmiştir. Hükümette her iki işgal bölgesinden beşer üye bulunuyordu (Eberhard, 1986).

Kore Sovyet- Amerikan anlaşmasına bağlı olarak 38. Paralelin kuzeyini Sovyetler güneyini de ABD tarafından silahsızlandırıldı. Amerika tüm Kore'de BM'nin gözetiminde yapılacak seçimle birleştirilmesini teklif etmiştir. Bu durum karşısında Sovyetler Kore'de seçimlerin yapılmasını engelleyerek birleşim yanlısı olmadığını göstermiştir. Güney Kore'de yapılan seçimleri ABD yanlısı ve Komünizm karşıtı Syngman Rhee kazanmıştır. Kuzeyde kendisine sadık Halk Cumhuriyetini kurduran Sovyetler bölgeden ordusunu çekmiştir (Sander, 2009). Sovyet yanlısı bu hükümetin başına Kim İl Sung getirilmiştir. Sovyetler Aralık 1948'de Kuzey Kore'den, Amerikalılar da 29 Haziran 1949'da Güney Kore'den çekilmeyi tamamlamışlardır (ATASE, 2012).

2.5.2. Güney Kore Silahlı Kuvvetleri

Kara kuvvetleri sekiz zayıf piyade tümeden oluşmaktadır. Ülke içindeki Komünist yanlısı çete ve gerilla faaliyeti yürüten gruplarla mücadele eden askerler 99 model Japon tüfekleri kullanmaktadır. Diğer askerler M-1 piyade silahları vardır. Birliklerde makineli ve küçük ebatlı az miktarda havanları vardır. Bir tane sahra topçusu ve kısa menzilli 105 mm. M-3 obüsleri vardır. Kullanımdaki taşıtların yedek parçaları ve muharebe uçakları yoktur (Sel, 1979).

2.5.3. Kuzey Kore Silahlı Kuvvetleri

Muhabere deneyimine sahip askerleri ve S.S.C.B askeri okullarında eğitim almış subayları mevcuttur. Ordu kapasitesi ve ekipmanları Güney Kore ordusunun iki katıdır. Motivasyonları iyi olup disiplinden ödün vermemektedirler. 14 piyade tümeni, 1 zırhlı tümeni, 1 tank alayı havanları mevcut olup tepkisiz topları yeterlidir. Topçu kuvveti zayıf olmakla birlikte 150 tane T-34 Rus tankı, 200 dolaylarında uçak, 30 adet hafif harp gemisi harp gücünü arttırmaktadır. Personel mevcudu 200.000 kişiye ulaşmaktadır (Özçelik, 2017).

2.5.4. Japonya

İkinci Dünya Savaşının Pasifik cephesinde savaş sona ermesine rağmen Amerika ve Japonya arasında barış antlaşması imzalanmamıştır. Japonya Pasifik de elde ettiği başarılar ile nam ve ün salan General Mac Arthur ve demokratik usullerle seçilen bir hükümet tarafından idare edilmekteydi (Eberhard, 1986). İşgal komutanı Mac Arthur Japon militarizmiyle ilgisi olanları siyasal yaşamdan uzaklaştırarak, Japon imparatorluğunun yalnız simgesel bir yetkiye sahip olduğu bir anayasa kaleme aldı (Sander, 2009). Japon militaristlerine karşı Shiregu Yoshida, Mac Arthur'un desteği ile Liberal Demokrat Partiyi kurdu. Japonya Komünist Partisi 1949 seçiminde oyların yüzde 10'unu alarak 35 milletvekili çıkarmıştır. (Akalin, 2003). Japonya'da Komünist tehlikesi belirmişti. Bu belirtinin en önemli nedeni Amerikan işgali ve düşmanlığıdır. Bunun farkına varan ABD, Japonya ile bir an evvel barış antlaşması imzalaması uzun dönemdeki çıkarlarına hizmet edeceğini ve Japon dostluğunun gelişebileceğini düşünüyordu. Sovyetlerin muhtemel akınlarına karşı Japonya'daki üslerin varlığının avantaj sağladığını biliyordu (Öke, 1990).

Yoshida hükümeti 1 Haziran 1950'de Kore Savaşı'nın yaklaştığının farkındaydı. Bunun için Japonya'ya karşı yapılacak Sovyet akınlarına karşı durulması ve içte oluşacak Komünist ayaklanmasının bastırılması karşılığında barış antlaşmasına hazır olduğunu belirtmiştir (Akalin, 2003).

Barış antlaşması 8 Eylül 1951 de imzalanmıştır. Japonya Kore, Formosa, Pescadores, Kuriles adaları ile Sakhalin adasının güney kısmı ve Spratly ve Paracels adalarından bağlantısı tamamen kesilerek, tamirat borcu ilgili devletler ile Japonya arasında yapılmıştır. 90 günlük süre içinde Japon topraklarında yabancı bir unsur kalmaması kabul edilmiştir. (Armaoğlu, 1973).

2.5.5. Çin

Komünistler ve Milliyetçiler 1937'den itibaren Japon işgaline karşı beraber direnmişlerdir. (Akalin, 2003). Amerikanın atom bombasını Haziran 1945'te Japonya'ya atması ve Rusya'nın Japon Mançuryasına taarruzu sonucunda Japon kıtaları Çin'e teslim olmuştur. Çin topraklarından düşman kuvvetlerinin etkisiz hale getirilmesi sonucunda hükümet Nanking'e dönmüştür. Çin Müttefikler bloğunda bulunmasından

dolayı Batı devletleri son imtiyazlarından vazgeçmiştir. Hongkong adası İngilizlere Mançurya Çin'e verilerek Japon etkisi Çin'de sifıra indirilmiştir (Eberhard, 1995).

Yalta'da Roosevelt Stalin'den Chiang Kai-shek Çin lideri olmasını sağlayacak sözü almıştı (Sander, 2009). Japonya'nın etkisi ve işgalinin son bulması Çin milliyetçileri ile Komünistlerin birlikteliğini sonlandırmıştır. Çin çıkarları için düşmana karşı verilen mücadele artık içte yaşanabilirdi. Kan her an akabilirdi (Öke, 1990).

Amerikan hükümeti Chiang Kai-shek'i desteklemeye başlayarak 1946-1949 yılları arasında Chiang Kai-shek'in ordusu Amerikan ürünleriyle donatılmıştır. Ancak yapılan onca yardım ve dökülen servet Çin halk kütlelerine etkilememiştir. Chiang Kai-shek'in Kuomintang Partisi Çin'in sorunlarının çok uzağında kalmıştı. Chiang Kai-shek'in toprak ağalarının gücünü sınırlama faaliyetine girişmesi Çin'in temelini oluşturan köylünün desteğini kaybetmiştir. Komünistler durumu avantaja çevirerek bu önemli gücü kendi saflarına katmaya başarmışlardır (Huggins, 1975).

Sovyetlerin desteklediği Mao Tse-tung, Chiang Kai-shek'in milliyetçilerini alt ettikten sonra, 1 Temmuz 1949'da Demokratik Halk Diktatörlüğü'nü ilan etti (Öke, 1990). Milliyetçi Chiang Kai-shek kuvvetlerini 8 Aralık 1949'da Çin kıtasından sürmeye muvakkat olmuşlardır. Milliyetçi Çinliler Çin kıtasının açıklarındaki adalara (Formaza, Peskador, Taşen, Chushan, Hainan, ve Kuemoy) sığınmışlardır (ATASE, 2012).

2.6. Kore Savaşı Öncesi Dünya Dengeleri

2.6.1. Truman Doktrini

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Sovyetlerin kabul edilemez istekleri karşısında Türkiye, 600.000 kişilik ordusunu terhis etmemiştir. Türkiye Eylül 1946'da İhracat ve İthalat Bankası aracılığıyla 500 milyon dolarlık ekonomik yardım için Washington'a başvurduğunda sadece 25 milyon dolarlık kredi açılmıştır. 23 Ağustos 1946 tarihli bir memorandumda ABD Genelkurmay Başkanlığı Türkiye'yi stratejik açıdan Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'nun en önemli askeri faktörü, olarak belirtmiştir (Sever, 1997).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında güçlenerek çıkan ABD ve Sovyet Rusya arasında mücadele kaçınılmazdı. Rus emperyalizmi Doğu Avrupa da gösterdiği etkiyi Türkiye ve Yunanistan üzerinde de sağlama niyetindeydi. Bu durumun farkında olan İngiltere 1947

Şubat'ında Amerikan hükümetine biri Türkiye ve diğeri Yunanistan hakkında olmak üzere iki muhtıra vermiştir. Türkiye'ye hem ekonomik hem de askeri yardım yapılması gerektiğini belirtmiştir. İngiltere savaşta aşırı yıprandığını belirterek Rus emperyalizmi karşısında duracak tek gücün ABD olduğunu belirtmiştir (Armaoğlu, 1994).

Yunanistan iç savaşını sonlandırabilmek için İngiltere ve ABD'nin yardımlarını alırken Türkiye, Sovyetler Birliğinin toprak taleplerine karşı tek başına mücadele vermiştir (Bağcı, 2007).

ABD 1947 sonrasında Komünizme karşı savaş açarak 1930'ların düzenini en iyi biçimde koruma amacı gütmüştür. ABD çevreleme politikasını uygulamak için Başkan Truman 12 Mart 1947'de kongrede Yunanistan ve Türkiye'ye askeri yardım yetkisini istemiştir. Yetkinin ardından 22 Mayıs 1947'de Yunanistan'a 300 milyon Türkiye'ye 100 milyon yardımda bulunulmuştur (Sander, 2009).

ABD'ni Türkiye'nin olası bir Sovyet kontrolüne girmesi durumunda kendisi ve müttefikleri açısından olumsuz sonuçlar doğuracağını düşünmesi yardım yapmasında etkili olmuştur. Yardımı iki şekilde gerçekleştirmeye çalışmıştır; Türkiye'nin Sovyet baskısına karşı motivasyon ve direncini arttırmak ve askeri kabiliyetini Sovyet saldırısına karşı koyabilecek şekilde yapılandırmak (Sever, 1997). Truman Doktrini karşısında Sovyet basını Türkiye'ye şiddetli tepki vermiştir (Armaoğlu, 1994). Ayrıca Türkiye'nin Orta Doğu, Afrika ve Asya politikalarında büyük bir değişime sebep olmuştur. Bağımsız Arap devletine savunurken bir anda İsrail'i tanıyor, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bağımsızlık mücadelesi veren Asya ve Afrika ülkelerine yeterince destek vermemiştir (Bağcı, 2007).

2.6.2. Marshall Planı

Yardımanın temeli Dışişleri Bakanı George Marshall'ın 5 Haziran 1947 günü Harvard Üniversitesi'ndeki açıklamasına dayanır (Armaoğlu, 1994). Plan savaşın yok ettiği enerji, ekonomik ve sosyal yapıyı düzene koymayı amaçlamıştır. Plan bu sorunları çözebilmek için kısa ve orta ölçekli olarak hazırlanmıştır. Birinci hedef tüm mekanizmaların işleyebilmesi adına enerjiyi halletmek, sonrasında ise ekonomik ve sosyal yapıyı düzenlemektir. (Akalin, 2003).

Plan Avrupa ülkelerinde istikrarı sağlayarak Sovyetleşmeye engelleyecek; ayrıca da

Almanya'nın Avrupa sistemiyle uzlaşmasını sağlayacaktır. Ticarete sınırların olmadığı bütün, tek Avrupa Amerika'nın ihracat hacmini artırarak çıkarlarına hizmet edecektir. (Sever, 1997).

Plan 12 Temmuz 1947'de Paris'te toplanan 16 devletin katılımıyla başladı (Sander, 2009). Dışişleri Bakanı Hasan Saka, Marshall yardımından faydalanabilmek için Paris'te ki buluşmaya katılmıştır (Sever, 1997). Katılımcı devletler ihtiyaçlarını rapor halinde hazırlayarak konferans aracılığı ile ABD'ye ulaştırmıştır. ABD 3 Nisan 1948 de dış yardım kanununa dayanarak 16'lara 6 milyar dolarlık bir ekonomik yardımda bulunmuştur. (Armaoğlu, 1994).

Türkiye ilk yardım Mart 1948'de 10 milyon dolarlık krediyle başlamıştır (Sever, 1997). Türkiye 4 Temmuz 1948'de Amerika Birleşik Devletleri ile Ekonomik İşbirliği anlaşması imzalayarak 1952'ye kadar hibe, borç, dolaylı yardım ve teknik yardım şeklinde toplam 350 milyon dolar gibi bir kaynaktan fayda sağlamıştır (Sönmezoğlu, 2016).

2.6.3. Kuzey Atlantik Paktı (NATO)

Brüksel antlaşması Batı Avrupa'da savaşın getirdiği enkazı değerlendirmeye çalışanlara karşı bir oluşumdur. Bu oluşum amaçlarına ulaşabilmesi için Amerikan desteğine ihtiyaç duymaktaydı. Amerika olmadan Sovyetler birliğine karşı direnmenin mümkün olmadığını farkındaydılar (Akalin, 2003).

Amerikalı senatör Vandenberg'i hazırladığı rapor 11 Haziran 1948'de Amerikan senatosu tarafından kabul edilmiştir (Sander, 2009). Tasarı Amerika ile Avrupa ülkelerince atılacak tüm adımların Birleşmiş Milletlerin ilkelerine uygun olması karşılığında kabul edilmiştir. 1948'de Washington ve Londra'da ilgili çalışmalar başlamıştır. Amerika'nın Avrupaya bütün unsurlarıyla katılmasını değil; gücünü ödünç vermesi istenmiştir. 1949'un Şubat ayında ömrü yirmi yıllık olan metin üzerinde anlaşmaya varılmıştır (Acar, 2007).

4 Nisan 1949'da Washington'da Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, İngiltere, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz ve ABD'nin katılımıyla Kuzey Atlantik antlaşması oluşturulmuştur (Sander, 2009). NATO'yla Sovyet tehdidine karşı önlem alınarak Avrupa'da çatışan Almanya, Fransa ve İngiltere aynı birlikte birleştiler

(Acar, 2007).

CHP Demokrat Parti hükümeti öncesinde 11 Mayıs 1950 NATO'ya üyelik için müracaatta bulunmuştur. 1950 yılı Haziran ayında Birleşmiş Milletlerin üyelerine çağrıda bulunması üzerine Türkiye Kore'ye asker göndererek yardımda bulunmuştur. DP iktidarı Türk askeri yola çıkmadan üyelik talebi yenilemiştir.

Talep 13 Eylül 1950'de NATO Bakanlar Konseyi tarafından red edilmiştir. Red kararında İskandinav ve Benelüks ülkelerinin kendilerinden uzak bir ülke nedeniyle savaşa girme durumunun olumsuzluğu ve yeni üyelerin Amerikan pastasından verilen payın azalmasına sebep olacağını düşünerek çoğalmaya karşı çıkmışlardır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kore Savaşı'nda aktif olarak yer alması Amerika'nın, üyeliğe karşı itirazları olan başta İngiltere olmak üzere diğer ülkeleri de ikna etmiştir. NATO Bakanlar Konseyi 16-21 Eylül 1951'de Ottawa toplantısında Türkiye ve Yunanistan'ın üyeliği kabul edilmiştir. Bağlanılacak biriminin de belirlenmesi üzerine 18 Şubat 1952'de NATO'nun resmi üyesi sıfatını elde etmiştir. (Sönmezoğlu, 2016). TBMM'de yapılan oylamada NATO üyeliği 1 çekimser oya karşılık 404 evet oyuyla kabul edilmiştir (Bağcı, 2007).

2.6.4. Varşova Paktı

NATO'nun kuruluşuna Sovyetler ve Komünist çevreler şiddetle karşı çıkmışlardır. Tepkilerin şiddeti 9 Mart 1950'deki Stockholm'de son noktaya ulaşmıştır (Akalin, 2003). Sovyetler tepkisini somut adımlara dökerek Fransa ve İngiltere ile olan anlaşmalarını iptal ederek göstermişlerdir. Batı Almanya'nın NATO'ya üyeliği sonucunda, Komünist devletlerle SSCB NATO'ya karşı Varşova paktını (Acar, 2007) 14 Mayıs 1955'te Çekoslovakya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya, Doğu Almanya ve Arnavutluk'un katılımıyla kurmuştur (Sander, 2009).

Kuruluşunda Almanya ile NATO baş aktördür. NATO'nun oluşumu üye ülkelerin ortak fikriyle oluşturulurken Varşova paktı Sovyetlerin kendi çevrelerine zorlama yoluyla bir araya getirerek kurmasıyla oluşmuştur. Bu pakt vesilesiyle Kızıl Ordu sadece SSCB'nin ordusu olmayıp birçok ulusun ortak ordusu konumuna getirilmiştir (Acar, 2007). Pakt Sovyet güçlerinin Doğu Avrupa'ya konumlanmasını ve katılımcı devletlerin ortak bir komutanlıkta toplamasını sağlamıştır (Akalin, 2003).

2.7. Kore Savaşı'nın Sebepleri

1945 Mayıs'ında Amerika ile Sovyet Rusya arasındaki anlaşma Kore'nin Amerika, Sovyet Rusya, İngiltere ve Çin'in etkisinde olacaktı. Postdam Konferansı sonrasında Sovyetler Uzak Doğu'daki savaşa katılma kararı almıştır. Patlayan Atom bombaları sonrasında Sovyetler, Japonlara savaş ilan ederek askerlerini Kore'nin kuzey kesimlerinden katarak 38. Paralele kadar ilerlemişlerdir (Armaoğlu, 1991).

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Kore'yi tam anlamıyla hükmedemeyen Sovyetler, bu planını uygulayabilmek için Kuzey Kore'yi kendi ideolojisi rehberliğinde sunduğu maddi ve askeri destek ile kontrol edebileceğini planlamıştır. Bunun yanında olası yeni bir Japon tehdidinin oluşması durumunda kendisinden ve ortağı Çin'den uzak tutarak Sarı ve Doğu Çin denizini kontrol ederek bir anlamda ön savunma mevziisi kurmayı amaçlamıştır (Özçelik, 2017).

Sovyet lideri Stalin Komünizmin tüm Kore yarımadasına hükmetmesi durumunda Asya'daki Amerikan varlığını sarsacağını ve ileriki dönemlerde Japonya üzerinde etkisi olacağını düşünmüştür (Çolakoğlu, 2009).

Sovyetlerin Kuzeyde Komünist rejim kurması ve ordusunun geliştirilmesi çalışmalarına destek sunması güneydeki Amerikan varlığını endişelenmeye sevk etmiştir. Kore'de ideolojilerin ve düşüncelerin çözümünden ziyade kutuplaşmayı sağlamıştır. Bu kutuplaşmanın neden olduğu çözümsüzlüğü gidermek için ABD, İngiltere, Sovyetler Birliği ve Çin Dışişleri Bakanları 16-22 Aralık 1945'te Moskova'da toplanmıştır. Toplantıda çıkan sonuç Amerikalı ve Sovyet komutanlardan oluşan komisyon kurulmasıydı. Yapılan görüşmelerde Sovyetlerin çözümü Komünist ideolojide görmesi nedeniyle komisyon beklenen sonucu vermemiştir (Ünalp, 2016).

Kore, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda görüşülürken Sovyetler Kore'den bütün yabancı unsurların çekilmesini teklif etmiştir. Tekliften Amerikalılar rahatsız olmamakla birlikte endişelenmişlerdir. Güney Kore'nin Sovyetlerin her bakımdan destek sunduğu Kuzeyli komşuları tarafından istilaya uğraması mümkün olabilirdi. Sovyetlerde Amerika'nın ağır bastığı Birleşmiş Milletlerin Kore'ye karşı ilgisinden memnun değillerdi. Sovyetlerde Amerika'nın asıl amacının Kuzey Kore'yi elde etmek olduğunu belirtiyordu (Mütercimler ve Öke, 2004).

Amerika Eylül 1947'de Kore meselesini Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna taşımıştır. Kurul Sovyet ve Amerikan kuvvetlerinin Kore'den çekilerek Birleşmiş Milletler

himayesinde seçime gidilmesi kararı almıştır. Sovyetler, Birleşmiş Milletler mensuplarının Kuzey Kore'ye girmesine izin vermeyince seçimler Güney'de yapılabilmektedir. Seçim sonrasında kurulan hükümeti Birleşmiş Milletler kabul etmiştir (Gönlübol, 1968).

Sovyetler, Kore'den yabancı unsurların gitmesinden yana ısrarcı davranırken Syngman Rhee hükümeti ülke içine sızan kuzeyli ajanların karışıklık çıkardığını belirtmiştir. Güneydeki Amerikan kuvvetlerinin çekilmesiyle kozlar Sung'un eline geçmiştir. 38. Paralelin güney kesimine geçen Pyongyang hükümetine bağlı gerillacının tedhiş girişimleri Birleşmiş Milletlerin olası bir iç savaş çıkabileceğine dair raporuna neden olmuştur. (Öke, 1990).

Sovyetler, Uzak Doğu'daki en büyük komşusu ve müttefiki olabileceğini düşündüğü Çin ile problemlerini sıfıra indirebilmek adına Mançurya üzerindeki haklarından feragat etmiştir. Komünist Çin ile ilişkilerin geliştirilmesi adına 14 Şubat 1950'de Mao ve Vişinski 30 yıllık dostluk ve karşılıklı savunmayı öngören anlaşma imzalamıştır. Bu durum muhtemel Kore Savaşında Komünist Kuzeylilerin Sovyetler ve Çin tarafından destek göreceğini göstermiştir (ATASE, 2012).

2.8. NATO ve Varşova Paktı Üyeleri

2.8.1. Kuzey Atlantik Paktı Üyeleri (NATO)

Tablo 2.1.

Kuzey Atlantik Paktı Üyeleri (<https://www.nato.int/nato-welcome/index.html>)
(Alıntılama Tarihi: 28.05.2018)

Belçika	Kanada	Lüksemburg	Portekiz
İtalya	Danimarka	Hollanda	ABD
İzlanda	Fransa	Norveç	İngiltere

2.8.2. Varşova Paktı Üyeleri

Tablo 2.2.

Varşova Paktı Üyeleri (Sander, 2009)

SSCB	Bulgaristan	Polonya	Romanya
Çekoslavya	Macaristan	Arnavutluk	Doğu Almanya

2.9. Ülkelerin Savaştan Beklentileri

2.9.1. Sosyalist Sovyet Cumhuriyetler Birliği (SSCB)

Sovyetler NATO nedeniyle genişleme düşüncesine Batı'da gerçekleştirememiştir. Doğuda müttefikleri Çin ve Kuzey Kore'nin varlığı bu siyasetine izin vermektedir. Siyasetinde Güney Kore Cumhuriyetini engelleyici unsur olarak görmekteydi. Bu amaç yolunda güney de yeraltı çalışmaları yürütülmüştür. Yeraltı faaliyetlerinin sonuç vermemesi üzerine sorunun silahlı bir kuvvetle çözülebileceğini ve bu çözümünde tüm Kore'de kontrol sağlayarak Japonya'daki Amerikan varlığını ve imajını etkileyeceğini düşünmekteydi (Sel, 1979).

2.9.2. Kuzey ve Güney Kore

Sovyetler ve Amerikan unsurlarının hemen hemen bütün kısımlarının çekilmesi 1950 sonrasında iki bölümdaki farklı rejim liderlerini kendi kontrollerinde Kore'yi birleştirme hedeflerine yöneltmiştir. Komünist rejim yanlısı Kim İl Sung ile karşıtı güneyli Syngman Rhee birleşimi güçte görmekteydi. Askeri mücadele olmaksızın bunun gerçekleştirilemeyeceğini bilen liderler savaştan aylar önce karşılıklı sert açıklamalar yapmıştır (Huggins, 1975).

Birleşimi kendi güçleriyle yapamayacağını farkında olan iki lider arayış içine girmiştir. Syngman Rhee, Washington'daki yetkililer ve ABD'nin Pasifikteki etkili komutanı General MacArthur'dan destek isteyerek kuzey üzerindeki hedeflerinden bahsederken Kuzeydeki Kim İl Sung'da güney için aynı duyguları taşıyarak müttefikleriyle istişare

etmeye başlamıştır (Gaddis, 2008). Kuzey Kore müttefikleri Sovyet ve Çin liderleriyle yaptıkları toplantılarda savaşın kazanan tarafı olacağı fikrine varmıştır (Sel, 1979).

2.9.3. Türkiye

Türkiye tarihsel süreçte sürekli mücadele halinde bulunduğu (Rus) Sovyetlerin İkinci Dünya Savaşından galip çıkmasıyla Türkiye üzerindeki istekleri ve düşüncelerinde artış yaşanmıştır. Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Selim Sarper'in 7 Haziran 1945'te Molotov'la buluşmasında görüştüğü konulardan taviz vermesi mümkün değildi.

- 1) Türkiye- Sovyet Rusya arasındaki 1921 tarihli antlaşmanın yarattığı durum.
- 2) Boğazlarda Sovyetlere üs verilmesi meselesi.
- 3) Montreux sözleşmesinin tadili meselesi (Gürün, 2010).

Sovyet tehdidi Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokrat Parti'yi NATO üyeliği konusunda hemfikir kılmıştır. NATO'ya kabul durumu, Sovyet tehdidi ve düşüncelerinin caydırılmasının yanında Türkiye'yi Batı'lı milletlerle eşitleyecekti. Kore'de Batılı devletlerle verilen mücadele pakta girebilme yolunda araç olarak görülmüştür (Karaosmanoğlu, 2013).

2.9.4. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

Kuzey Kore'nin savaşı başlatmasıyla ABD ve Truman "*barışın bölünmezliği ilkesini*" çerçevesinde Güney Kore kuvvetlerine askeri destekte bulunmuştur. ABD ve müttefikleri Uzak doğuda patlak veren savaşın Avrupa'da da sağlanan barışı yok edebileceğini düşünüyordu. Amerikalı senatör Mc Carthy Pasifikteki çıkarlarının tehlikeye düştüğünü ve müttefiklerinin Komünistler tarafından çevrildiğini belirtmekteydi. Kuzey Korelilere uygun tepki verilmemesi NATO'nun gücünü olumsuz etkilerdi. Truman'ı askeri önlemler almayı iten durum Birleşmiş Milletlerin yanında Amerikan halkı ve Kongre'ye karşı sorumluluğudur (Karaosmanoğlu, 2013).

Truman Amerika'nın Asya'daki etkisi, Japonya ve Filipinlerde bulunan askeri varlıklarının devamı ve güvenliği için Güney Kore'nin savunulmasını zorunlu görmüştür (Çolakoğlu, 2009). Kore'de durumun kötüleşmesi üzerine Truman Amerikan hava ve deniz kuvvetlerine Güney Kore'ye yardıma gidilmesi görevini

vermiştir (Dinçer, 2007).

2.9.5. Çin

Birleşmiş Milletlerde bulunan Amerikan delegesinin Kore topraklarına “açık kapı” şeklinde vurgulaması üzerine bölgede etkinliğini arttırma çalışması yapan Çin açıklamaya kayıtsız kalmamıştır. Açıklama sonrasında Kore’de İkinci Dünya Savaşı sonrasında olduğu gibi Amerikan kuvvetlerinin konuşlanacağı düşüncesi oluşmuştur. Amerika’nın konuşlanan kuvvetleri sayesinde Çin’in iç ve dış işlerinde etkili olabilirdi. Çin’in Asya’daki eski üstünlüğünü elde edebilmesi için Amerikan kuvvetlerinin varlığı kabul edilemezdi (Sander, 2009).

2.10. Kore Savaşı’nın Başlaması ve Türkiye’nin Kore’ye Asker Göndermesinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi

2.10.1. Kore Savaşı’nın Başlaması

1949 yılının sonlarında Komünist rejimin Çin’de egemen olmasıyla Sovyetlerin Uzak doğudaki etkisi artmıştır. Bu etki artışı Sovyetlere Amerikalıların Asya’dan atılması gerektiğini düşündürmüştür (Armaoğlu, 1994).

Amerika Dışişleri Bakanı Acheson bir açıklamasında ülkesinin Uzak doğudaki savunma hattının içerisine Kore ve Formaza’yı katmamıştır. Bu açıklama Güney Kore üzerinde planlar geliştiren, saldırı hedefleyen Kuzey Kore’nin endişe ve temkinlerini ortadan kaldırmıştır (ATASE, 2012).

15 Haziran 1950 sonrasında Kuzey Kore tümenleri kışlalarını terk etmeye başlamıştı. 22 Haziran’da tümenlere yapılacak hareketlerin emirlerin yayınlanarak 1’inci, 2’nci ve 4’üncü tümenler Uijongbu vadisi yoluyla Güney Kore başkentine taarruz edeceklerdi. 25 Haziran 1950 tarihinde saatler sabahın 04.00’ünü gösterdiğinde Kuzeyliler top atışlarıyla saldırıya geçtiler. Tankların öncülüğünde Kuzeyliler güney yönünde ilerlemiştir (Sel, 1979).

Kuzeylilerin sınırın herhangi bir noktasından değil de sınırı oluşturan 38.’inci paralel

boyunca saldırıya geçmesi saldırının ani bir oluşum olmadığını, öncesinde gerekli çalışma ve planlamaların yapıldığını göstermiştir (Armaoğlu, 1994).

Saldırının başlaması üzerine acilen toplanan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kuzeylilerin saldırgan faaliyetlerini sonlandırarak 38. Paralelin kuzeyine çekilmesini isteyen kararını açıklamıştır (Dinçer, 2007). Kuzey Kore'nin Birleşmiş Milletler kararını dikkate almaması üzerine Amerika Başkanı Truman 27 Haziran'da Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde Amerikan deniz ve hava kuvvetlerine Güney Kore ordusuna malzeme yardımı yapılması için görevlendirmiştir (Toker, 1991).

Kuzey saldırıların ivme kazanarak devam etmesi üzerine Amerika Birleşik Devletleri Güvenlik Konseyine harekete geçirmiştir. Konsey Amerika'nın Kore tasarısına Yugoslavya'nın çekimser oyuna karşılık dokuz oy ile kabul etmiştir. Sovyetlerin Kıta Çin devletinin Birleşmiş Milletlerde temsil edilmesine protesto ettiği için; toplantılara temsilcisinin katılmaması nedeniyle veto mekanizması işlememiştir. BM Güvenlik Konseyi, 27 Haziran 1950'de bozulan barışı tahsis etmek amacıyla üyelerinden Güney Kore'ye yardımda bulunmalarını isteyen kararı Yugoslavya'nın karşı, Mısır ve Hindistan'ın çekimser oyuna karşılık yedi devletin evet oyuyla kabul edilmiştir (Sander, 2009).

Kuzey Kore güçlerinin Güney Kore'ye taarruz etmeleri düzeni bozarak barışı tehlikeye attığını belirterek üyelerinden saldırıyı bertaraf edecek ve güven ortamını sağlayacak yardımda bulunmalarını istemiştir (Gönlübol ve Ülman, 1974).

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trygve Lie üyelerine Güvenlik Konseyinin almış olduğu 473 Nolu kararını bildirmiştir. Türk hükümeti üyesi bulunduğu kuruluşun aldığı bu kararı benimsemiştir. Bu karar Güney Kore'yi hem bölgenin meşru hükümeti olduğunu göstermiş hem de Kuzey Kore'ye karşı tavır takınmayı davet etmiştir (Albayrak, 2004).

1950 Haziranın sonlarında Kuzeylilerin saldırıları sonucunda Güney Kore kuvvetlerinin yarısı yok edilmiştir. Güney Kore Cumhuriyetinin bölgedeki en büyük müttefiki Amerika'nın savaşa karşı planı ve düzeni iken Kuzey Koreliler Güney Kore topraklarını boydan boya geçmişlerdir. Direniş gösterenlere savaş dışına iterek Pusan önlerine gelmişlerdir. Pusan savunma mevzilerine saldıran Kuzey Kore kuvvetlerinin saldırı gücü Mac Arthur'a bağlı Amerikan birliklerinin İnchon'a çıkarma yapmasıyla kesilmiştir (Higgins, 1975).

2.10.2. Türkiye'nin Asker Göndermesi

Kore Savaşının başladığı günden itibaren Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ile sürekli iletişimde olan Türk Hükümeti, Güvenlik Konseyinin karar vereceği önlemleri kabul edeceğini bildirmiştir. Genel Sekreter Trygve Lie 28 Haziran 1950'deki yardım çağrısı üzerine Türkiye Dışişleri Bakanı üyesi oldukları Birleşmiş Milletlere karşı taahhütleri yerine getirebilmek adına üzerilerine düşen görevi yerine getireceklerini belirtmiştir. Lie 14 Temmuz 1950'de üyelerine telgraf çekerek askeri yardımda bulunmalarını istemiştir. Bu isteğe Türk hükümeti olumlu karşılıyarak Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü Türk askerinin Birleşmiş Milletler bünyesinde Kore'de göreve hazır olduğunu bildirmiştir (Armaoğlu, 1991).

Başbakan Adnan Menderes'in Yalova'daki yazlığında; Cumhurbaşkanı Celal Bayar başkanlığında, TBMM Başkanı Refik Koraltan ve Genelkurmay Başkanı Nuri Yamut'un da katılımıyla Bakanlar Kurulu toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonrasında TBMM'ye ve muhalefete danışılmadan 25 Temmuz 1950'de (Oran, 2002) Güvenlik Konseyi'nin kararını Türkiye hemen kabul ederek Birleşmiş Milletler kuvvetlerini bir tugayla destekleme kararını uygulamaya koymuştur. Tugay seviyesinde katılımıyla Kore Savaşının en aktif katılımcılarından biri olmuştur (Dinçer, 2007).

Menderes hükümeti asker gönderme kararını 26 Temmuz 1950'de Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ve Amerika'ya olumlu olduğu şeklinde bildirmiştir (Yalman, 1970). Bu kararın verilmesi üzerine muhalefet çevrelerinden yoğun tepki almıştır. İsmet İnönü liderliğindeki CHP, Türk askerinin Kore'ye gönderilmesini değil kendi görüşlerinin alınmamasını ve meclise danışılmamasına tepkiliydiler. CHP Genel Sekreteri ve Millet Partisi lideri Hikmet Bayur tepkilerini bir bildiriyle açıklamışlardır. Hükümete bir tepkide hukukçu ve Barış Severler Derneğinden gelmiştir. Hukukçu Profesör Bülent Nuri Esen kararın anayasaya aykırı olduğunu belirtirken, derneğin önde gelen üyeleri Behice Boran ve Adnan Cemgil T.B.M.M.'ye mektup yollayarak anayasaya ihlalini belirtmişler ve meclisin olağanüstü toplanarak kararın geri çekilmesini istemişlerdir (Albayrak, 2004).

2.10.3. Kore Birliğinin Oluşturulması ve Kore'ye Ulaşması

Türk hükümeti göndereceği 241'nci Piyade Alayı Ankara Sarıkışla'da toplanıyordu.

Hükümet Alay düzeyinde asker göndermeyi düşünürken asker sayısını arttırarak tugay seviyesine yükseltmiştir. Gönderilecek tugayın temelini Ankara Ayaş 241'inci piyade alayı oluşturmuştur. Kore'ye gidecek tugayın erleri genelde 1929 doğumlular oluştururken 1928 doğumlular arasından ise gönüllüler alınmıştır. Gidecek Türk Tugayının Komutanı General Tahsin Yazıcı Alay Komutanlığına ise Albay Celal Dora atanmıştır. Kore'ye gönderilen askerler görevlerine göre Ankara, İstanbul ve İzmir'de eğitime alınmışlardır. Eğitimlerin ardından askerler Ankara Etimesgut'ta toplanarak yolculuk öncesi son hazırlıklarını tamamladılar. 18 Ekim 1950'de Başbakan Adnan Menderes, Genelkurmay Başkanı Nuri Yamut ve Milli Savunma Bakanı Refik Şevket İnce savaşa gidecek askerleri ziyaret etmişlerdir. Ziyarete Menderesin "Merhaba Asker" demesi üzerine askerler zayıf bir sesle "Sağ ol" diyorlardı. Tugay kabileler halinde 19 Eylül 1950 itibariyle İskenderun'a nakledilmeye başlamıştır (Yalta, 2005).

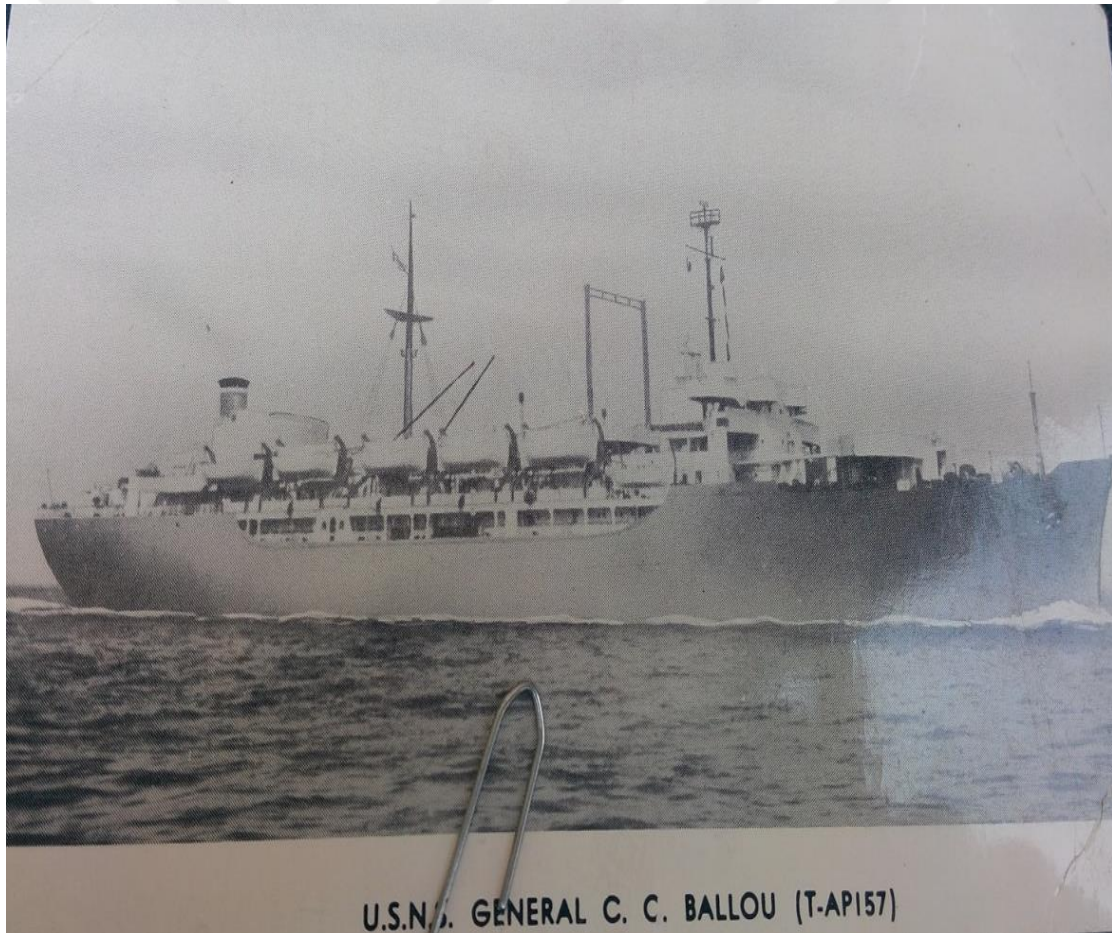
Kore Türk Tugayına seçilen ve İzmir Torbalı'da yaşayan Kore Gazisi Ahmet Balkı süreci şöyle değerlendirmiştir:

"Edremit 109'uncu dağ piyade alayı 8'inci bölük komutanı İsmet Aktepe'nin seçimiyle Ödemişli arkadaşım Mustafa Yalçın'la beraber Kore yolculuğu başladı. Edremit'ten yola çıkarak Bornova Hacılar'ın'da çadır kurduk. Bir hafta boyunca burada kaldık. Sağlık kontrollerinden geçtik. Kel olan askeri dahi götürmediler. Kore'ye gönderilen ilk kabileydim. Kore'de on sekiz devlet vardır. 1500 asker ile İzmir Basmane garından Ankara'ya gittik. Üzüm zamanı olduğu için vagonlar üzüm küfeleri doldu. Ankara Sarı kışlada 1 gün kaldık. 2. Gün Etimesgut zırhlı tugayına gittik. 33 gün askeri eğitim yaptık. Eğitim sonucu trenle İskenderun'a gittik. Belen yaylasında 1950 Kurban Bayramının birinci ve ikinci gününü geçirdik. Çarşıya inince Torbalı'daki anneme "gidiyoruz" diye telgraf çektim. Yüzbaşı Rıza Vuruşkan beni çağırdı. Komutanım yüzü gülmez ve aşırı titizdi. On erin traşını yaptırdım. Gemi çok büyük olduğu için rıhtıma yanaşamıyor, açıkta bekliyordu. 110 kişi İskenderun'a indik. Kumanya aldık ve vapura binerek açıktaki gemiye ulaştık. Ama gemide her şey vardı. Ertesi gün kayık ve dubalarla tugay getirildi. 21 Eylül 1950'de İskenderun'dan hareket ettik. Kore'ye Pusan şehrinden indik. 17 Ekim 1950'de vardık. Trenle bir iki gün süren yolculuğun ardından Taegu (Tego) şehrine ulaştık. 33 gün burada kaldık. Amerikan silahlarını öğrettiler." (Gazi Ahmet Balkı)

Kore'ye gönderilecek tugaya seçilen özel askerlerden Gazi Ahmet Balkı'nın Edremit'ten Kore topraklarına uzanan hikâyesinde Türk askerlerinin seçimi, sağlık ve eğitimi ile yakından ilgilenildiği görülmektedir. Yüzbaşı Rıza Vuruşkan'ı betimleyici özellikleri Türk Ordusundaki disiplini göstermektedir. Gazi Ahmet Balkı'nın Kurban bayramını kutlamaları ve annesine yola çıkmadan telgraf çekmesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan aile birliğine önem verme değerini göstermiştir. Ülkesi ve ailesine düşkün Türk askerleri kendilerine verilen Kore görevini layıkıyla yapabilmek için

eđitimlere Taegu Őhrinde devam etmiŐtir. GeĀen kısa sűrede Tűrk Askerlerinin farklı bir cođrafya ve silahlara uyum sađlaması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan űz kontrol deđerinin yűksekliđini gűstermektedir.

Tűrk Tugayının Kore yolculuđu 23 Eylűl 1950 sonrasında Amerikan gemileriyle baŐlamıŐtır. Gemiler Akdeniz, SűveyŐ Kanalı, Kızıldeniz, Mendep Bođazı, Seylan Adası, Singapur, Filipinler yoluyla 21 gűnde Kore'nin Pusan limanına ulaŐmıŐtır. Karaya ayak basan Tűrk askerleri iĀin bandolar marŐlar Āalmaya baŐlamıŐtır. Koreliler Tűrk askerini ellerindeki Tűrk bayraklarını sallayarak coŐku iĀerisinde karŐılamıŐlardır. Pusandan trenlerle Taegu Őhrine geĀen Tűrk askeri Japonlardan kalma bir kıŐlaya yerleŐmiŐtir. Tugay ve Alay olarak iki komuta merkezinin varlıđı savaŐta tehlikeli olabileceđinden Tugay Komutası Alayı lađvederek komutayı ele almıŐtır (SeĀer, 2014).

Őekil 2.1. Tűrk Askerlerinin Yolculuk Yaptıđı Amerikan Gemisi (Gazi İbrahim SaĀkan)

Birinci Kore Tűrk Tugayının ana teŐkilatını oluŐturan Ankara 241'inci piyade alayına deđiŐik birliklerden katılanlardan Gazi Emin ŐenbaŐ katılımı, yolculuğu ve Korelilerin durumunu aŐađıdaki gibi bahsetmiŐtir:

“İzmir Poligonda askerliğimi yaparken gönüllü olarak Kore’ye savaşa gidecek olan var mı diye sordular. Gönüllü olarak kimse çıkmayınca rastgele ayırmaya başladılar. Ben ayrılınca Üçyol’daki hastaneye giderek sağlık kontrollerinden geçtim. Gemiye binerek bir ayda Kore’ye ulaştık. Gemi yedi katlıdır. 3080 kişi bindik ancak güverte dolmadı. Sıcak, soğuk su, tuzlu su, top sahası, kantini vardır. Akdeniz’den Mısır Süveyş kanalına ulaştık. Bu kanalı kılavuz gemi eşliğinde 10 saatte geçtik. Kızıldeniz’de 10 gün gece gündüz gittik. Kore’ye Pusan limanından ayak bastık. Koreli çocuklar “Turkish number” diye bizi karşıladılar ve “bizi kurtarın” diye ağlamaya başladılar. Bizler bu durum karşısında hem sevindik hem de üzüldük. Buradan trenle Taegu (Tego) şehrine gittik. Burada bir hafta dinlenme yaptık. Kore’ her gün kar yağıyor. Çok sulak, ormanlık memlekettir. Her yerinden dereler akıyor.” (Gazi Emin Şenbaş)

Dünya barışına katkı vermek amacıyla Kore topraklarında bulunan Türk Ordusunda yer alan Gazi Emin Şenbaş’ın Kore’ye ayak bastıktan sonra Koreli çocukların karşılamaları ve seslenişleri karşısında etkilenmesi Türk halkının ve askerlerinin duygusallığını göstermektedir. Bu çalışmada Türk askerlerinin Kore topraklarında kurtarıcı olarak görüldüğü ve Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan yardımseverlik ve barış değerini göstermektedir.

Güney Koreliler Taegu’ya yerleşen Türk askerini diğer milletlerin askerinden ayırmakta zorlanmamıştır. Türkleri sevgiyle karşılayan Kore halkını Mehmetçiklerde karşılıksız bırakmamıştır. Korelilerin askerlerden bir şeyler isteyen haykırışları karşılıksız kalmamıştır. Gönlü zengin, kalbi temiz Türk askerlerine öven sözler söylemelerine karşın yabancı lisanı olmayan Türk askeri Korelilere jest ve mimikleriyle anladığını hissettirmiştir. İlerleyen zamanlarda Türkleri ayırmanın en kolay yolu bıyıkları, kollarındaki ay yıldız ve araç sürme şekilleri olmuştur. Türkler trafik kurallarına uyum göstermez, sürekli korna çalar, yol ortalarından giderek yol isteyenlere geçit vermezmiş (Artuç, 1990).

Gazi Nuri Bozdağ Kore birliğine seçilmesi, yol arkadaşları, eğitimleri, yeni silahların bilgileri ve Kore topraklarındaki ilk denetime girişlerini şöyle açıklamıştır:

“1949 İzmir, Poligondaki 233’üncü piyade alayı havan bölüğünde 81’lik havancı er olarak askerliğime başladım. Bölüğün Yüzbaşısı Manisalı Talat Eryılmaz Kore’ye gidecekler için kura çekileceğini belirtti. Bölükten 15, 20 asker seçilecekti. Torbaya konulan kağıtlara çekmeye başladık ve çektiğim kağıtta Kore yazıyordu. Muğla, Milas’a bağlı Bafa beldesinin Burnak Köyünden Şerafettin Sarı, Aydın Karacasu’dan Ali Çuhaz, Halil İbrahim Irmak, Ali Erbek ve Nuri Karaoğlan ile Kore seferimiz başladı. İzmir Güzeltepe’de iki kez doktor ve röntgen cihazından geçirildik. Kontrollerin ardından tren ile Ankara’ya gittik. Etimesgut zırhlı birliğinde Amerikan M-1 silahının eğitimini aldık. Askerlere moral vermesi için sanatçılar Hacer Buluş ve Safiye Ayla konser verdiler. İskenderun’a gitmek üzere trenlere bindik. Tren ile İskenderun’a ulaştık.

Limanda bizleri bekleyen Amerikan gemisiyle 1950 sonbaharında (Ekim) deniz yolculumuz başladı. Akdeniz, Süveyş Kanalı, Kızıldeniz, Hint okyanusu, Kolombo adası, Çin denizi üzerinden Kore'nin Pusan limanına ulaştık. Buradan cemse vasıtalarıyla Taego şehrine geçtik. Amerikalıların bizler için kurduğu büyük bir askeri kampa yerleştik. Burada savaş malzemeleri dağıttılar. Havancı olduğumdan karabin silahı verdiler ancak sonrasında alıp ceze marka bel tabancası verdiler. Ceze tabanca 10 mermi alır. Bizleri Amerikan harp komutanı General Mac Arthur ziyaret ederek malzemelerimizi kontrol etti.” (Gazi Nuri Bozdağ)

Kore’de görevlendirilen askerlerin moral ve motivasyonlarının yükselmesi için sanatçıların konser vermesi Türk askerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan estetik değerini göstermiştir. Zor şartlarda mücadele verecek askerlerin muayenelerini titizlikle yerine getiren doktorlar askerlere güç katmıştır. Bu çalışma Kore görevinin sadece giden askerlerle değil tüm Türkiye tarafından yerine getirildiğini göstermektedir.

Barış düzeninin bozulduğu Kore topraklarında düzenin tahsisi için bulunan Türk ordusunda; görevli Gazi Nuri Bozdağ arkadaşlarıyla seçilişi ve Kore’de denetlenmesi Türk ordusunda yer alan disiplini göstermiştir. Değişen silahların öğreniminde sıkıntı yaşamayan Türk askeri Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermiştir.

Kore’de görev yapan tüm milletlerin askerlerine ayırt edici isim verilmekteydi. Türk Tugayına verilecek ismi Birleşmiş Milletler kuvvetleri Başkomutanı General Mac Arthur “Şimal Yıldızı” anlamına gelen “North Star” olarak belirlemiştir (Yıldız ve Doğramacı, 2014).

Şekil 2.2. Gazi Murat Ballı'nın Şimal Yıldızı Logosu

10 Kasım 1950 sonrasında Türk askeri çete faaliyetlerine karşı mücadele vermek üzere kuzey yönünde ilerlemeye başlamıştır. İlerleme sürecinde yolların bozukluğu ve trafiğin yoğunluğuna bağlı olarak Türk Tugayından bir aracın devrilmesi sonucu ilk şehit olarak Başçavuş Sedat Boran verilmiştir (Artuç, 1990). Han nehrine geçerek Seul'e ulaşan Türk askeri ilerlerken evinin bakımı ve tamirini yapan Koreli "Defedin onları" şeklinde hareket göstermiştir. 12 Kasım'da Munson istasyonunda trenin inme hazırlığı yapan askere inişlerin iptali bildirilerek tren Chotan'a hareket etmiştir. Türk tugayı treni boşaltarak görevine başlamıştır (Yalta, 2005).

Şekil 2.3. Kore Türk Tugayı Simgeleri

2.11. Birinci Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi

2.11.1. Çete Faaliyetlerine Karşı Mücadele

Kuzey Koreli milisler savaş öncesinde Güney Kore topraklarına yerleşerek kendilerini destekleyen güneyli sempatizanlarla birlikte bütünleşerek saldırılar gerçekleştirmişlerdir. Kore coğrafyasının gerilla saldırılarına müsait olması nedeniyle vur-kaç saldırıları gerçekleştirmişlerdir. Gerillalar önemli ikmal noktaları, karargâh ve ulaşım hatlarına saldırmışlardır (Artuç, 1990). Bu saldırılar sonucu Birleşmiş Milletler komutanlığı Türk Tugayını görevlendirmiştir. Cephe öncesi sıcak çatışmaya alışabilmeleri için Chotan yerleşimi etrafında yıpratma faaliyeti ve gerilla mücadelesi veren Kuzey Kore yanlısı militanlara karşı mücadele verilmiştir (Yalta, 2005).

Türk askeri Kunuri cephesinde yapabileceklerini tüm dünyayı göstermiştir. Gazi Ahmet Akdağ'ın anlatımları Türk askerinin görevini üstün disiplin içerisinde gerçekleştirdiğini göstermektedir.

“30 Ekim 1950 itibariyle kuzeye Mançurya sınırına doğru ilerledik. Bizlere yaralanma durumunun yaşanması karşısında kan kaybını önlemek için iki tane hap verdiler. Birliğimiz Kuzeye doğru ilerlerken Çandan şehrinde karargah kurduk. Karargah binamız eski bir şişe fabrikasıdır. Karargahta devriyelik yaparken gece 12-1 nöbetçilerini değiştiriyordum. Yaşlı bir Koreli Kuzeyden öküz arabası ile güneye gidiyormuş. Bana kendisinin güneyli olduğunu söyledi. Öküz arabasında mısır çuvalları ve ailesi vardı. Bu tür durumlarda çuvalları kontrol etmek için şişlerimiz vardı. Fakir oldukları için çuvalları delmek istemiyordum ama mecburdum. Şişleri çuvalları sokarken 250 metre sahneli fitil buldum ve dışarıdan kumandayla patlayan saatli bomba buldum. Bu yaşlı Kore'liyi alarak karargaha götürürken kapıda içimde bir ıssaclık (sıcaklık) oluştu. Nöbetçi cemseye dayanmış şekilde bekliyordu. Nöbetçiye uyuyor musun dedim. Uyumuyorum komutanın şeklinde cevap verdi. Bende senin komutanın değilim dedim. Yanına yaklaşınca hemşerim Balat köyünden Nuri Bozdağ olduğunu gördüm. Nuri beni görünce Ahmet diyerek boynuma sarıldı ve vurulucecem diye korkuyorum Ahmet dedi.” (Gazi Ahmet Akdağ)

Türk askeri her ne koşulda olursa olsun savaşın getirdiği yıkımı bilen ve önemseyendir. Savaş kuralları gereği gerçekleştirilen faaliyetleri bir adım daha ileri götürmeyerek sivil unsurların zarar görmesini engellemektedir. Türk askerinin duygusal olduğunu bilen düşman kuvvetleri bunu maksimum düzeyde kullanmaya çalışmaktadır. Bu durumun güzel örneği Gazi Ahmet Akdağ'dır. Bu başarı su uyur düşman uyumaz sözünün doğruluğunu ortaya koymuştur. Çalışma Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermiştir.

Chotan, Kaesong şehrinin doğu tarafında ve demir yoluna sahip bir yerleşimdir. Şehrin tüm tarafında çeteciler mevcuttur. Türk ordusunun Taegu'dan hareketi öncesinde Kurmay Yüzbaşı Hakkı İnceoğlu Chotan'da incelemelerde bulunmuştur. Buradaki ilk görev demir yolu köprülerinin ve İmjın nehri üzerindeki köprü'nün korunması olmuştur. Çeteciler oldukça profesyonel askerler tarafından idare edilmekteydi. Alınan bir esirin yaka dikişi arasında bulunan mühür şahsın Kuzey Kore subayı olduğunu göstermiştir. Çeteler güneye doğru çeşitli harp malzemeleri taşımaktaydı. Bunun için Kuzeyliler düşkün görünüşlü ihtiyarlar, çocuklar ve kadınları değerlendirmiştir. Ordunun birinci taburu Chotan, ikinci taburu Pongyodonk, üçüncü taburu Tossan civarında arama tarama faaliyetlerinde bulunmuştur (Yazıcı, 1963).

Ankara 28. Tümene bağlı 241'inci piyade alayı tüm unsurlarıyla kura veya gönüllü aranmaksızın Kore'ye gönderildi. Diğer birlikler ve illerden gelen askerlerin bir seçeneği olurken burada kura askerler için değil alay için çekilmiştir. Kuranın çıktığı alayda vatani hizmetini ifa eden Gazi Kemal Çatalok'un ilk görevi ve komutanı General Tahsin Yazıcı'nın askerlerine kim olduklarını hatırlatan efsanevi konuşması şöyledir:

“Pusandan tren ile Kesan şehrine gittik. Burada birlikler toplandı ve dinlenme yaptık. Dinlenme sonrası bizlere cephe yerine büyük şehirlerin emniyetine verdiler. Bizleri vücut olarak küçük ve zayıf görmelerinden.

Bir gün General Tahsin Yazıcı bizleri topladı. Kürsüye çıkarak çocuklar dedi. Biz buraya komposto yemeye gelmedik dedi. Kartal gibi bir adamdı. Ellerini kaldırarak bunlar bizim Türklüğümüzü ve tarihimizi unutmuşlar. Kılıçlarımız kılıfında paslanmış. Ben sizlerin görüşünü almadan cephe istemedim dedi. Bizlere sizler ne düşünüyorsunuz dedi. Askerlerimiz bir anda silahlarını kaldırarak cephe isteriz bunlar bizleri unutmuşlar dedi.” (Kemal Çatalok)

İkinci Dünya Savaşından galip çıkan ABD ve müttefiklerinin egosu yüksekti. Müttefikler karşısında oldukça zayıf kalan Kuzey Kore güçlerini Mançurya sınırlarına sürmeleri öz güvenlerini arttırmıştır. Müttefiklerin öz güvenleri, onları vücut özelliklerine bakarak karar verdikleri Türk Askeri karşısında yanılığa düşürecektir. Kendisine verilen görevi yapmakta kararlı Türk Tugayı göreve hazırdır. Bu hazırlık geçen sürede alınan askeri eğitimlerin yanında binlerce yıllık savaş töresidir. Bu durumu General Tahsin Yazıcı'nın konuşması ve askerlerin verdiği cevap göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışmada Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan tarih bilinci değeri görülmektedir.

Ülkesinin emrine verdiği askerlerinin ağır bir sorumluluğu olduğunun bilincinde olan General Tahsin Yazıcı, Kore topraklarında başlayacakları cephe muharebeleri öncesinde askerleri ile buluşarak motive etmesi, fikirlerini alması Türk insanının birlik ve

beraberliğini göstermektedir. Askerlerin verdiği cevap savaşlarda vücut özelliklerinden farklı olarak uluslara ait özelliklerin bir adım önde olduğunu göstermiştir. Bu cevap Türk milletinin sağlam ve köklü bir savaş tarihine sahip olduğunu gösteriyordu.

2.11.2. Kunuri Mücadeleleri

Türk tugayı 22 Kasım 1950 itibariyle cephe gerisindeki çete faaliyetleriyle başarılı şekilde mücadele ortaya koymuştur. Bu tarihin sonrasında Türk tugayının yeni görev sahası Kunuri olmuştur. Tugaya burada dokuzuncu Amerikan kolordusunun ihtiyatı görevi verilmiştir. Türk tugayının toplanması 26 Kasım'da sona ermiştir (ATASE, 2012). Bu tarihe kadar Birleşmiş Milletler genel taarruzu plana uygun şekilde ciddi bir direnişle karşılaşılmeden devam etmekteydi (Özçelik, 2017).

Türk askeri kendisine verilen görevleri yerine getirme özelliğinin yanında beraber görev yaptığı diğer ulusların askerlerinden farklı olarak inanışlarının ritüellerine yerine getirmektedir. Türk askeri savaş meydanlarında cephe gerisinde beklemeyi kendisine tüm şartlarda yedirememektedir. Cephe şartlarının zor ve çetin geçtiğini bilen Türk subayları karşısındaki unsurları küçümsememiştir. Önceliği Kore'de bulunma amaçları doğrultusunda görevini yerine getirmeyi amaçlayan Türk Generali ve askeri cepheyi alışlarını Gazi Kemal Çatalok ve Emin Şenbaş şu şekilde anlatmışlardır.

“Amerikalılara toplantıya giden General Tahsin Yazıcı cepheyi aldı. Ertesi gün hemen cemseler hazırlandı ve birliğimiz cepheye hareket etti. Siz talimgah bölüğü filan yere gideceksiniz dediler. Yıkanmam icap etmişti. Uzakta nehir gözükiyordu. Benim gibi birkaç kişi daha vardı. Üstümü çıkarınca bir tümseğin üzerine oturdum. Abdestimi alarak montumu giydim. Oturduğum tümsek yer değil ölmüş bir kişinin cesediymiş kanlı ellerini ve yüzünü sonradan gördüm. Birliğime geri gidince komutanım lan ne kulaklarınızı örtüyorsunuz dedi. Yarın Mançurya hudutlarında bilmem neyi göreceksiniz dedi. Bu cümleyi komutanım Yüzbaşı Kaya Aldoğan söyledi. Çok mert ve cesurdu. Ankara Çubuk'lu Satılmış Şen ile birlikte cemsede giderken aracımız uçurumdan aşağı yuvarlanması sonucu ilk şehitlerimizi verdik. Bu hadisede iki arkadaşımızı kaybettik.” (Gazi Kemal Çatalok)

Birinci Kore Türk tugayı askerleri Kunuri Cephesi yönünde yol alırken Gazi Kemal Çatalok dini inanışlarını yerine getirmesi Türk milletinin inanç değerlerine olan bağlılığını göstermektedir. Yüzbaşı Kaya Aldoğan'ın sözleri savaşı gerçeklerini anlatmaktadır. Askerlerin bu sözlere rağmen askerlik dışı davranış göstermemesi millete olan bağlılıklarını göstermektedir.

Gazi Emin Şenbaş Türk askerinin ön cephede yer almaktan hiç tereddüt etmeyerek

görev yapmasını ve yanındaki yol arkadaşları, müttefikleri tarafından Çin tümenleri içerisinde düşüncesizce terk edilmişlerini şu sözcükleriyle dile getirmektedir.

“Amerikalı komutan vazife taksimi yapalım dedi. Tugay komutanı General Tahsin Yazıcı “ben buraya bekçilik yapmaya gelmedim” dedi. Amerikalı subaya “cephe göster” dedi. Amerikalılarla beraber sabahleyin Kunuri cephesine girdik. Düşman kuvvetleri burada bizi çembere aldı. Amerikalılar haber vermeden askerlerini çekti. Türk askeri yapayalnız kaldı.” (Gazi Emin Şenbaş)

Türk Tugayının komutanı General Tahsin Yazıcı cephe gerisinde beklemek yerine Kore’de bulunma amacına yerine getirebilmek adına Kunuri çemberinde Çin ordularına karşı mücadele verirken Amerikalıların geri çekilmesi, Türk ve Amerikan Savaş anlayışlarını ortaya koymuştur. Türk askerlerinin Çinliler karşısında yalnız kaldığı ve mücadelesini destek almadan sürdürdüğü çalışmada görülmektedir. Bu mücadele Türk halkı ve askerlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan vatanseverlik değerine sahip çıktıklarını göstermektedir.

Mücadele verdiği tüm savaşlarda olduğu gibi Türk askerinin insancılığı, duygusallığı Gazi İbrahim Saçkan anlatımıyla şöyledir:

“Kuzey Koreliler ağaçtan sedyeler yaparak içlerine yaralı yerleştirmişler. Bizler yukarı yönde ilerlerken onların gerimize aşağı tarafa geçmelerine izin verdik. Aslında onlar yaralı değil arkamıza sızarak bizleri çembere alan Kuzeyli askerlermiş. Sivil olduklarından hasta ve yaralı taşıyorlar düşüncesiyle herhangi bir müdahalede bulunmadık.” (Gazi İbrahim Saçkan)

Kore topraklarında barışa getirme amacıyla bulunan Türk askeri cephenin geri hattına geçen yaralı, hasta görünümüne kişiler ve ihtiyar sivillerin geçmeleri Türk askerinin şefkatli ve insaniyetini olduğunu göstermekteydi. Geçmelerinde sıkıntı oluşturmayarak sivil görünümüne Kuzeyli milislerin sağlıkları ve güvenliklerine katkıda bulduklarını düşünüyorlardı Bu durum Türk askerlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan barış ve özgürlük değerine olan bağlılıklarına göstermiştir.

Hazırlıklarını tamamlayan Çinliler Lin Piao komutanlığında hazır beklemekteydi. 26 Kasım itibariyle Komünist Çin saldırıları başlayarak Birleşmiş Milletler güçlerini daha önceden güneye sızdırdığı milislerinin de desteğiyle çembere alarak savaş dışı bırakılmaktaydı. Amerikan dokuzuncu Kolordu Komutanı Coulter; Sekizinci ordu’dan aldığı emir Türk ordusunun Tokchon şehrinin alınması olduğunu bildiriyordu. (Denizli, 2010).

2.11.3. Tokchon İlerleyişi ve Wawon Muhaberesi

Asker sayısı bakımından üstünlüğü açık Çinliler ikinci Güney Kore Kolordusunu parçalayarak güneye doğru akmaktaydı. Türk birlikleri de Tokchon yönünde ilerlemekteydi. Avantajlı olan Çinliler şehri alarak Kunuri yönünde ilerlemesine sürdürmekteydi. 27 Kasım öğle saatlerinde irtibat subayı Lorenzon General Yazıcıya bir mesaj ulaştırdı. Bu yeni emirde savaşla ilgili doğrudan bir konu olmamakla birlikte sadece tugayın bulunduğu konumda savunmaya geçmesi isteniyordu (Dora, 1963). Bulunulan bölgenin savunma açısından uygun olmayışı nedeniyle General Yazıcı Wawon Boğazında savunma hattı kurarak Kunuriye giden yolu tıkaştır (Denizli, 2010).

Çin kuvvetlerinin saldırısıyla başlayan Kunuri mücadelelerini Gazi Ahmet Akdağ ve Ahmet Balkı şu şekilde anlatmışlardır.

“İstihkâm bölüğünün 3. Takımının 1. mangasında 10 arkadaşım ile görev yaparken Mançurya sınırına dayandığımız sırada 60 bin kişilik Çin ordusunun Yalu’ya geçtiği bildirilerek 45 km geri çekilme emri verilir verilmez Kunuri de çemberde kaldık. İstihkâmcı olduğumuzdan giderken en önde çekilirken de en arkadan geldik. Komutanımız Karadeniz’den Üsteğmen Orhan Tokgöz’dür. Keşif birliğiyle beraber görev yapıyorduk. Kunuri maden ocakları vardır. Etrafı yüksek dağlarla çevrilidir. Dağdan dağa geçmek için teleferikler vardır. Teleferiğin birisi tam ortada içinde insanlarla kalmış. İçindekiler ölüydü. Telsizcilerin bulunduğu alanda iken Çinliler saldırdı. Açılan havan atışı ile Konya İlginli Ahmet Çekin arkadaşımızın bir ayağı koptu. Sürekli bağırdığı için düşman yerimizi tam olarak keşfetti. Arkadaşıma sus dememize rağmen tek ayağı ile havaya kalkarak bağıyordu. Arkadaşımızın bağırması normaldi. Çinliler havan atışları ile arkadaşımızı toprağa gömdü. Burada sol bileğimden giren kurşun delip geçerek sol boynuma sıyırdı. Bileğimi eldivenim ile sardım.

Takım Komutanımız Orhan Tokgöz vurulup şehit düşerken duyduğum son sözü; “çocuklar başını kurtaran kaptan” dedi. Keşif uçağında bulunan Türk gediklerimiz üzerimize doğru eğilen uçaktan hoparlör ile Çin kuvvetlerinin durumunu bildiriyordu.

İzmirli Çavuşumuz Mehmet Sönmezışık’ı çekilme yaparken Kunuri şehrinin kenar mahallesinde bel altından vurulmuş şekilde gördüm. “Ahmet beni bırakma” dedi. Poposunun üzerine oturmuş silahını ise elinden bırakmıyordu. İzmir Karşıyaka’dan yenice nişanlanmıştı. Çavuşumuzda şehit düştü.

Çekilmede savunmaya geçtiğimiz anda hemen yüz metre ilerimize anti personel, tank ve işaret mayınları döşemeyi başladık. Düşman işaret mayınına çarptığı anda yerini belli ederdi. Çekilmeyi yaparken dört kişi sağ kaldık: Ben, İzmit Arifiye mahallesinden Kamil Bozkurt, Aydın Umurludan Astsubay Ali Özkaş, Muğla Bodrum Çiftlik köyünden Ömer Damar. Ömer korunmak için su künkünün içine girmiş sadece potinin ucu gözüküyordu. Potini görünce künkün

içinden çektim. Çekilme sırasında Amerikan keşif uçakları bizlere Çinlilerin yetiştiğini bildiriyorlardı. Birinci takım komutanı ise İzmir Ödemişli Üsteğmen Ahmet komutandı. İkinci takım komutanı İzmir Ödemişli Yusuf isminde bir Üsteğmendiydi. Teğmenimizi annesi dualar ile uğurlamıştı. Teğmen askerlerini çemberden yara almadan çıkarmayı başardı. Yunus Ertaç isimli er arkadaşımız bu takımdaydı. Savaşta birinci ve üçüncü takım eridi.

Beni helikopter alarak Seul'deki hastaneye getirdi. Burada 7 gün tedavi görmem sonucu iyileşerek tekrar cepheye gittim.” (Gazi Ahmet Akdağ)

Çin sınırına dayanan Birleşmiş Milletler bünyesinde görevli Türk Tugayı askerlerinden Gazi Ahmet Akdağ'ın Kunuri cephesinde verdiği zor mücadele cephenin fiziki özelliklerinden anlaşılmaktadır. Kore'nin zor coğrafyası ulusunu temsil eden Türk askerine yıldırımamıştır. Gazi Ahmet Akdağ'ın yaralanmasına rağmen mücadelesine sürdürmesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan Çalışkanlık Değerini göstermektedir. Türk askerinin ülkesinde geçerli birlik ve beraberlik kavramı Kore topraklarındaki mücadelelerinde de görülmüştür. Üsteğmen Ahmet Tokgöz'ün şahadet makamına yaklaştığı son anlarda askerlerine yönlendirmeye çalışması görevine olan bağlılığını göstermektedir. İzmirli Çavuş Mehmet Sönmezışık'ın silahını son nefesine kadar bırakmaması Türk Ordusundaki “silah namustur” kavramını göstermektedir. Gazi Ahmet Akdağ'ın yaralı olmasına rağmen Çin kuvvetlerini durdurmak, hızını yavaşlatmak için askeri anlamda yapılması gerekenleri yapması Sosyal Bilgiler dersinde yer alan vatanseverlik değerini göstermektedir.

“Birinci tabur, dördüncü bölük, birinci ağır makineli tüfek takımı çavuşu olarak görev yaptım. Yaya olarak Çin, Mançurya sınırındaki Kunuri cephesine gönderildik. Uçaklar keşif yapmış ve kırk bin Çin askeri 27 Kasım 1950'de bizi çembere almış. Çemberi 30 Kasım'a kadar 3 gün, 3 gece çatışarak çemberi yarıdık. Ağır makineli tüfek bölüğü çavuşuyum. Dakikada 500 mermi atıyor. Bize iki uçak yardıma geldi. Uçaklar yanlış hedeflere bize zarar verecek şekilde ateş etti. Bunun sonucu uçakları geri yolladık. İki adet tank yolladılar. Tankların ateşi altında geri çekilmeye başladık. Benim mangam 8 kişiydi. Çankırılı er Ramazan Kacar, Çankırılı er Satı Kara, İzmir Torbalılı er Mehmet Güleç, Zonguldak Çaycumalı er İsmail Veren, Sivas Suşehrili er Fevzi Korkmaz'dır. Beş arkadaşım yaralandı. Ağır makineli tüfek 22 kilogramı kızak, 18 kilogramı tüfek olmak üzere toplamda 40 kilogramdır. Beş arkadaşım yaralı olduğu için tüfeği omzuma aldım. Kızağı er Satı Kara'ya verdim. Tomsan isimli tabancamı boynuma astım. Çekilme sırasında geride artçı olarak bir manga bıraktık. Kademeli olarak çekildik. Önde ağır makineli arkadaş ise piyadeler çekildi. Artçı olarak bıraktıklarımız şehit düştü.” (Gazi Ahmet Balkı).

Çin kuvvetleri tarafından Mançurya hudutlarındaki Kunuri bölgesinde çembere alınan Türk tugayı askerlerinden Gazi Ahmet Balkı'nın kullandığı ağır makineli tüfeğin özelliklerini dile getirmesi görevine sadık başarılı bir asker olduğunu göstermektedir.

Çinlilere karşı verilen mücadelede Gazi Çavuş Ahmet Balkı ve mangası birlik ve beraberlik göstererek çemberi yarmışlardır. Bu durum Sosyal Bilgiler dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir. Çekilme sırasında Türk ulusu ve milleti adına artçı olarak kalan askerlerin yerine getirdikleri fedakârlık kelimelerle ifade edilememektedir.

Şekil 2.4. Gazi Ahmet Balkı (Silah Nişancısı) ve Arkadaşı İbrahim Duman

General Tahsin Yazıcı emrin geldiği andaki konumda değil de inisiyatif kullanarak Wawon'a çekilmesi Amerikalı komutanları rahatsız etmiştir. Amerikalı subay bu durumu Kolorduya iletirken General Yazıcı Amerikalılara Türk tugayının piyon olmadığını göstermiştir. Lorenzo yönetimindeki telsiz aracının bozulmasıyla irtibat kesilmiş Muhafız takımı Orhan Akpolat komutasında 812 rakımlı tepe, keşif takımı ise 677 rakımlı Gez'in Güneyindeki rakımsız tepeye yerleşmiştir. Albay Gumby tekrardan 9. Kolordu komutanının emri tekrarladığını bildirmiştir. Yazıcı uyanık davranarak olmayan irtibatı hatırlatarak Gumby'nin yalanını yakalamıştır. Telsiz aracı çalışır hale geldiği sırada düşman 808 ve 814 rakımlı tepelerden saldırıya geçmiştir. Saldırı başlayınca düzelen telsiz aracını Lorenzo yakmak zorunda kalmıştır. Dünyanın en modern ve deneyimli kolordu ve tümenlerini söküp atan Çinliler az miktardaki Türk keşifçisi karşısında zorlanmıştır (Yalta, 2005). Türk kuvvetleri 27 Kasım'ı 28 Kasım 1950'ye bağlayan gece saldırıya geçen saldıran düşman kuvvetlerine sabaha kadar

ülkesi ve milleti uğruna kendilerinden vazgeçerek direndiler. Bu direnme düşmanın karşısına çıkacak birliklerin hazırlanması için zaman kazandırmıştır. Sabaha karşı tugay karargâhına gelen Kamil Doğan vaziyeti bildirmekteydi (Denizli, 2010).

Kunuri savaşında Çin kuvvetleriyle karşılaşılması, mücadelenin başlaması ve zorluklarını Gazi İbrahim Saçkan ve Emin Şenbaş şu sözcüklerle anlatmışlardır.

“Muhabere er olarak önde giderek türbinle düşmanı gözetleyerek sırtımdaki telsiz ile düşmanın durumu ve hareketlerini bildiriyordum. Tomson isimli makineli tabanca kullanıyordum. Her bölük ayrı ayrı dağlarda ilerlerken düşman karşımıza çıktı. Harp düşmanın top atışıyla başladı. Harbin geçtiği alan Mançurya hudutlarıydı. Bizler muhabere idare yerinde mevzilendik. Bu harp de çok zayıt verdik. Çekilme sırasında yiyecek hiçbir şey yoktu. Açlıktan dolayı çamların uçlarındaki taze kısımları yedim. Bir tarlaya geldiğimizde baktık ki mısır var yiyeceğimizi bulduk dedik. Sevinmemiz kısa sürdü mısırlar yenilmez bir haldeydi. Kuskuru oldukları için yiyemedik. Yolda ilerlerken bana bir cipin çarpmasıyla yol kenarına düştüm. Belli bir süre sonra düştüğüm alandan kalkınca soyulmuş bir kişinin cesedi ve ağaçtan ağaca bağlanarak tuzaklanmış el bombalarını gördüm. Ayağım takılsa havaya uçacaktım. Yoldan sesler gelmeye başladı ve ses zamanla yaklaşıyordu. Seslerden birinin Çankırlı arkadaşım İbrahim Çelik olduğunu anladım. Aracın arkasına takılan bir aletin üzerine abanarak yol aldım. Araç toplanma yerine vardığında 300 kadar askerimiz vardı. Çavuşumuz İzmir Ödemiş Kaymakçı'dan Hüseyin Eşiyok ayağından yaralanmıştı.” (Gazi İbrahim Saçkan)

Şekil 2.5. Gazi İbrahim Saçkan ve Arkadaşları (Alt Dörtlüden Soldaki İlk Asker)

Kore topraklarında sadece Çin kuvvetleriyle değil doğa şartları, açlık ve kaza ile mücadele veren Gazi İbrahim Saçkan'ın çam ağaçlarının uç kısımlarını yemesi ve mısır bulmaları ile kuru dahi olsa yemeye çalışması hayatta kalabilmek adına verdikleri zor mücadeleyi göstermektedir. Savaş ortamında bulunan bir mısırın Gazi ve arkadaşları üzerinde bıraktığı etki Türk askerinin dirayet ve dayanıklılığını göstermektedir. Savaşın verdiği zorluklara karşı mücadele eden Gazi İbrahim Saçkan Çinlilerin tuzağını fark etmesi Türk askerinin dikkatini göstermiştir. Gazinin yaklaşan seslerden arkadaşının sesini ayırt edebilmesi Türk askerlerinin aralarındaki bağlılığı göstermektedir. Gazinin ilerleyen araçtaki bir ekipmana atlaması Türk askerinin çözüm üretme yeteneğini ve Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan özgürlük değerini göstermektedir.

“Akşam sekiz gibi çatışma başladı. Yol, iz, şehir bilmiyoruz. Bölgenin yabancısıyız. Sabaha kadar durmadan çatıştık. Bölük komutanı Yüzbaşı Ahmet burada “gemisini kurtaran kaptan” dedi. “Vurulan ben olsam da çekilin” diye emir verdi. “Vurulan kalsın bırakın” dedi. İstemedem bırakmak zorunda kaldık.”
(Gazi Emin Şenbaş)

Kore Türk Tugayı askerlerinden Gazi Emin Şenbaş'ın Ahmet komutanın emrini uygularken ne kadar zorlandığı anlatımından görülmektedir.

Cephede üstün Çin kuvvetleriyle çevrilen ve müttefikleri tarafından yalnız bırakılan Türk ordusunun kendisine ve Türk halkına yakışanı yaparak direnmesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan vatanseverlik ve bağımsızlık değerini göstermiştir. Bu durumun anlaşılabilirliğini Gazi Ahmet Akdağ, Ahmet Balkı, İbrahim Saçkan ve Emin Şenbaş'ın anıları göstermiştir.

Düşman; artçıların ardından dokuz, on ve on birinci bölüklerle mücadeleye girişmişti. Düşman kuvvetleri çeşitli hayvan seslerini andıran bağrışmalarla iletişimlerini sağlamaktaydı. Arazinin ormanlık olması nedeniyle Amerikan tayyareleri iletişimi sağlayan panoları göremiyordu. Çemberdeki Türk askerinin çıkabilmesi için düşmanın planlarına müdahale gerekliydi. Miktat Uluönlü komutasındaki altıncı bölük süngü hücumuna kalkarak 550 rakımlı tepeyi elde etmiştir. Işıldayan süngülülerin Türkler karşısındakilerin düşman olduğunu anlayan pilotlar bombalama yaparak düşmanı yıpratmıştır (Dora, 1963).

Kunuri Wawon yolunun düşman tarafından ele geçirilmesi göz önüne alınarak mücadeleyi Sinnimni köyünde devam etmek üzere birliklere gece bastırınca çekilme emri verilmiştir (Yazıcı, 1963). Bu karar üzerine Sel, (1979) “Uzun boylu, soluk benizli, esmer Türkler geri çekilmeyi reddettiler. Bazı subayların şapkalarını yere atarak” tepki

vermişlerdir (s.227). Askerlerin Sel, (1979) “Birçoğu da her şey bittiği zaman süngü takıp düşmana saldırmışlardı” (s.227).

Gazi Ömer Gücü Kunuri savaşındaki mücadelesi ve hayatta kalmasını şu şekilde ifade etmiştir.

“Doçlarla cepheye gönderildik. Birinci tabur, üçüncü bölük keşif takımında piyade onbaşı olarak görev yaptım. Cepheye önde on iki arkadaşım ile birlikte önden giderek düşmanın durumunu arkadaki topçu birliklerine bildirirdim. Kunuri’de kuvvetli bir Kızıl Çin ordusu saldırdı. Takımda Torbalı Ahmetli köyünden Ramazan Gülten ve Tepeköy’den Şükrü isminde arkadaş ile Ödemişli Mehmet Kasap vardı. Düşman saldırısında Şükrü ve Mehmet’le birlikte ismini hatırlayamadığım dört arkadaşım daha şehit oldular. Arkadaşlarım şehit düşünce kurtulmak için yerde yatan şehit askerlerin arasına yatarak ölü numarası yaptım. Yanıma gelen iki kızıl Çin subayı kontrol ediyordu. Benim durumundan şüphelenerek tekmelemeye başladı. Tepki durumuma kontrol ediyordu. Tepki vermeyince garantilemek için kurşun sıkacakken diğer subay bırak ölmüş gidelim dedi. Giderken şüphelenen subay öldürmek için geri döndü. Kurşunu kafama sıkacakken yerimden fırlayarak kafa attım. Kafayla silahından ayrıldı. Bu sırada silahı alıp öldürdüm. Öldürme diyen diğer subaya beni takip etmemesi için ayağından yaraladım. Çekilme yaparken karşılaştığım Amerikan tankı beni alarak hastaneye getirdi. Hastanede çok iyi Türkçe konuşan bir subay bana yaptığım ölü numarasını izletti. İnanamayarak nasıl çekildiğini sordum. Tankta bulunan kamera kaydetmiş. Konuşan Türk değil İstanbul da okumuş Amerikalı subaymış. Bu duruma çok şaşırımdım. Üçüncü bölüğümüzün komutanı Recai Baturalp, takım komutanımız Hasan Özlü’dür. Sancağımızın Kunuri de kalmaması için Albayımız Celal Dora beline sararak kaçırdı.” (Gazi Ömer Gücü)

Savaşlarda geri çekilmeyi bir zorunluluk, mağlubiyet olarak değerlendirerek önüne gelen tüm unsurları yakma yıkma gibi bir geleneği olmayan Türk askeri başına gelen olumsuzlukları faturasını savaştığı karşı unsurlara kesmemiştir. Bunun en güzel örneklerinden biriside Gazi Ömer Gücü’nün yaşadığı hadisedir. Gazi hiçbir tepki vermemesine rağmen öldürme girişiminde bulunan Çinliye gerekeni yaparak diğer Çinliye de önleme amaçlı yaralamasıdır. Bu durum Türk askerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan saygı değerini önemseydiğini göstermektedir. Albay Celal Dora’nın Tugay sancağını muhafazası ve koruması verilen değeri göstermektedir.

2.11.4. Sinnimni Mücadelesi

Çin tümenlerinin Türk tugayını çembere alması sonucunda verilmesi gereken mücadeleyi layıkıyla veren Türk askeri mücadeleyi daha az zayıyla bitirebilmek ve düşmanın sağ ve sol taraflardan sarkması sonucunda tamamen imha olmamak için

Sinnimni köyünde savunma mevzileri oluşturulmuştur (Yazıcı, 1963).

Türk tugayının kahraman subaylarından Şehit Üsteğmen Şerif Yavuz'un son anları ve Sinnimni Köyünde yaşadıklarını Gazi Ahmet Balkı şu şekilde açıklamıştır:

“Bulduğumuz bir tepeden aşağı inince nehir ile karşılaştık. Bu sırada takım komutanı Üsteğmen Şerif Yavuz yaralandı ve şehit düştü. Sinnimni köyüne ulaştığımızda tankların sayesinde iki tane cip yolladılar. Tüfekleri ciplere yükledik ve bizlerde yaya olarak çekildik.” (Gazi Ahmet Balkı)

Türk ordusunda görev yapan subayların görevlerini yerine getirmesi bazı durumlarda şehitlik makamına ulaşmasıyla gerçekleşmektedir. Bu durumun örneği ikinci savunma tertiplerinin alındığı Sinnimni köyüne askerlerini ulaştırmayı amaçlayan Üsteğmen Şerif Yavuz'un mücadelesi Türk halkına ve ulusuna layık bir subay olduğunu göstermiştir.

Bu köyde savunma mevziilerini Yüzbaşı Kaya Aldoğan hazırlamıştır. Saatler 21.00 civarında iken köye gelen General Tahsin Yazıcı'ya Yüzbaşı Aldoğan aldığı tertibatları bildirmiştir. Muhabere idare yeri daha güvenli Sinnimni'ye mesafeli Kaechon köyünde kurulmuştur. Saatler ilerledikçe sükunet havası yerine top, tank ve silah seslerine bırakılmıştı. 29 Kasımın ilk dakikalarında gece karanlığından köye sızan (Yazıcı, 1963) muhacir kıyafetli gerillacılar köy evlerinin pencere ve bölmelerinden ateş açmaktaydı. Köyü çevreleyen dağlardan ateş gelmekteydi. Köyün konumu nedeniyle toplu haldeki ekipmanlar ve birlikler zararı yüksek oranda vermişlerdir. Çekilmede dördüncü bölükten Satılmış Kara ve Hacı Altuner'in cesareti zayıtı düşürmüştür. Saldırı haberi Kaechon'a gelmişti. General Yazıcı savaş ortamında uzunca kabul edilebilecek süre sonrasında Amerikan tank bölük komutanı Yüzbaşıya ulaşmıştır. Yüzbaşı Generalin emrini Çeşitli sebeplerle yerine getiremeyeceği bildiriyordu. General ikinci kez Amerikan irtibat subayı Albay Gumby vasıtasıyla emrini iletmıştır. Emri yerine getirmenin bölüğünü ateşe atmak olduğunu belirtmiştir. Havan bölüğü komutanı Yüzbaşı Nail Noyanlı erdiklerini Generale bildirmiştir (Dora, 1963).

Kunuri'de mücadeleleri ve zor şartlarda yaşadıklarını Gazi Nuri Bozdağ ve Kemal Çatalok şu şekilde açıklamıştır:

“Teago'dan cemselere binerek Mañçurya yönünde ilerlemeye başladık. Kunuri bölgesine ulaştığımızda bizden kat ve kat üstün Çin ordusuyla karşılaştık. Çinliler bizleri çembere almıştı. Çinliler gece olunca saldırıya geçtiler. Yoğun Çin saldırısı sonucu cephe hattı bozuldu. Çekilme başlayınca bizleri yolda ilerlerken gören Amerikalılar durumu tekrarlayarak, geri çevirdiler. Çekilme yaklaşık bir hafta sürdü. Çekilme sırasında bir dağın zirvesinde Çinliler ile karşılaştık bizleri çevirdiler. Çinliler ağaçların tepesine dahi makineli

yerleştirmişler. Sanki tüm ağaçlar ateş açıyordu. Açılan ateş bir anda otuz kadar arkadaşımı şehit etti. Ben ateş ağaçlardan geldiği için kendimi bir ağacın dibine attım. Kurşunlar tepemden geldiği için kurtuldum. Yandan ateş açsalar kurtulma şansım yoktu. Arkadaşım İzmirli Cemal Özalın yanımda şehit düştü. Düşman ateşini Amerikan uçaklarının bombaları yavaşlattı. Bu nefes aldirmayla ağacın dibinden ayrılarak kolumdaki pusulanın gösterdiği güney yönüne ilerledim. Çekilme yaparken karşılaştığım Amerikan cemsesi beni aldı. Cemse yola devam ederken yolun kapandığı bir noktaya gelince cemseden indik. Amerikalı matarasından meyve suyu içti. Ben isteyince vermedi ancak arap Filipinlinin vermesi için işaret etmesiyle tek bir yudum içmem için tek bir parmağını gösterdi. Amerikalı bir yudum içince finish diyerek hareket ettiler. Ben bu sözden bir şey anlamadığım için ne yapacağımı bilemedim ve Amerikalıların arkasından devam ettim. Takip yaparken bir anda yalnız kaldım. Bu sırada ufak bir köprüünün altına doğru ilerleyen askerlerimizi gördüm. Onların yanına gitmek için hareket edeceğim sırada yoğun Çin ateşi tekrar başladı ve gidemedim. Pusulanın verdiği yönde hareket ederken Çavuşum Adana Saimbeyli'den Ali Timurlenk'i gördüm. Çavuşum ve ben bir dereden geçmemiz için atladığımızda Çavuşun ayağı kırıldı ve kaldı. Biraz daha gidince İngiliz topçu birliğine denk geldim. Beni alarak birliğime teslim ettiler. General Tahsin Yazıcı, Albay Celal Dora, Havan bölüğü Yüzbaşı Nail Noyanlı, Üsteğmen İzzet Özbay (Sivas), Üsteğmen Abdülkadir Aksu (Ankaralı), Başgedikli Cavit Ünal, Başgedikli Şükrü Eren." (Gazi Nuri Bozdağ)

Kunuri cephesinde mücadele veren Gazi Nuri Bozdağ'ın anlatımları Çin ordularının yaptığı hazırlığı göstermektedir. Tüm bu hazırlıklara rağmen çemberi yarmaya başaran Türk Tugayı askerlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan bağımsızlık değerine bağlılıklarını göstermektedir. Farklı uluslardan oluşan Birleşmiş Milletler askerlerinin savaş alanında gösterdikleri davranışlar kendilerini tanıtmaktadır. Gazi Nuri Bozdağ'ın meyve suyu isteğine Amerikalı ve Filipinlinin yaklaşımı Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerine olan bağlılıklarını göstermektedir.

"Kunuri de 11 tümen Çinli ile çatışan birliklerimize destek kuvvet olarak Yüzbaşı Kaya Aldoğan komutasında gönderildik. Düşman, birliklerimizi çevirmiş, ordumuz çetin mücadele içindeydi. Gece yapı içindeyken Çin birlikleri karşımıza çıktı. Yüzbaşım bana çık şu tepenin ardına bak dedi. Tepeyi kontrol edip geri geldikten sonra üzerimize ateş açıldı. Bulduğumuz alanda sabaha kadar çatıştık ama çıkamadık. Bu yıkılmış yapıda, evde komutanım Kaya Aldoğan ve arkadaşım Satılmış Şen şehit düştü. Günün aydınlanmasıyla Hatay Kırıkhanlı arkadaşım dışarı kontrol etmek için dışarı çıktığında Çinliler ateşe tutarak yaraladı. Ben de dışarı çıkarak karşı tepedeki askerlerimize doğru koştum. Tepedekilerin komutanı ateş etmeyin bizim askerimiz dedi. Bende Türk askeri olduğumu belirtmek için tüfeğimi havaya kaldırdım. Çinlilerin saldırıları sürekli devam ediyordu. Bir arkadaşımın alınının ortasına havan parçası isabet etti. Bana şunu çek hemşerim dedi. Ben parmak uzunluğundaki parçayı çeker çekmez kan fişkırdı ve arkadaşım yere düştü. Çavuşumuz sürekli üçerli olun şeklinde sesleniyordu. Bende "çavuşa gemisini kurtaran kaptan" dedim." (Gazi Kemal Çatalok)

Çin tümenleri karşısında insan üstü gayretle mücadele veren arkadaşlarına destek sağlamak amacıyla Yüzbaşı Kaya Aldoğan komutasında savaşan Gazi Kemal Çatalok komutanı ve arkadaşının şehitliğe ulaştığı son dakikalıları ve kahramanlıkları çalışmada görülmektedir. Yaşanan kayıplara rağmen mücadelesinden vazgeçmeyen Gazi Kemal Çatalok'un arkadaşlarıyla iletişimi sağlamak için kullandığı yöntem Türk askeri ve milletinin zekiliğini göstermektedir.

Çin orduları tarafından çembere alınan Türk tugayında görevli Gazi Nuri Bozdağ ve Kemal Çatalok; bir nehir gibi akan Çin ordularına, verilen eğitim ve disiplin sayesinde karşı koymuştur. Tüm şartlarda mücadeleden taviz vermeyen Türk askeri, arkadaşları ve komutanlarını şehit vermesine rağmen üzerilerine düşen görevi yerine getirmiştir. Tüm bu kayıplara rağmen mücadelesinden vazgeçmeyen Türk askerleri Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan bağımsızlık ve öz kontrol değerinin güçlülüğünü göstermektedir.

Şekil 2.6. Gazi Kemal Çatalok; Bor Tabancası ve Koreli Bir Çocuk

2. 11. 5. Kaechon Mücadelesi ve Pyongyang'da Toplanma

Amerikan tank ve uçaklarının desteğiyle 29 Kasım günü Sinnimni köyünden çekilme sırasında ileride kalan birinci taburun ikinci bölüğü ile ikinci taburun kurtarılması için taarruza geçmiştir (ATASE, 2012).

Düşman saldırısına direnen ikinci taburun bölgesine açılan topçu ateşi ve havan atışlarının etkisiyle taburun yaralı askerleri de dahil kademeli biçimde çekilmeyi başarmışlardır. İkinci taburun çekilmesi sırasında alandaki bir ağaca asılan bayrak yardımıyla ikinci bölüğün yeri belirlenerek düşmanın bulunabileceği muhtemel mevziiler ateş altına alınmıştır. Düşman kuvvetleri saldırısını bu sefer şehit olmuş Türk Askerlerinin kıyafetlerine giyerek gerçekleştirmiştir. Türk tugayı mücadele verirken Amerikan taburu mevziisini terk ederek Kunuri yönünde çekilmiştir (Karakurt ve diğerleri, 2005).

29 Kasım 1950 akşamı çekilme emri alan Türk birliklerinin Pyongyang öncesinde yarması gereken Kunuri boğazı vardı. Türk Tugayı birinci taburu artçı bırakarak çekilmeye başlamıştır. Boğazın her iki tarafındaki hakim noktalara düşman kuvvetleri ve gerillalar yerleşerek boğazı çevirmişlerdir. Düşman unsurları makineli tüfek, havan ve roketatar guruplarıyla saldırıya hazırды. Düşman, birinci Türk taburunun tuttuğu 107 rakımlı tepede çatışyordu (ATASE, 2012). Tabur düşmanı ezip geçmek için tüm gücünü ortaya koyuyordu. Geri görevini yerine getiren Türk askerleri savunma gerçekleştirirken zaman zamanda süngü hücumu gerçekleştiriyordu. Mühimmatları tükenen Mehmetçikler dipçikli, yumruklu ve taşlı mücadele vermiştir (Yazıcı, 1963). Türk askeri Sunchon boğazına geçerek 30 Kasım 1950'de Pyongyang'a ulaşmıştır. Verilen mücadeleler Amerikan sekizinci ordusunun çekilmesini sağlamıştır (Öke, 1990).

Kunuri çemberinin yarılarak Pyongyang'da toplanılışı Gaziler Ahmet Balkı, Emin Şenbaş, Kemal Çatalok ve Nuri Bozdağ tarafından şöyle değerlendirilmiştir:

“Tugayda bir haftada anca toplanabildik. Bir gece Kuzey Kore başkenti Pyongyang'daki hava alanında kaldık. Sabahleyin yola çıkarak tugaya gittik on beş yirmi gün istirahat ettik.” (Gazi Ahmet Balkı)

“Kunuri'den çekime 3 gün 3 gece sürdü. Su, ekmek yok. Mısır tarlaları üzerinde mısırlar kurumuş. Ekmek yerine bu tıkr tıkr kuru mısırları yedik. Cephede Türk askeri 3 bin kişiydi karşımızda ise 90 bin Çinli vardı. Tüfekler şişti atamaz hale geldi. Karınca gibi üstümüze geliyorlardı. Geriden takviye istedik iki tane tepkili uçak geldi. Yangın bombaları atarak yolu kestiler ve çekilmeyi başardık.

Bu çetin mücadele sonucu Türk askeri nam saldı. Sonraki çatışmalarda karşımıza çıkan olmuyordu. İleri zamanlarda Amerikalılar bırakıp kaçtığı için bizimle birleştirdiler. Amerikalılar paralı asker ve alkolikti. İçki içip yatıyorlardı.” (Gazi Emin Şenbaş)

Kunuri çemberini gece gündüz mücadele ederek yaran Türk Tugayı askerlerinden Gazi Emin Şenbaş'ın anlatımları Çin kuvvetleri karşısında kazanılan başarının seviyesini göstermektedir. Türk askerlerinin görevini yerine getirmesi Sosyal Bilgiler dersinde yer alan sorumluluk değerine bağlılıkları göstermiştir. Gazi anlatıları başarının ileriki zamanlardaki etkisini göstermektedir. Çalışma Amerika ve Türk askeri arasındaki farkı açık bir şekilde göstermiştir.

“General Tahsin Yazıcı “oğlum Kunurinin içinde tankın dibinde yaralı bırakmayın” diye bağıyordu. Bu sırada içi askerle dolu doç araba geldi. Doç içindeki askerlerden biri beni tanıyarak “hemşerim Kemal gel” dedi. Beni arabaya çekerek aldılar. Araç ile çekilirken düşman sürekli bizleri ateş altında tutuyordu. Düşmanın ateş gücü tank ve uçak desteği ile zayıfladı. Geri çekilmemiz üç gün sürdü. Ordumuzun direnişi ve teslim olmaması sonucu üç günlük zaman kazanıldı. Kazanılan bu zaman içinde Amerikan, İngiliz, Fransız birlikleri esir düşmekten kurtuldu. Çekilme Pyongyang’a kadar devam etti. Burada iki gün kaldıktan sonra Güney Kore sınırına geldik. Bu savaş da Kırıkkaleli arkadaşım İrfan Demirhan esir düştü.” (Gazi Kemal Çatalok)

Türk Tugayının tüm unsurlarıyla Kunuri cephesinde mücadele vermesi Türk askerlerinin birbirlerine olan bağlılığını göstermektedir. General Tahsin Yazıcı'nın Çin ateşi altındaki ordusunu korumak ve yaralı askerlerini çıkarabilmek için emirler vermesi Sosyal Bilgiler dersinde yer alan Sorumluluk değerini göstermektedir. General Tahsin Yazıcı'nın askerlerine “oğlum” şeklinde seslenmesi askerine verdiği değeri göstermektedir. Gazi Kemal Çatalok'u askeri araç içerisinden bir arkadaşının araca çekmesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir. Türk ordusunun mücadelesi sonucu kazanılan üç günlük süre müttefik askerlerinin esir düşmesini önlemiştir.

“Kuzey Kore başkenti Pyongyang kenarında ilerlediğimiz sırada gerimize geçen siviller saldırdı. Bunun üzerine Amerikalı General Mac Arthur sivillerin geçişini yasaklayarak izin verilmemesini emretti.” (Gazi Nuri Bozdağ)

Çin ordularının çembere aldığı Türk Tugayı Kuzey Kore topraklarında çekilme yaparken bölge halkına karşı kin ve nefret beslememesi Türk insanı ve ordusunun Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan barış ve saygı değerine olan bağlılığını göstermiştir. Bu başarılı çekilme sonucunda kuşatmada kendisine yalnız bırakan müttefik askerlerinin kurtuluşu olmuştur. Türk ordusunun alt ve üst rütbe fark etmeksizin cephede olması Türk ordusunun çemberi yarmasını etkilemiştir.

26 Kasım 1950 akşam saatlerinde üstün Çin tümenlerince çembere alınan Türk tugayı Çin kuvvetlerine teslim olmayarak kanının son damlasına kadar mücadele etmiştir. Bu mücadelesini coğrafyayı bilmeden başarı bir şekilde gerçekleştiren Türk askeri 30 Kasım 1950 itibariyle Pyongyang'da toplanmaya başlamıştır. Bu toplanış bir avuç Türk askerinin Çin kuvvetlerince alt edilemediğini gösteriyordu. Mühimmatını ekonomik kullanarak ve yiyeceğini de doğadan bulduklarıyla idare eden Türk askerinin; yokluklar içerisindeki mücadelesi binlerce Amerikalı askerin kurtulmasını sağlamıştır (Denizli, 2010).

Türk askerinin bu şanlı direnişi dünyada yankılanmakta iken imha edildi gerekçesiyle yok sayılan Türk Tugayı küllerinden doğarak Çinliler üzerinde savaş boyunca telafisi mümkün olmayan etki ve yaralar bırakmıştır (ATASE, 1990).

2.11.6. Pyongyang'dan 1951 Yılbaşına Kadar Türk Ordusu

Pyongyang bulunan Amerikan Sekizinci ordusunun karargâhı Seul'e taşınarak misafirhane amaçlı Türk tugayına verildi. İlk gelenler Albay Celal Dora ve yanındaki askerlerdi (Dora, 1963). Savaşta verilen kayıp, askerlerin avluda yaktığı ateşlerin etrafında toplanmalarıyla anlaşılmıştır. Arkadaşlar, hemşeriler ve birlikler kucaklaşıyordu. Kucaklaşma sonrası arkadaşlarını sormuşlar şehit ya da esir düşme seçenekleri değerlendirilerek üzüntüye boğulmuşlardır. Düşmanın yaklaşması sonucu tugay Kaesong'a nakledilmiştir (Yazıcı, 1963).

Tugaya burada Seul'de bulunan Albay Dora ve yanındaki askerlere katılmıştır. Tugay buradan Seul ile İnchon limanı arasında kalan Sosari bölgesine nakledilmiştir.

Çin kuvvetlerinin durdurulabilmesi ve istenilen sonucun alınabilmesi için yol üzerinde bulunan ve kilometre taşı olarak görülen Han nehri üzerindeki köprünün imha edilmesindeki önemi Gazi Ahmet Akdağ şu sözcükleriyle dile getirmiştir.

“Seul'un tam ortasından Han nehri geçmektedir. Birleşmiş Milletlerin tüm unsurları nehri geçince Amerikan uçakları nehrin üzerindeki köprüyü bombalamasıyla Çinliler nehrin diğer tarafında kaldı.” (Gazi Ahmet Akdağ)

Han nehri ve üzerinde bulunan köprü Kore savaşı açısından önemi Gazi Ahmet Akdağ anlatımlarından anlaşılmaktadır. Köprünün imhası Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin toparlanması için gereken zamanın kazanılmasında etkilidir. Bu durum Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan tasarruf değerinin önemini göstermektedir.

Türk kuvvetlerine verilen yeni görev Kimpo yarımadasında kıyı gözetlemektir. Burada Amerikan Generali Wolker Türk Tugayına ziyaretinde yaptığı konuşmada Türk askerinin görülmemiş örnek direnişinden övgülerle bahsetmiştir. Konuşmasında geçen bir başka nokta Sekizinci ordunun çekilmesini sağlayan zamandır. General Wolker 15 askere “*Silver Star*” madalyasını takdim etmiştir (Dora, 1963). 30.12.1950’de Genelkurmay İkinci Başkanı Şahap Gürler Kore’ye gelerek Türk Tugayını ziyaret etmiştir. Ziyarete askerlerle görüşerek istek ve ihtiyaçlarını dinlemiştir. Kore’den askerlerin yazdığı mektupları alarak yurda dönmüştür (Yalta, 2005).

2.11.7. Yılbaşı Taarruzları ve Kumyangjangni Muharebesi

Alınan istihbarata göre yılbaşı gecesini Kuzey Kore ve Çin ordularının tüm cephelerde taarruza kalkacağı 25’inci tümen tarafından Türk tugayına bildirilmiştir. Düşmanın zorladığı kesim Seul tarafıydı. 5 Ocak itibarıyla Seul’u ele geçiren Komünistler Han nehrini geçerek Amerikan Sekizinci ordusunu çembere almayı amaçlıyorlardı. Bu durumu ordu komutanı sezerek Ansong bölgesine çekilmiştir. Türk tugayının birinci taburu 29’uncu İngiliz tugayının sol kanadında görevlendirilmiştir. Yan yana düşman kuvvetlerinin beklenmesi karşılıklı sevgi gösterilerine neden olmuştur (ATASE, 2012).

Amerikan 8. Ordu Komutanı General Matthew B. Ridgway oluşabilecek düşman saldırısına karşı yeni mevzii istemesine karşın duruma göre Kore’yi terk çalışması yaptırmaktaydı. Savaşta umutsuzluk hâkimdi. Taarruz keşifle düşmanın durumunun belirlenmesini istemekteydi. Yeni mevzi alımında Türk tugayının önemli pozisyonda olmasını isteyerek Tugaya iki Amerikan tank bölüğü ve uçaksavar takımı takviye edilmiştir (Özçelik, 2017).

Çin kuvvetlerine karşı taarruz hazırlıklarına başlayan Birleşmiş Milletler bünyesindeki Türk Tugayının hazırlıkları ve taarruzu Gazi Ömer Gücü ve Nuri Bozdağ şu şekilde dile getirmiştir:

“Düşmana saldırıya geçecektik. Bunun için deponer bölüğünden keşif takımına Bitlis Tatvanlı iki amcaoğlu Hasan Özgür ve Hüseyin Özgür katıldı. Yeni takviyeler ile ordumuzun eksikleri tamamlandı. Ordumuzun önünde keşif faaliyetlerinde bulunurken ölü düşman askerlerin yanından geçiyorduk. Üzerinden atladığım Kızıl Çin askeri yaralıymış. Ben onu fark edemeyince Rus tamburası tabancasıyla ateş ederek sol ayak bileğimden yaraladı. Yaralanınca Amerikan hastanesine yolladılar. Kurşun damara denk geldiği için alamadılar. Alırsak ayağın kısılma ve felç durumu var dediler. Kurşun insanın vücudunda

gezermiş ama bu durumu ülkeme dönünce 3 yıl sonrasında bir gece omzumda oluşan ağrı sebebiyle kaldırıldığım Millet Hastanesinde öğrendim. Kurşunu hastanede çıkardılar.” (Gazi Ömer Gücü)

Yapılan hazırlıkların ardından zafere ulaşmak amacıyla harekete geçen Türk askerlerinden Gazi Ömer Gücü daima bir adım ileri gidebilme düşüncesiyle Çin engellerine aşarken yaralanması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan vatanseverlik değerini göstermektedir.

“Görevim düşman kuvvetlerinin keşfi ve yok edilmesini sağlamaktır. Bunun için havan bölüğü ileri gözetleme telsiz yardımcılığına başladım. Havan bölüğü birinci takımında 36 kişi görev yaptık. Havan bölüğündeki asker arkadaşlarım Ankaralı Mevlüt Leylekçi ve Hüseyin Bağla’dır. Görev arkadaşlarım İzmir Torbalı Fortuca köyünden Cemal Turan ve İzzet Özbay’dır. Telsizci İzmir Fortuca köyünden Çavuş Ali Kara’dır. Düşmanı bularak uzaklığını belirleyip gerideki havancılara komut verirdik. Misal sağ eli, sol altmış, dik yetmiş gibi... Havan yakın mesafedeki düşman birliğini yok ederken uzak mesafedeki düşmanı ise topçu birliği yok eder. SCR 300 telsizini kullandım. Bu havan bölüğü telsizdir. Topçu birliğinin telsizi ise SCR 694’dır. Bu telsiz ile istenirse Türkiye ile dahi iletişim kurulabilir. İletişim sırasında Çinlilerin anlamaması için kapalı isim kullanırdık. Hatırladığım kapalı isimler dağ deviren ve yeşilim...

Gözetleme sırasında düşmanın attığı havan mermisiyle iki arkadaş ve ben yaralandım. Arkadaşlarım sırtı ve kışından ağır şekilde yaralandı. Ağır oldukları için helikopter ile Japonya’ya nakledildiler. Ben sağ ayağımdan yaralandım. Beni sedyeye alarak cip’e atıldılar ve Suwon şehrindeki Türk hastanesine yolladılar. Sekiz, on gün kadar hastanede tedavi gördüm.” (Gazi Nuri Bozdağ)

Kore topraklarında ülkesinin verdiği görevi yerine getiren Gazi Nuri Bozdağ ve arkadaşlarının çalışmaları Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermektedir. Görev yaparken kapalı isimler kullanılması Türk ordusundaki gizliliği ve disiplini göstermektedir.

Kore coğrafyasında destan yazan Türk ordusu hazırlıklarını tamamlayarak savaşın ve Korelilerin kaderine belirleyecek keşif hareketlerine başlamıştır. Bu zor ve tehlikeli görevin önemini farkında olan Türk askerleri başarıya ulaşarak savaşta yeni bir dönemi başlatmıştır. Bu başarıya katkıda bulunan Gaziler Ömer Gücü ve Nuri Bozdağ’ın anlatımları Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan sorumluluk ve vatanseverlik değerini göstermiştir.

Birleşmiş Milletler ordusu 22 Ocak 1951 sonrasında keşif hareketlerine başlamıştır. Keşifler sonucunda taarruz Kumyangjangni şehri, 185 ve 156 rakımlı tepelerdi. Türk Tugayı emir üzerine 24 Ocakta harekete geçerek sorunsuz bir şekilde akşam vakitlerinde Ansong’a varmıştır. Tugay 25 Ocak sabahı saldırıya geçmiştir (Öke, 1990).

Tugayın 3.Taburuna bağlı 9, 10 ve 11'inci Bölükler 185 rakımlı tepeye alma mücadelesine girişmiştir. Mücadelelerin ardından tepe akşam vakitleri de 10'uncu Bölük tarafından ele geçirilmiştir. 26 Ocak itibariyle sıradaki hedef 185 rakımlı tepenin 4 kilometre kadar kuzeyindeki 156 rakımlı tepeden Çinlileri söküp atmaktı. Çinliler çok iyi tertibat almışlardı. Yer altında bulunan mazgallardan ateş açıyorlardı. Vaktin akşama yaklaşması ve gece saldırısına maruz kalmamak için geri hizmet ve ikmalde çalışanların da kendiliğinden katılmasıyla saat 17.30'da tepe elde edildi. Düşman ölülerinin birinde Kunuri savaşlarında şehit düşen çavuşumuza ait not defteri bulunmuştu. Not defteri mağlup edilen Çinlilerin Kunuri çemberini oluşturan 38'inci Çin ordusunun 150'inci Tümenin 2'inci Alayına ait olduğunu göstermesi intikamın yakın olduğu anlatmaktaydı. Kasabadaki sığınakları uçakların bombalaması sonrasında savunma evleri, barikat ve tahkim edilmiş alanlar cesur askerlerin süngü hücumu sonucunda alınmıştır (ATASE, 2012).

27 Ocak'ta yapılan sayımda Türk Tugayının kaybı toplamda 12 şehit ve 32 yaralıdır. Türk tugayının elindeki mevzilerde 474 Çinli cesedi ile 23 esir; 2. Tabur mevzilerinde 77 ölü sayılmıştır. Amerikalılar toplamda düşmanın 1734 kayıp verdiğini bildirmiştir. Zaferin ardından Türk Tugayına Amerikan kongresinin *Mümtaz Birlik Nişanı*'ni 8. Ordu Komutanı General Fleet 6 Temmuz 1951'de 241'inci Alay sancağına takmıştır. 17 Eylül 1952'de Syngman Rhee, General Tahsin Yazıcıya Türk Tugayına olan minnettarlığını belirten bir nişan takmıştır (Öke, 1990).

2.11.8. Kumyangjangni Sonrası Birinci Türk Tugayının Mücadeleleri

30 Ocak 1951 sonrasında Birleşmiş Milletler Çinlilere yönelik yıpratıcı mevzii mücadelesine girişmiştir. Türk Tugayı, 109 ve 431 rakımlı tepeleri top ve uçak desteğini arkasına alarak ikinci ve üçüncü taburla saldırıya geçmiştir. Aynı gün akşama doğru 109 rakımlı tepe 10. Bölük tarafından süngü takılarak elde edilmiştir. Türk tugayının diğer hedefi 266 rakımlı tepeyi 3. Bölük ele geçirmiştir. 431 ve 373 rakımlı tepeler ele geçirilmesi için 40 tank desteği ile 3. Tabur yaklaştırılmıştır. 6 Şubat 1951'de tepelerin düşmesiyle Han vadisinin güneyindeki hat çözülmüştür. Bu gelişme Başkent Seul'un kurtarılmasına kısa zaman kaldığını gösteriyordu (ATESE, 2012).

Çin ordularının taarruz gücünün kırılmasıyla saldırıya geçen Türk Tugayı askerlerinden Gazi Ahmet Balkı yaralanmasını şu ifadelerle anlatmıştır:

“6 Şubat 1951’de taarruzun başlamasıyla 115 rakımlı tepede sol göğsümden kalbimin üzerinden yaralandım. Kurşun sol göğsümden girerek koltuğumun altından çıkınca arkadaşım er Ramazan Kacar’ın kolunda kaldı. Arkadaşıma savaş dışı bırakacak şekilde zarar vermedi. Hemen bölük komutanı Aziz Pektemir bana iki tane sıhhiye eri verdi. Kollarıma girdiler saat akşam 4 ya da 5 sıralarında aşağıya yola indirdiler. Bize kumanya getiren ciplerde bizim bölüğün Üstçavuşu Kerim Şen vardı. Bana Ahmet çavuş geçmiş olsun dedi. Kumanyaları indirip Koreli siviller cige adı verilen sırt sepeti şeklinde bir araç ile kumanyaları yukarı 115 rakımlı tepeye çıkardılar. Üstçavuş beni hastaneye götürürken ambulansa nakledildim. Tugay karargahı hastanesine götürdü. 1 gece yattım. Ertesi gün İzmirli doktor binbaşı memleketimi sordu. İzmir olduğunu söyleyince hemşeri olduğumuzu söyledi. Doktor yarımın kötü yerde olduğunu söyledi ama “hafif geçirmişin” dedi. Bir yaralı daha geldi Celal isminde. Binbaşı ambulans çağırdı ve Amerikan hastanesine yolladı. Uçakla Pusan’a gittim ve 25 gün burada tedavi olduktan sonra cepheye geldim. Hastaneden çıkıp alaya geldiğimde telsiz aracında konuşma başladı. Konuşan arkadaşım Satı Kara idi. Satı “dikkat dikkat” diyerek konuşmasına başladı. Konuşmasında 115 rakımlı tepedeki mücadelemizi anlatıyordu. İsmimi söyleyecek diye dikkatlice dinliyordum ancak ismimi söylemedi.” (Gazi Ahmet Balkı)

Saldırı kabiliyetini kaybeden Çin orduları Türk askeri karşısında savunmaya çekilmiştir. Türk ordusunun Çinlileri mevzilerinden atmak için verdiği mücadele Kore topraklarında huzurun yaklaştığını göstermekteydi. Türk ordusunun görevini başarıyla yapan askerlerinden Gazi Ahmet Balkı’nın yaralanması sonrasındaki yaşadıkları Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir. Yaralanma sonrasında Gazi’nin yaşadıkları Türk Milletinin uzak diyarlarda yaşamlarını ve mücadelelerini sürdüren evlatlarının birlik ve beraberliklerini göstermiştir. Her mevziinin kahramanlıklara konu olduğu Kore topraklarında mücadele veren Satı Kara’nın telsiz konuşması Türk askerlerinin morallerinin ve zafer azimlerinin yüksekliğini göstermektedir.

Tepe mücadeleleri sonrasında ihtiyata alınan Türk tugayına ziyaret eden Mac Arthur’un;

Sizleri görmekten memnunum. Japonya’da siz Türklere herkes (Bravest of Braves) Kahramanlar Kahramanı diyor. Kunuride 8. Orduyu kurtaran, Kumyangjangni’de düşmanı mağlup ve perişan eden Türkler, kahramanlar kahramanıdır. Türk Tugayı için yok yoktur (Artuç, 1990, s. 304, 305).

Mac Artur’a İstanbul Kız Lisesi öğrencilerinin işledikleri Türk bayrağı hatıra olarak verilmiştir. (Artuç, 1990) Mac Artur “Memnuniyet ve teşekkürlerimi bildiririm. Bu bayrak büromda bulunan Atatürk’ün fotoğrafını çevreleyecektir” şeklinde açıklama yapmıştır (s.305). 7 Mart 1951’de Birleşmiş Milletler orduları Taarruza kalkarak seri şekilde Han nehrini geçmiştir. Türk Tugayı Seul’e doğusundan kuşatmak için ilerliyordu. Çinlilerin yenilgiye uğratılmasıyla 18 Mart 1951’de ele geçirilmiştir. Türk

Tugayı'nın mücadelesine destek amacıyla Türkiye'den 600 kişilik kuvvet gönderilmiştir (Artuç, 1990).

Birleşmiş Milletler ordusunun askeri becerisini en yüksek askerlerin yer aldığı Türk Tugayının 38'inci paralele ulaşmasını Gazi Ahmet Akdağ şu şekilde açıklamıştır:

“Birleşmiş Milletler unsurları taarruz için bir hafta boyunca hazırlandı, eksikler giderildi. Han nehrinin üzerine Amerikan istihkam birliğinin çelik köprüyü kurabilmesi için uçaklar nehrin kuzey tarafını bombardımana tuttu. Köprüyü elli yedi dakika gibi kısa bir sürede tamamladılar. Uçaklar geçişin başlangıcında da bombalamaya devam ederek tankları ve arkasındaki bizlerin geçişini rahatlattı. İlk hedefimiz Güney Kore payitahtı Seul'u almaktı. Akşam başlattığımız ileri hareketin sabahında Seul'u kurtararak bayrağımızı diktik. Mevzide arkadaşım Kamil Bozkurt'la yemek yerken bir anda tır diye bir ses duydum. Bu ses Çin birliğinden fedai olarak ağacın tepesine gizlenmiş düşman tarafından gerçekleştirildi. Fedai beş askerimizi şehit etti. Fedaiyi tespit ederek ateş açtık ve etkisiz hale getirdik. Kenar mahallesinde Amerikan uçaklarının bombardımanında bir ev isabet alıyor. Evin çocuğu ölüyor kadını ise evin tuvaletine saklanıyor. Kadının saçı yanmış, kötü durumdaydı. Bu kadın saklandığı yerden bir anda çıkarak iki parmağı ile Ankara Beypazarlı İrfan isimindeki arkadaşımızın gözüne saldırarak çıkarmaya çalıştı. Kadının bu çabası başarısız olmasına rağmen arkadaşımızın yüzü biraz etkilendi. Arkadaşımız saf gönüllü ve temiz kalpliydi. İmam- hatip okulunda okumuş olduğundan siper ve mevzii de Kuran okuturduk. İrfan'ın olayını gören Zonguldaklı Şevki Dede arkadaşımın gözünü çıkarmaya çalıştı diye kadını kasaturayla karnından saldırma girişiminde bulundu. Ben durumu fark ederek arkadaşıma engel oldum. Kadını ilerleyen süreçte esir kampında gördüğümde beni tanıdı ve ayaklarıma kapandı. İleri hareketin yeni hedefinde bize İnchon şehrinin alınması emri verildi. Amerikalılar kente denizden, bizlerde karadan saldırdık. Çetin mücadeleler sonucu iki günde ele geçirdik. Çok fazla zayıt verdik. Yeni hedefimiz çandan şehrinin kurtararak 38. Paralele ulaşmaktı. Çandan şehrinin alımı birincisine göre çok zor ve uzun sürdü. Düşman şehrin kenar mahallelerine dahi kumdan mevzii yapmış. Sonunda Panmunjon şehri yani 38. Paralele ulaştık. Sınra kış mevsiminde iki hafta gibi bir sürede ulaştık.” (Gazi Ahmet Akdağ)

Kore topraklarına barış ve huzuru getirebilmek için Çin orduları ile savaşan Türk askeri dinlenme nedir bilmeden hedefine ulaşmayı istemekteydi. Bu hedefi gerçekleştirebilmek uğruna yemeklerini mevziilerde yemekteydi. Bu durum Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermektedir. Geri çekilmede bölge halkına zarar vermeyen Türk askeri ilerlerken de hem halk hem de esirlere Türk milletine yakışır biçimde davranmıştır. Bu durumun güzel örneği Gazi Ahmet Akdağ Seul şehrinde yaşadıklarıdır. Bu durum Türk halkının duygusallığı ve Kore'de olma nedeninin barış olduğunu göstermiştir.

İlerleyen Türk tugayından Teğmen Ali Çelen kimsesiz Koreli bir çocuk gördü.

Mehmetçiklerden biri kumanyayı açarak çocuğa uzatmasıyla çocuk ağlamaya başlamıştır. Türk tugayının bu sevgisiyle çocuk gözyaşlarını silmiştir. Kamyonların hareketlenmesiyle çocuk “*Çaynis Komünist, Çaynis Komünist*” şeklinde haykırıyor ve kuzeyi göstererek Mehmetçiği selamlıyordu (Karakurt ve diğerleri, 2005).

22 Nisan 1951 günü doğarken düşmanın keşif kolları 6. Bölüğün mevziisine girmiştir. Açılan ateş sonucunda keşif kolu imha edilmiştir. Muhaberede 25 kişilik koldan 3’ü kaçmış, 15’i ölü ve 7’side tutsaktır. İmha edilen koldan alınan esirler sorgularında hayati önemde bilgiler dökülüyordu (Artuç, 1990). Sorgularında Çin taarruzunun başlayacağını söylemekteydiler. Bu bilgiler üzerine Türk Tugayına bulunduğu hattı savunması yanında gündüzden çekilme yolu ve istikametlerini belirlemesi istenmekteydi. Esirler taarruz için savaştan etkilenmemiş Çin kuvvetlerinin Yalu’ya geçerek cepheye yerleştiklerini 22 Nisan 1951 saat 19.00’da tüm cephelerde saldırıya geçeceklerini söylemiştir (Denizli, 2010).

Türk Tugayında görevli Üstçavuş Kerim Şen’in şehit olduğu tarihle ilgili Gazi Ahmet Balkı şu bilgileri vermiştir.

“Beni 115 rakımlı tepede yaralandığımda hastaneye yetiştiren Bölüğümüzün Üstçavuşu Kerim Şen 22 Nisan 1951 gecesinde şehit düştü. Düşmanın saldırma nedeni bizleri milli bayramlarda içki içip ayyaş olduklarımızı sanıyorlarmış.”
(Gazi Ahmet Balkı)

Türk ordusu karşısında aldığı mağlubiyetlerle morali bozulan Çin kuvvetleri Türk halkı ve askerini müttefikleriyle aynı kültürü yaşadıklarını inanmaları sonucunda Türk tarihinde önemli bir kilometre taşı olan 23 Nisan’a bağlayan gece saldırıya geçmişlerdir. Bu gün Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan bağımsızlık ve vatanseverlik değerini göstermektedir.

Türkiye’de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramı merasimleri düzenlenirken Kore’de Kahraman Türk evlatları baskın, dinç Çinlilere geçit vermiyordu. Çin kuvvetlerini 9’uncu bölük karşılamıştır. Yakın temas girilmeden 25. Tümenin gerideki dayanıklı mevzilerde mücadele tereddütle karşılandı. Tümenin kararsızlığı, sevk ve idaresizliğini pahalıya mal olmaktadır (Özçelik, 2017). Sağdaki 24. Amerikan Alayı ve soldaki 65. Alayın çekilmesiyle Çinlilerin klasikleşmiş gece saldırısı, boru sesleri, vahşi hayvan çığlıkları ve “*Sha... Sha...*” Öldür Öldür sesleriyle 9. Bölük çembere alınmıştı. Topçu Üsteğmen Mehmet Gönenç’in topçu taburundan isteği şaşkınlık yaratmıştı. Konumunu belirterek;

Burası Cavit 7, sağ tarafımızdaki vadiden düşman sızıyor. Az sonra solumuzdan da sızıyor. Dört tarafımızda kuşatıldı... Çok şehit verdik. Telsizcimiz de şehit oldu. Koordinatları veriyorum, bataryalar ateş etsin... Topçu İrtibat Subayı Yüzbaşı Refik Soykut'un Koordinatların kendisinin bulunduğu yer olduğunu hatırlatması üzerine Mehmet Gönenç'in yanıtı ilginçti:

Evet, öyle. Biz düşmana esir olmak istemiyoruz. Bizi onlara teslim etmeyin. Vasiyetimiz şu: Bizleri kendi ateşlerimizle şehit ediniz!.. Tekrar koordinatları veriyorum, bütün bataryalar buraya ateş etsin... (Artuç, 1990, s.310).

Gazi Ahmet Akdağ Birinci Kore Türk Tugayında görevli iken tarihe 23 Nisan saldırıları olarak geçen Çin saldırısında esir düşmesinin ilk dakikalarında yaşadıklarını şöyle dile getirmiştir:

“Kore'deki görevimin sekizinci ayında gelmeme kısa bir süre kala 23 Nisan 1950'de 450 rakımlı tepede Çinliler tarafından çevrildik. Çinlilerin geldiğini gördüğüm anda A-4 silahının başındaydım. Üsteğmenimden ateş açma izni isteyince üsteğmenim bırak içeri girsinler çembere alalım dedi. Doğumuzda bulunan Amerikalılar ve batımızdaki İngilizlerin haber vermeden çekilmesiyle ortada kaldık. Çinliler bir de tugayla irtibatımızı sağlayan telsizimiz 694'ün kablolarını kopararak irtibatımız kestiler. Çinlilerle üç gün üç gece çatıştık. Mermilerimizin bitmesi üzerine üç ya da dört kişi esir düştük. Bizleri kurşuna dizmek için sıraladılar. Ateş açacakları sırada Çinli subay geldi. Rütbesi General adı ise MİSTİR (MR) Cu. Hong Kong'da eğitim görmüş. Süper derecede İngilizce biliyordu. Cu, kar üzerine dünya haritası çizdi. Esirler haritadan ülkelerini gösteriyordu. Haritadan Türkiye'yi göstermem üzerine şaşırıldı. Çubuk ile Türkiye'den Kore'ye bir ok çizdi. Çizim sonrası İngilizce olarak burada ne işin var dedi. Ben sizin memleketinize gelerek rahatsız ettim mi siz beni rahatsız ediyorsunuz dedi.” (Gazi Ahmet Akdağ)

Kore topraklarında aralarındaki birlik, dayanışma ve disipliniyle nam salan Türk Askerini alt ederek motivasyon ve güç kazanmayı amaçlayan Çin orduları üstün kuvvetlerle Türk askerine saldırmıştır. Müttefikleri tarafından bir kez daha yalnız bırakılan Türk askerlerine, tüm şartlara rağmen arkadaşlarının yardıma koşacağını bilen Çinliler iletişimi de kesmişlerdir. İnandığı değerler uğruna son mermisine kadar mücadele veren Gazi Ahmet Akdağ'ın anısı Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan özgürlük ve vatanseverlik değerini göstermiştir.

9. bölüm mevzilerinden güneye sarkarak 1. Bölüğe sıkıştıran Çinliler Türk Tugayının ikinci kademesi olan 6'ncı ve 7'inci bölüklerine ulaşmıştı. Çinliler, Türk Tugayının sağ ve solundaki Amerikan Alaylarına saldırmayarak çekilmesine izin veriyordu. Hedefleri Kunuri'de başaramadıkları imhayı gerçekleştirerek; Türk süngüsünün askerleri üzerinde yarattığı olumsuz etkileri silmek ve Birleşmiş Milletlerin en önemli vurucu gücünü savaş dışı bırakmaktır. Türk Tugayının sağ ve sol kanatlarındaki birlikleri süngüleriyle yolu açarak Hont nehrinin geçilmesini sağlamıştır. Tugayın Kigok köyünde yapılan

sayımında 66 şehit, 35 yaralı ve 105 esir vermiştir. Çinliler 2000 yaralı ve 1000'e yakın ölü vermişlerdir (Öke, 1990).

1 Mayıs 1951'e kadar devam eden çekilmenin durmasıyla Türk tugayına 25. Amerikan tümeninin emrinde Seul savunma hattının kuzeyinde ileri mevzi görevi verilmiştir (Artuç, 1990). 1 Mayıs'ın Komünist bayramı olması sebebiyle Çinliler Seul'e bayram hediyesi vermek istemişlerdi. Çin telsizinde geçen konuşma (Denizli, 2010) "25'inci Tümen içinde bulunan Türk Tugayını arayınız. Onu yok etmek için elinizden geleni yapınız" 18 Mayıs'a kadar devam eden taarruzlarda Türk Tugayı Çinlilere Seul yolunu kapatmıştır (s.170). Çinlilerin taarruz gücünün kırılmasıyla Birleşmiş Milletler Taarruza kalkarak 38. Paralele kadar ilerlemiştir (Denizli, 2010).

2.12. İkinci ve Üçüncü Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi

2.12.1. İkinci Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi

İkinci Türk Tugayı Kore topraklarına ulaştığı dönemde karşılıklı atışlara dayanan mevzi mücadeleleri vardır. Mevziler karşılıklı atışlara korunaklı olduğundan her iki tarafında mücadeleleri sonuçsuz kalmaktaydı. Çatışmalar genelde mevzi önlerindeki keşif üslerinde ya da top ve havan atışlarıyla gerçekleşmiştir. 2'inci Türk Tugayı 17 Kasım-20 Aralık 1951 arasında savunma mevziisinde 20 Aralık 1951 ile 24 Şubat 1952 arası ihtiyata alınmıştır. 24 Şubat 1952 sonrasında cephede yerini almıştır. Türk askerinin cepheye gitme isteği ve verilen görevlere itiraz etmemeleri Amerika Savunma ve Dışişleri Bakanlığının hoşuna gitmiştir (Öke, 1990).

Kore İkinci Türk Tugayında görevli askerlerden Gazi Recep Akkuş, Hüseyin Nergiz, Mustafa Özbayram, Orhan Bozkurt ve Nedim Bayer yaşadıklarını şu şekilde bahsetmiştir:

“Ağır makineli tüfek takımın da çavuş olarak görev yaptım. Tüfek takımı, ikinci tabur, sekizinci bölüğe bağlıdır. Takımda sekiz kişi görev yapıyorduk. Nişancı Kahramanmaraşlı Onbaşı Yakup Yıldız, doldurucu mermiyi veren Kahramanmaraşlı er Şaban'dır. Karşı Gülabi Aktaş isminde arkadaşımız da bizimle beraberdi. Mevzide beklerken bir er gelen havan atışı ile yaralandı.

Telsizle yaralımız olduğunu bildirdik. Bu arkadaşımı sıhhiyeciler sedyeye alıp gitti. Arkadaşımı bir daha görmedim haber alamadım. Çin çemberini yarmak için bir gün boyunca sürekli taarruz yaptık. Taarruz'u havanlar, tanklar, uçaklar destekledi. Bizler geri çekilirken casuslar karşı tarafa haber verdiği için atılan havan ve toplarla 120 arkadaşımıza şehit verdik.

Cephe değiştirmeleri sırasında dinlenme süreleri on beş gündür. İstiratta iken cepheye gidin emri geldi. Cephede şiddetli çatışma vardı. Otuz dört bin Çin askeri saldırıyordu. Biz tugay olsak da üstün kuvvete karşı konumumuzu koruduk. Han nehrinin karşısında bir tepede gece makineli tüfek ile bekliyordum. Karşıdan büyük bir ışık geliyordu. Üsteğmenim Adem'den atış izni istedim. Bana sabah olunca kaç tane öldürdüysen göstereceksin dedi. Sabaha kadar makineli tüfeğimle taradım. Gelen ışık ateş böceğiymiş. Sabahleyin üsteğmenim öldürdüklerin nerede dedi bende su alıp götürmüş dedim. Makineli tüfek dakikada 250 mermi atar. Sehpa ile beraber 45 kilogramdım. 4 şeritte bir namlu değiştirilir. Değiştirme sebebi namlunun ısınmasıdır. Ayrıca golf tabancam vardı.” (Gazi Recep Akkuş)

Gazi anlatımları gösteriyor ki Türk askeri cephe hattındaki mücadelesini tek bir unsur üstlenmemektedir. Tüm unsurlar görevlerini duyarlılık ve vatanseverlik düşüncesiyle yerine getirmektedir. Türk askeri biliyor ki kendisine geçen her düşman askeri moral kazanacaktır. Her Türk askeri arkadaşının yaşamasından sorumlu olduğundan mücadelesinde ciddiyetsizlik taşımamaktadır. Bu ciddiyetin en güzel örneği Gazi Recep Akkuş'un küçük aydınlanmaya karşı mermilerinin işlememesine rağmen cephesine terk etmemesidir.

“Atış taliminde birinci olunca General Namık Arguç beni topçu bölümünden muhafız bölümüne aldı. Atış taliminde A-3 kullandım. Muhafız iken karabin kullandım. Muhafızlar Tugayı korur. Dışarıdan gelen gidene bakar. Tugayda getirilen esirlerden bilgi alıyorduk. Taarruz zamanlarını, mevzilerini, silah yerlerini öğreniyorduk.

Bir akşam saldırıya uğradık. Kuzey Koreliler 6'ncı bölüğün içine sızdılar. Generalimiz Namık Arguç “korkmayın evlatlarım” diye moral verdi. Tankların atışları etrafı gündüz etti. Aydınlanma mermileri atıldı. Tank ve top atışları ile düşmanlar püskürtüldü. Kuzey Korelilere ağır zayıat verdirildi.

Teğmenimiz ve dört, beş arkadaş tayyare panosu döşemeye gittik. Panoyu kendi sınırimızın en uç noktasına yerleştirdik. Teğmenimiz bir anda havan geliyor yatın dedi. Demesiyle birlikte kendimizi çukurluklara atınca kurtulduk. Havanın sesini duyan teğmen bizleri kurtardı.” (Hüseyin Nergiz)

Gazi Hüseyin Nergiz'in anlatımları gösteriyor ki Türk askeri atıcılık, görev arzusu ve savaşın gereklerine oldukça yatkındır. Teğmenin gelen mermiyi anlayarak verdiği emir askerlerin hayatını kurtarmıştır. Türk askerinin saldırıyı tüm kademeleriyle cevap vermesi aralarında milli birlik ve dayanışmayı göstermektedir. Türk Generalinin mücadele veren askerlere “evlatlarım” şeklinde seslenmesi ve moral vermesi Türk

Tugay'ındaki sevgi ve saygıyı göstermektedir. Gazi Hüseyin Nergiz'in gerektiğinde çeşitli alanlarda görev yapabilmesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan işbirliği değerini göstermiştir.

“Yıldıztepe cephesinden ayrılınca Suwon şehrindeki Türk hastanesine geldim. Bu hastanede sıhhiye eri olarak görev yaptım. Hastanede hafif yaralı askerleri tedavi eder durumu ağır olanları ise Amerikan Mech Hastanesine gönderirdik. Suwon şehrinde geri hizmette iken varışımın sekizinci ayında Çin Con'daki hastaneye geçtim. Düşman kuvvetleri tel örgüleri keserek nizamiyeye kadar yol açmışlar. Nöbette yanımda Konyalı arkadaşım Mustafa Alkaya vardı. Nöbette çitirtti seslerini fark ettik ama bol miktarda bulunan yaban domuzu ya da keçisi zannettiğimiz için fazla önem vermedik. Sesin geldiği yöne doğru taş attığımızda sesler yirmi dakika kadar kesilip tekrar başladılar. Çinliler bizlerin uyumasını sabırla bekliyorlardı. Bizler nöbette uyumayacağımızı anladılar ya da görev süreleri dolmaya başladı bir anda İngilizce “Turkish Soldiers Stop” dedi. Benden silahımı bırakmamı istiyordu. Mustafa arkadaşım dondu kaldı, ben ateşe başlayınca diğer arkadaşlarımda harekete geçerek düşmanı geldiği yoldan geri püskürttük. Ben düşmanı takip ederken sıcaklık ile yaralandığımı fark etmeden tel örgülere kadar düşmanı takip ettim. Tel örgüleri fark etmediğim için tellere yapışıp kaldım. Tellerden üsteğmenim kurtardı. Başımından ve ayağımdan yaralandığımı hastanede öğrendim. Başımı yaralayan mermi miğfer nedeniyle ve dik değil de yan gelmesinden dolayı ölümden kurtuldum. Tedavimin ardından inzibat subayı Kadir Tandoğan'ın yanında yazıcılığa başladım.” (Gazi Mustafa Özbayram)

Kore topraklarındaki Türk hastanesinde nöbet vazifesini yerine getiren Gazi Mustafa Özbayram'ı Çinlilerin İngilizce “Türk askerleri dur” şeklinde seslenerek esir alma girişimi Türk askerinin mücadelecisi ve özgürlüğüne önem vermesinden dolayı teslim olmayarak direnmiştir. Bu direnişi şaşkınlıkla karşıladığı düşünülen Çinliler Gazi Mustafa Özbayram'ı yaralamalarına rağmen durduramayarak kaçmışlardır. Çinlilerin esir alma girişimi sırasında çıkardıkları seslere yabancı hayvan olarak düşünen Gazi Mustafa Özbayram ve arkadaşının taş ile karşılık vermeleri Türk Askerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan özgüven değerinin yüksekliğini göstermektedir.

“Birliğin uçaksavar bataryasında zırhlı araç kullanıyordum. Aracımın üzerinde uçaksavar var. Gündüz görevim topçuları korumak geceleri ise piyadelerin arkasına yaklaşarak düşman saldırılarına karşı korumaktı. Türk birliği zırhlı uçaksavar bataryası 713 nolu aracını kullandım. Benim kullandığım zırhlı aracın tipi Hatrack'dır. Aracımı teslim almadan bir gün önce şehit düşen Üsteğmen Tarık Okur'un ismini aracıma verdiler. Üsteğmenimiz yanlış hatırlamıyorsam İstanbulluydu. Araç paletli olup beş kişilik mürettebatı vardır. Aracın şoförü ben, telsizci Erzurum'lu er Ülfet Aydın, nişancı Konya Beyşehirli Çavuş Necmi Şen, Mehmet Ali Hepbek ve ismini hatırlayamadığım diğer arkadaş tamburacı mermi doldurandır. Bizler düşmana ateş açtığımızda piyadeler başını eğler; eğme nedeni bizim açtığımız ateşin piyadelerin eğik başlarının otuz santim üzerlerinden geçmesidir. Bataryamızın komutanı Muğlalı

Binbaşı Haydar Ilgar'dır.” (Gazi Orhan Bozkurt)

Kore’de görev yapan asker Orhan Bozkurt’un kullandığı zırhlı araca şehitlik makamına ulaşmış Türk komutanının isminin verilmesi şehitlerin ölümsüzlüğüdür. Şehitlerin isimleri, maneviyatlarının yaşatılması Türk askerinin mücadelecı gücünü ve saygınlığını arttırmaktadır. Gazi Orhan Bozkurt ve arkadaşlarının piyadelere destek vermesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan işbirliği değerini göstermektedir. Bu işbirliği Türk Tugayının Şehit Üsteğmen Tarık Okur isimli araçta kayıp vermemesini sağlamıştır.

“Top bataryasında telsizciydim. Telsizimin adı SCR 690. Batarya sorumlusu komutanımız Binbaşı Nejdett Esturun. Telsiz sayesinde diğer Türk birlikleri ile konuşuyordum. Sonradan beni fark ettiler ve telsizi yasakladılar. Çok fazla konuştuğum için pilleri bitirmişim. Karabin isimli silah ve tomson isimli küçük tabancalarımız vardı.

Bir gün top ve uçaksavar bataryalarından ateş ediyoruz. Karşıdan yapılan havan atışları ile Amerikalı yaralanıyor. Ben onu kurtarmaya gittiğimde sol kol ve sol kalçamdandır yaralandım. Yaralanınca bizi almaları için cebimdeki bayrağı çıkarıp yarama bastım ve göğsüme açtım. Bayrak buradan giderken bize verilen bayraktır. Bu işaretti. Gezen helikopterler bayrağı görünce bizi aldılar. Seyyar hastaneye ulaşmamın ardından buradaki tek Türk olduğumu öğrendim. Hastanede 3 gün yattıktan sonra tekrar Kumkaledeki cepheye gittim. Şarapnel parçası omzumdan bileğime kadar indi. Şarapnel parçasını almadılar şeref unsuru olarak kaldı.

Kore’de Kurban bayramımızı kutladık. Bayramlaşma ve namaz kılmak için çadırdan cami tahtadan minare yaptık. Namaz sırasında düşman kuvvetleri bekçilerimizi etkisiz hale getirerek kendi toplarımız ile saldırdılar. Namazı kılarken atılan bu toplar çadırdan içeri girip safların arasına düşüyor ancak patlamıyordu. Saldırı sonucu 4 koldan taarruza geçtik. Güney koldan çemberi yararak etraflarını sardık. Çemberdekilerden teslim olanları esir aldık bizden sağlam bıraktıkları bekçilerimizi kurtardık.” (Gazi Nedim Bayer)

Şekil 2.7. Gazi Nedim Bayer'e ait Türk Bayrağı

Gazi anlatılarından yola çıkılarak araştırmada değinilen İkinci Türk Tugayının muhaberelelerinde Türk ordusunun Kore'de büyük kahramanlık yaptığı ve memleketlerinden kilometrelerce uzakta hiç tanımadığı arazide yaşamlarını sürdürebildikleri, bayramları ailelerinden ayrı geçirdikleri ama kendilerine yakışır biçimde Türk milletine temsil ettikleri görülmüştür. Gazi Nedim Bayer'in anılarında anlattığı gibi bayrağa değer verdikleri açık bir şekilde anlaşılmaktadır.

Şekil 2.8. Gazi Nedim Bayer'in Helikoptere Alınışı

2.12.1.1. Yıldız Tepe Mevzii

8 Aralık 1951 günü üçüncü bölüğün bir keşif kolu bu mevzii ele geçirmişti. Bu tepede yakalanan esirler düşman taarruzundan bahsederken cepheleri gezen Albay Pamir'in aracının üzerinden kaynağı belli olmayan iki el piyade atışı gerçekleşmiştir (Pamir ve Çiftci, 2014).

Gazi Mustafa Özbayram'ın Yıldız Tepesi mevziinde yapılan hazırlıklar ve Çin saldırısını şu sözcüklerle ifade etmiştir.

“Çinliler biz gelmeden tüm hazırlıklarını yapmışlar. Çam ağaçlarına dahi havan topları kurmuşlar. Yerleri ise mayın tarlaları haline getirmişler. Durum böyle olunca General Tahsin Yazıcı müttefiklerimize; “bu şartlarda savaş olmaz” dedi. Amerikalılara bu alanları uçaklarla temizleyin dedi. Özellikle ormanlık alanları bombaladılar. Türk askeri hep en öndeydi. Fransız, İngiliz, Yunanlılar ödle ve korkaktı. Cepheden kaçarlardı. Cephede ilk görevi Yıldıztepe cephesinde aldım. Burası Kumkale cephesinden sonra en tehlikeli ikinci cephe. Kumkalenin düşmanla arası çok azdır. Bu cephede 33 gün görev yaptım. Cephede toplam 27 kişi görev yaptık. Arkadaşlarım Recep Şentürk Bayburt, Cemali Balkır Kırklareli Babaeski, Mehmet Ali Bekişli Antep, Eczacı Yüzbaşı Adil, Genel Cerrahi Uzmanı Yüzbaşı Asım Kaplan, Genel Cerrahi Uzmanı Üsteğmen İsmet Karabulut, İnzibat subayı Üsteğmen Kadir Tandoğan Diyarbakırlı, Ali Çolak, Hayri Özsert Antep’lidir. Ali arkadaşım kolundan kurşun yedi. Kurşun kolunu kullanmada soruna sebep oldu. Hayri arkadaşım ise ayağından yaralandı. Kurşun herhangi bir kalıcı soruna neden olmadı.” (Gazi Mustafa Özbayram)

Türk askeri görevini yerine getirirken tarihi anlaşmazlık ve düşmanlıklarını bir kenara bırakmaktadır. Anavatanlarından denizleri ve okyanusları aşarak ulaştıkları Kore topraklarında ön cephelerde mücadele vermekten çekinmeyen Türk askeri diğer milletlerin askerleriyle mücadele vermesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir. Bu çalışmada Türk askerinin sorumluluk ve görev bilincinin birinci amaç olduğu net olarak görülmektedir.

14 Aralık 1951’de Çinliler mevziyi savunan 7. Bölüğe yaklaşarak ateş altına almışlardı. Bölüğün destek isteği üzerine topçu ve ağır silahların devreye girmesiyle Çinliler püskürtülmüştür (Karakurt ve diğerleri, 2005).

2.12.1.2. Kumkale Cephesi

Kumkale savaşın her iki kesimi tarafından elde edilmesi hayati önem taşımaktaydı. Sık sık esir elde etmek amacıyla yarma faaliyetine girişiliyordu. Bu girişimlerin artması üzerine hazırlanan askeri planı ve uygulayacak askerler belirlenecekti (Atalay, 2013).

Kumkalenin tamamının alınması görevinin tehlikeli olması sebebiyle görevi icra edecek askerler gönüllülerden seçilecekti. Gönüllü sayısının fazla olması üzerine görev 11.'inci bölüğün 1'inci takımına verilmiştir. 18 Mayıs gecesi yapılan saldırı sonucunda 1052 tepe alınmıştır (Sayılan, 2003).

Kore'de mevziilerin arası mesafe çok yakın olması mücadele veren kuvvetleri zorlamaktaydı. Türk Mevzileri ile Çinliler arasındaki mesafe 20- 25 metreye kadar düşmekteydi. Bu mevzilerden 1052 rakımlı tepiyi minimum kayıplarla koruyan Türk Tugayı zekâsını ve savaşçı özelliğini öne çıkarmıştır (Öke, 1990).

Kore ikinci Türk Tugayında görevli Gazi Recep Akkuş, Hüseyin Nergiz ve Nedim Bayer ile Kore Üçüncü Türk Tugayında görevli Gazi Mehmet Ali Gencer Kumkale cephesiyle ilgili ifadeleri ve yaşadıkları:

“İleri karakol görevi için Kumkale cephesine gittik. Burada kırk üç kişiydik. Saldırıya uğradık. Saldıran düşman sekiz bin kişiydi. Çatışma sabaha kadar sürdü. Bir tane şehit verdik. Başarımızın sebebi arkadan sürekli havan ve top desteği alıyorduk. Diğer devletlerin askerleri devraldığında en fazla on beş gün elde tutabiliyordu. Bizim Türk birliği üç ay geri çekilmeden elde tuttuk.” (Gazi Recep Akkuş).

Kendisine verilen mevziileri sonuna dek savunmayı inanan Türk askerleri az sayıdaki mevcudiyetlerine rağmen çekilmemesi Türk askerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan özgüven değerini göstermektedir. Çin kuvvetlerine geçit vermeyen arkadaşlarına havan ve top atışlarıyla destek çıkan Türk askerinin bu başarısı Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir.

“Gönüllü olarak cepheye gitmek için General Namık Arguç'dan izin istedim. Namık Arguç bana gönüllü cepheye gidilir mi diye kızmasına rağmen izin çıktı. Tugaydan Kumkale'ye gidişimiz akşam namazı sonrası başladı sabaha karşı anca vardık. Yerler çok yaş, çamurlu ve mayınlıdır. Dokuz gün boyunca cephede kaldım. Cephede A-3 yanında A-1'de kullandım. Kumkale de siperler çok yakındır. Mesafe kısım kısım altmış yetmiş metreye düşmektedir. Bunun iyiliği havan ve top saldırısı olmaz olursa da saldırı da savunan da zarar görür. Kötülüğü, hücum yiyen taraf ağır zayıat verir.” (Gazi Hüseyin Nergiz)

İkinci Kore Türk Tugayında görevli Gazi Hüseyin Nergiz'in cephe görevi isteği “her Türk Asker doğar” sözünün geçerliliğini göstermiştir. Bu isteğe General Namık Argunç tarafından verilen tepki askere verilen değeri göstermektedir. Gazinin, cephede olabilecekleri tüm açıklığıyla bilmesi verilen askeri eğitimin önemini göstermektedir. Türk askerlerinin savaşlarda kaybın en fazla olduğu ön mevziide görev alma isteği Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan özgüven değerinin yüksekliğini göstermektedir.

Şekil 2.9. Gazi Hüseyin Nergiz'in Künye Numarası ve Madalyası

“Kumkale cephesinde düşman bir ay boyunca gece saldırdı. İki üç ay burada kaldım. Kumkale denilmesinin sebebi rüzgar estiğinde çok kum savrulmasıdır.”
(Gazi Mehmet Ali Gencer).

Gazi Mehmet Ali Gencer'in ifadeleri cephe özellikleri ve düşmanın savaş taktiğini göstermektedir.

Kore topraklarında en tehlikeli cephelerden Kumkale'de Türk askeri yalnızca Çin kuvvetleriyle değil doğayla da mücadele etmiştir. Çinlilerle aralarındaki mesafeyi önemsemeden geriye bir adım atmayan Türk askerleri; Türk ordusu ve halkına layık şekilde mücadele vermişlerdir. Gazi Recep Akkuş, Hüseyin Nergiz ve Mehmet Ali Gencer'in ifadelerinden Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan sorumluluk ve bağımsızlık değerini göstermektedir.

“Çarpışmalarımız Kumkale cephesinde oldu. Yunanlılarla cephemiz yan yanaydı. Çarpışma sırasında ben ve 24 arkadaşım esir düştük. Lağım suyunun aktığı bir alanda ellerimizi ve ayaklarımızı prangaya vurdular, geçirdiler. Bizi buradan kurtaran burada subay iken ailesini, çocuklarını bırakıp Rusya’ya kaçan kişinin oğludur. Bu kaçan kişi 6-7 yıl Rusya da kalıyor. Bir gün sınırı geçerek çocuklarını alıp tekrar Rusya’ya geçiyor. Bu çocuklardan biri Rus ordusuna subay olarak katılıyor. Bu kişi bizimle Türkçe konuşarak nasıl kaçmamız gerektiğini anlattı. Kelepçelerimizi söktü; zaten biri söküldü mü hepsi açılıyor. Telleri kesmemiz için tel makası verdi. Telleri keserek telden patlayan mayınların patlamaması için sürünerek kaçtık. Kaçmamız başarılı oldu ve 2 gün 1 gece boyunca kaçtık. Açlığımızı gidermek için etraftaki otları ve çam pusküllerini yedik. Susuzluğumuzu gidermek için etraftaki soğuk küçük taşları ağzımıza koyduk. Isınınca diğer taşlarla değiştirdim. İleriki zamanlarda megafonla bizlere seslenerek bizi kurtaran çocuğu, askeri bulduklarını ve öldürdüklerini söylüyorlardı. Bir de megafonlarla “çekil oradan Türk askeri” diye sesleniyorlardı.” (Gazi Nedim Bayer).

İkinci Türk Tugayında görevli Gazi Nedim Bayer’in anlatımı savaşta ancak bir Türk’ün yapabileceği fedakarlık örneğidir. Yurdunu çeşitli nedenlerle terk ederek Sovyet Rusya’ya yerleşen ve yolu Kore’ye düşen meçhul Türk, kendisiyle aynı kanı paylaşan kardeşlerinin yaşamı uğruna kendini feda etmesi Sosyal Bilgiler programında yer alan tarih bilinci ve saygı değerinin somut bir örneğidir. Türk askerinin kaçış sırasında gidecekleri yolu ve engelleri aşmaları için verdiği demir makası Türklük düşüncesi ve yardımseverlik değerini göstermektedir.

1052 Rakımlı tepede Çinlilerin açtığı ateş sonucu Kumkale’ye çekilen Türk birliklerini 22.Nisan.1952’de Binbaşı Yekta ve Albay Pamir ziyaret etmiştir. (Pamir ve Çiftci, 2014). Çinlilerin Kumkale’ye misillemede bulunacağı haberi gelmiştir. 5 Haziran 1951’de Tugay Komutanı, yardımcısı ve yüksek rütbeli subaylar Kumkale’de teftişte buldukları sırada düşmanın havan saldırısı sonucunda Tugay Komutanı Yardımcısı Albay Nuri Pamir şehit düşmüştür (Sayılan, 2003).

2.12.1.3. Albay Nuri Pamir’in Şahadeti

21 Mayıs 1952’de Çinliler iki kez 1052 rakımlı tepeyi saldırmasına rağmen hedeflerine ulaşamamasında kullanımına yeni başlanan 120 mm. havanlar ile karşılık verilmesidir. Albay Nuri Pamir Tugaya gelerek vaziyeti ve incelemelerini Generale aktarmıştır. Albay Nuri Pamir saldırı sonrasındaki gece gördüğü rüyasını yazdığı mektupta eşine şunları anlatmıştır.

Dün gece rüyamda Atatürk’ü gördüm, beraber koşuyorduk. Bu gece de rüyamda beni Genelkurmay Başkanlığına tayin etmişler. Bana yalnız Muzaffer Tuğsavul

muarız imiş. Allah benim için herhalde çok hayırlı hadiseler ve vakıalar halk edecek. İstikbale emniyetle ve imanla bakıyorum. Vücudumu ve aklımı, vicdanımı; memleketim, vazifem ve evim için tahsis etmiş bulunuyorum. Allah yardımcımıdır (Pamir ve Çiftci, 2014, s.286).

Kore’de görev yapmış Türk tugaylarında şehitlik makamına ulamış en rütbeli asker İkinci Kore Türk Tugayında görevli Albay Nuri Pamir’in son anlarına şahitlik eden askerlerden Gazi Recep Akkuş ve Orhan Bozkurt şu anlatımlarda bulunmuştur.

“Tepede mevzide beklerken alt tarafımızda tankımız vardı. Devamlı olarak düşman tarafına ateş ediyordu. Bu sırada bir binbaşı ve bir albay cephenin keşfine geldiler. Bunlar yanımızdan yukarı geçerken ben kendilerine “Albayım düşman tarafından top atışı var gitmeyin” dedim. “Evladım biz cephenin geri kısmından gidiyoruz onlar bizleri göremez” dedi. Ben havan atışlarının olduğunu da söyledim. Geri döndüler. Tankın yanına gidip tanka dayandılar. Bir havan atışı albayın kafasına isabet etmesiyle şehit düştü. Şehit düşen komutanımız Albay Nuri Pamir’dir.” (Gazi Recep Akkuş).

“5 Haziran 1952 günü Albayımız Nuri Pamir şehit düştü. Albayımızı altına bayrağımızı bağladığımız bir helikopter ile 220 mil mesafedeki Pusan’a götürdüler. Albayımız şehit düşmesinden bir çeyrek evvel bizimle görüştü. Generalimiz ile birlikte cepheye teftiş etmeye gidiyordu. Teftiş sırasında tankların yanında iken düşmandan gelen havan mermisiyle şehit düştü. Havan mermisi başına isabet ediyor. Generalimiz Namık Argüç önde olduğu için havanlı saldırıdan kıl payı kurtuluyor.” (Gazi Orhan Bozkurt)

Gazi Hüseyin Nergiz; Albay Nuri Pamir’in şehit olması ve günümüzde nerede yattığını şu anlatım ile belirtmiştir.

“Albay Nuri Pamir bir akşam vakti bataryaları gezerken havan bombası saldırısı ile şehit düştü. Pusanda on altı millete ait mezarlık vardır. Bu mezarlık ülkeler için parsel parsel ayrıdır. Nuri Pamir burada yatmaktadır.” (Gazi Hüseyin Nergiz)

Türkiye Cumhuriyetinin uzak diyarlardaki Kore topraklarında güvenliğin sağlaması ve barışı getirmek için verdiği mücadelede verdiği kayıpların rütbe bakımından en yüksek askeri Albay Nuri Pamir’in şehit olmasını Gaziler Recep Akkuş, Orhan Bozkurt ve Hüseyin Nergiz’in anlatımları Türk ordusundaki birlik ve beraberliği göstermektedir. Nuri Pamir’in cephe gerisinde savaşı idare etmek yerine cepheleri gezerek eksileri ve artıları yerinde görmesi Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan vatanseverlik değerini göstermiştir.

2.12.2. Üçüncü Türk Tugayı Muharebelerinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Değerler Bakımından İncelenmesi

Türk Tugayı 11 Kasım 1952’de savunma hattının Chip-ri mevkiine yerleşmiştir. 29 Ocak 1953 sonrasında ihtiyata alınan Türk tugayı değişim tarihi yaklaşırken General Sırrı Acar’ın Amerikalı komutanlara cephede görev alma isteğini bildirince Türk tugayı Changdonmyon-Changdong-Panggidong ekseninde bulunan ileri mevzilere yerleşmiştir (Özçelik, 1953).

Çinliler ile Türk kuvvetleri arasındaki hattın doğu kesiminde başlayarak batı yönüne doğru Doğu Berlin, Batı Berlin, Wegas, Elko, Karson cepheleri bulunmaktadır. Çinliler hattı 40’inci Çin ordusuna bağlı 360’uncü alayından bir tabur ve 46’inci Çin ordusuna bağlı 399’uncü alayın bir bölümüyle savunmaktadır. Hattın güneyine Birleşmiş Milletler güçlerine bağlı Türk Silahlı Kuvvetleri batısında 35’inci Amerikan Alayı, doğusunda ise İngiliz Tümeniyle birlikte savunmaktadır. (ATASE, 2012).

Gazi Halil Sayar’ın belirttiğine göre:

“Kore’ye varınca kumandanımız “Askerlik nedir biliyor musunuz?” dedi. “Sizleri Atatürk’ün dediği gibi ölüme gönderiyoruz. Askerlik ölmeden öldürmek, göstermeden görebilmek” olduğunu söyledi. Cephelerde Birleşmiş Milletlerin emrinde her ülkeden askerler vardı. Her ülke kendi durumuna göre yardım yapıyor. Asker, giyim, silah, hastane, yiyecek gibi... Birleşmiş Milletlere üye devletlere yardım yapılır diye antlaşma maddesi varmış. Ülkemizde antlaşma gereği asker gönderdi. Cephe fundalık bir arazidir. Afyon Dumlupınar cephelerine benzer arazide çatışma başladı. Cephede sol tarafımızda Amerikalılar sağ tarafımızda İngilizler vardı. Birleşmiş Milletlerin askerleri değerlidir. Taarruzda fazla zayıat verilebilecekse geri çekiliyorlar. Dost birlikler çekilince bizler ileride kaldık. Çünkü bizde çekilme, kaçma yoktur. Bu kanun Amerikalılarda var. Düşman savunma mevzisine kadar çekilmemize imkan vermemek için arkadan çevirdi. Yanımızda geri tepmeli stoplar ve ağır makineli silahlar vardı. Savaşta parolalarımız vardır. Her işaret mermisi farklı anlam ifade eder. İstedığımız yardım şekline göre işaret mermileri attık. Top ve uçak istediğimize dair işaret mermileri attık. Uçaklar aniden gelip düşmanı sindirdi. Düşman ne taraftan gelirse orayı savunuyoruz. Gerideki ağır topçuların desteği ile çemberin kible tarafından boşluk bularak yardım yaptık. Çemberi yarıncı Tugay’da yirmi gün dinlenme yaptık. Eksikliğimizi takviye taburundan temin ettik. Bir taburda üç bölük vardır. Bölükler 300 kişiden oluşur. Bölüğün idarecisi yüzbaşısıdır. Havan takımı 30 kişidir. Makineli tüfek ve muhabere takımı 10 kişidir.” (Gazi Halil Sayar)

Üçüncü Türk Tugayında görevli Halil Sayar’ın anlatımları savaşlarda ulusların güç alacağı söz ve değerlerin önemini göstermektedir. Bu söz ve Atatürk’ün Türk ordusu ve halkı üzerinde bıraktığı güçlü etkiyi göstermektedir. Atatürk’ün vefat etmesine rağmen sözlerinin geçerliliğini; Afyon- Dumlupınar sırtlarında Yunan kuvvetlerini dize getiren askerlerin çocukları bu sefer Çinlilere geçit vermemesinden anlaşılmaktadır. Savaş anlayışları farklı Birleşmiş Milletler Ordusu içerisinde mücadele veren Türk askerlerin

de çekilme kavramının olmaması Türk milletinin mücadele azmini göstermektedir. Gazi'nin belirttiği gibi Türkiye'nin Birleşmiş Milletler anlaşmalarına uygun davranması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan sorumluluk değerine olan bağlılığını göstermiştir.

“27, 28, 29 Mayıs 1953 tarihlerinde Çorman ve Kansız cephelerinde Çinlilerle çatıştım. Mücadele yaparken sırtıma şarapnel parçası isabet etti. Bu parçayı şeref unsuru olarak bıraktılar. Mücadelede atılan havan mermisi hemen önümdeki taştan sekerek Amerikalıların üzerine düştü. Bu taş sayesinde ben hayatta kaldım. Diğer ülkelerin askerleri dayanamazken biz 3 ay boyunca dayandık. Bu taarruzlarda düşmanı siperde bekleyip süngülerle geriye attık. Süngülerimiz tırtıklı olduğu için kurtulma şansları olmuyordu. Zaman zamanda casuslar aramıza sızmaya çalışıyordu ama müsaade etmiyorduk

Suwon şehrinde bulunan Tugayımızın yan tarafında ülkemizin açtığı Ankara İlkokulu vardır. Burada Koreli yetim çocuklara Türk öğretmenler eğitim vermekteydi. Bizleri ağabeyleri, kurtarıcı gibi görüyorlardı. Bir gün derenin yanına saklanmış çocuk gördüm. Derenin kenarından çıkararak okula teslim ettik.

Han nehri akmam diyor.

Etrafımı yıkmam diyor.

Kör olası Çinli buradan çıkmam diyor.

Biz çıkarttık.” (Gazi İsa Örgülü)

Kore üçüncü Türk Tugayında görevli Gazi İsa Örgülünün düşman sızmalarına karşı ve cephe hattını tüm güçleriyle savunmaları Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermektedir. Gazi İsa Örgülü'nün verilen görevi yerine getirirken verdiği kahramanca mücadele çalışmada net bir şekilde görülmektedir. Savaşın yaralarına sarma adına Türkiye Cumhuriyetinin Kore topraklarında okul açarak yetim ve öksüz kalan Koreli çocuklara şevkat eli uzatması Türk halkının vefa ve sevgisini göstermektedir. Türk askerinin verdiği zor mücadele Gazi İsa Örgülü'nün kısa dörtlüğünden anlaşılmaktadır.

Şekil 2.10. Gazi İsa Örgülü ve arkadaşları (Silahlı Asker)

“Mangamızın Yaşatır isimli çavuşu vardı. Nöbet yerlerini gezdikten sonra kendi mevziisine giriyor. Yarım saat sonra mevziden dışarı çıkıyor. Kapıda 2 tane 2 tanede saklı şekilde Çinli esir almak için bekliyor, yakalıyorlar ama kuvvetli olduğunda dört kişinin hakkından gelerek mevziye koşuyor ve ateş emri veriyor. Ateş başlayınca Çinliler kaçıyor. Çinliler bizim mevzilerde olduklarından ateş açamıyor zaten amaçları esir almaktır.

Bayram namazı için tüfekleri çatarak namaza durduk. Etrafımıza büyük bir sis kapladı. Yanımdaki askere dahi sağa, sola selam verirken görmüyordum. Namazın bitmesiyle bu sis kayboldu. Bayramlaşma yaptıktan sonra cephelerimize, görev alanlarına gittik.

Bölük komutanının emir eri havan takımındandır. Bu er beş vakit namazını kılardı. Yıkılmak için dereye gitmek için yüzbaşından izin istiyor. “Çinliler yakalayabilir olmaz” diyor ancak dinlemeyerek gidiyor. Abdestini alıp namazını kılıyor.” (Gazi Mehmet Ali Gencer).

Zor şartlarda mücadele vermektan çekinmeyen Türk ordusunda görevli olarak Kore topraklarında mücadele veren Gazi Mehmet Ali Gençer’in anıları Türk Ordusunun düşman karşısında mücadele azmini manga çavuşunun teslim olmaması göstermektedir. Bu durum Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan bağımsızlık değerine verilen önemi göstermektedir. Savaş da olunmasına rağmen Türk askerinin inançlarını yerine getirmesi değerlerine olan bağlılığını göstermektedir.

“1952 Kasımında Çorman cephesine gönderildik. Mevsim kış olduğu için pek

hareketlenme olmadı. Panmunjom şehrinde ateşkes görüşmeleri devam etmekteydi. Cepheye yakın olması ve yanlış bombardıman olmaması için paraşütlerle aydınlatılmaktaydı. Kentin yakınındaki yolun alt tarafı cephedir. Keşif kolları ile düşman karşılaşır ve çatışma çıkarsa düşman kendini yolun üst tarafını atıyor. Atış yapmanın yasak olmasından dolayı kurtuluyorlardı.” (Gazi Murat Ballı).

Çeşitli cephelerde mücadele veren Türk askerleri Çin kuvvetlerinin saldırılarına zor iklim koşullarına rağmen geçit vermemektedir. Türk mevziilerine yapılan saldırılar askerlerin mücadele gücünü arttırmaktadır. Bu emin mücadele Çin ve Kuzey Kore isteklerini zayıflatarak, barışın gelmesine katkı sağlamaktadır. Ateşkes görüşmelerinin yapıldığı alana yakın bir bölgede mücadelesini sürdüren Gazi Murat Ballı'nın bulunduğu mevziye saldıran Çinlilerin saldırı sonrası ateş etmenin yasak olduğu bölgeye geçmesi üzerine Türk askerlerinin ateş etmemesi Sosyal Bilgiler Dersinde geçen sorumluluk ve barış değerini vurgulamaktadır. Bu vaka Türk Ordusunun tüm şartlarda barışa önem verdiğini göstermektedir.

“İstihkam Bölüğünde deponer çavuşu olarak görev değişti. Araçların bakımı ve tamirini yapıyordum. Geceleri mevzilere askeri malzeme ve yiyecek taşıyordum. Eşyaları taşırken yanımda silahlı muhafızlar olurdu. Benim A-1 silahım olurdu. Kore’de Germencik, Ortaklardan Mehmet Baykal ve Torbalı Belediye Reisi Kasap lakaplı Cemal Özer’in oğlu Gündüz Özer ile beraber görev yaptık. Astsubayımız vardı. En yaşlımız olduğu için Hamza derdik. Cephe hattında olduğumuz zaman; “çocuğum, evladım dikkat edin” derdi. Çok iyi olurdu. Cephe gerisine geldiğimizde aslan kesilirdi.

Havan bölüğünün şoförlüğünü yapmaktaydım. Havan bölüğü komutanı Kemal Asnalbant’dır. Gittiğimizde rütbesi Yüzbaşı dönüşümüzde Binbaşı rütbesine yükseldi. Havan saldırısı ile üç arkadaşım şehit oldu, ben yaralandım. Ayak ve kolumdan yaralandım. Şarapnel parçası bileğimdeki bir damarın içine girdi. Kore’de ameliyat edememeleri üzerine Japonya’nın Tokyo şehrinde yedi saat ameliyatta kaldım.” (Denizhan Baltutan)

Üçüncü Türk tugayının askerlerinden Gazi Denizhan Baltutan cephede mücadele veren askerlerin lojistik ihtiyaçlarının sorunsuz şekilde işlenmesi amacıyla mücadele vermiştir. Gazi anılarında geçen Astsubay ile diyalogu ve lakabı Türk askeri arasındaki sevgi ve saygıyı göstermektedir. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan hoşgörü değerini göstermektedir.

“Cephede Çinlilerin taarruza başlayacağını söylemeleri üzerine gece gündüz uyumadık. Nöbeti Ağustos 1952’de Amerikalılardan devraldık. Çinliler yüksek tepelerde, bizlerse onlara göre alçaktaydık. Tepelerin ardı Mançurya idi. Çinliler burayı kaptırmamak için yedi kat savunma hattı oluşturmuşlar. Nöbet sırasında ara sıra top atışlarına maruz kalıyorduk. Amerikalılar tembel oldukları için mevziyi derin kazmamışlar ve üstlerine kapatmamışlar. Sadece ön tarafına kum torbaları ile kapatmışlar. Bizler bu mevziileri muntazam hale getirdik.

Mevziimize gözetleme delikleri dahi açtık. Nöbetimiz sırasında havalar soğudu, şiddetli rüzgarlar başladı, mevzi dışı alanlar buz tutuyordu. Burada birinci tabur ikinci bölüğün tüfek takımında görev yaptım. A-6 makineli tüfeğimin adıdır. Tüfek takımında dört kişi görev yaptık. Ben nişancı, Onbaşı Muammer Göbekli, Yaşar Sert nişancı yardımcısı şeritleri tutardı. İsmi hatırlamadığım Manisa Salihlili arkadaşım sandıkları taşır, malzemeciydi. Cepheyi tekrar Amerikalılara teslim ederek dinlenmek için geri hatta çekildik. Çinliler bizlerin çekilmesini bekliyorlarmış. Cephe tesliminin ertesi gün Amerikalılara saldırarak cepheden attılar. Tayyare üstünlüğüne sahip olduğumuz için yapılan bombardıman sonucu Çinliler kendi mevzilerine çekildiler.

Bir gün cemselerle sınır hattına kadar gitmişiz. Aydınli arkadaşım Şakir Çelik cemseden inerken bazukayı alıp dönünce bazuka ağzıma çarptı. Alttan bir üstten üç dişim döküldü. Üsteğmen Osman Bandırmalı “dağılın düşmanın burnunun dibine gelmişiz” dedi. “Dağılın, geri çekilin marş marş” dedi ve çekildik.

Bir gün cemselerle akşama kadar yol aldık. Vardığımız yerde üç gün kalacaktık. “Çadırlarınızı ister kurun isterseniz kurmayın” dediler. Bizler kurmadık. Altıma iki üstüme de iki battaniye yazarak yattım. Sabahleyin kalktığımızda üzerimize kırağı yağmış. Doktora gözükmek için listeye yazıldım. Doktor yüzbaşı muayene ederek sıkıntımı buldu ve tabur binbaşısına yolladı. Rahatsızlığımı sordu. Bende sol tarafımın su topladığını söyledim. Binbaşı iğneyle suyu aldı. Soğuk alanın tehlikeli olduğunu söyleyerek ıscak (sıcak) bir yere yolladı. Burada yatarken onbaşıya sabaha kadar teneke sobayı devamlı yakmasını söyledi. Onbaşı sobayı bir kere yaktı gitti. Binbaşı sabah kontrole geldiğinde soba yanmıyordu. Onbaşıya çağırarak çok kızdı. Beni buradan Japonya Tokyo’daki Amerikan hastanesine yolladı. Hastaneye gece saatlerinde vardım. İlk olarak doktor tedavi ettikten sonra yemek verdiler. Her gün sabah akşam hap içiyordum. Hastanede iki Türk arkadaş daha vardı. Birliğimize dönme isteğimizi tercümandan doktora iletmesine istedik. Tercüman hadi hadi bir kurşun yiyip mat olacaksınız, yatın yattığınız yere dedi. Göndermeleri için ısrar edince doktor yanımıza geldi. Ben sizleri şimdi yollasam dahi 15 gün sonra rahatsızlığınız tekrar eder, tekrar gelirsiniz dedi. Doktorun açıklaması üzerine ısrarımızdan vazgeçtik.” (Gazi Ahmet Yergenli)

Kore topraklarında mücadele veren Gazi Ahmet Yergenli ve arkadaşlarının cephe düzenlemesi yapmaları Türk ordusunun var olma mücadelesi ve Sosyal Bilgiler dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermektedir. Görevini Türk ordusuna ve milletine yakışır biçimde yerine getiren Gazi Ahmet Yergenli’nin rahatsızlanması üzerine kaldırıldığı hastanede doktorlardan isteği Türk ordusunun askerine yakışan bir davranıştır. Gazi’nin bu davranışı Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan vatanseverlik ve saygı değerinin Türk Ordusundaki göstergesidir.

“Bölüğün elektrik işlerine bakan Diyarbakırlı Çavuşumuz vardı. Akşam yemeği sonrasında bölükte alarm çalınca tam teçhizat ile ileri karakola takviyeye gittik. Çavuş ilk defa cepheye çıktı. Tüm birlik nöbetçiler hariç cemselerle gecenin karanlığında ilerledi. Çavuş mevziinin içine çökmüştü ki gelen Napalm (yangın bombası) atışı sonucu yanarak şehit düştü. Bizleri eğitimlerde bu bombadan korunmak için özellikle gözleri korumak için toprağa yüz üstü yapışacaksınız

dediler. Bombanın sesini duyar duymaz kapanın dediler.” (Gazi Hüseyin Özdemir)

Gazi Hüseyin Özdemir’in anıları gösteriyor ki Türk ordusunda bulunan tüm askerler alarm durumunda cephedeki arkadaşlarına yardıma koşmakta çekince duymadığını göstermektedir. Gazi’nin bomba karşısındaki davranışı askeri eğitimi iyi aldığını ve uygulamada yerine getirdiğini göstermektedir. Bu çalışma Türk ordusunun Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan yardımseverlik ve vatanseverlik değerine bağlılığını göstermiştir.

“Cephede uçaksavar bölüğünde şoför olarak görev yaptım. Görevim Çin Çon şehrinde aldığım gıda ve cephe malzemelerini cephe hattına taşımaktı. Cemse de iki asker görev yaptık. Görev arkadaşım ve yardımcım İstanbullu Cumhuriyet Yolalmış’tır. Taşadığımız malzemeleri cephe hattında Koreli askerler indiriyordu. İndirme alanında Koreli tercüman ve öğrendiğimiz birkaç sözcük ile sağlıyorduk. Yıldız Tepe, Kumkale, Toroslar ve Vegas tepelerine lojistik destek sağladık.

Uçaksavar bölüğünde araçların bakımını yaparken Kemal Başçavuşumuz top mermisi geliyor araçların altına yatın dedi. Nöbetçi olan Aydınli arkadaşımız adı Fevzi ya da Selahattin sesimize duyuramadığımız için gelen şarapnel parçasıyla yaralandı. Arkadaşımıza bulduğumuzda baygın haldeydi. Arkadaşımız uçak ile Japonya’nın Yokohama şehrindeki hastaneye gönderdik. Kendisinden bir daha haber alamadım. Uçaksavar bölüğünde başımızda Mehmet isimli Yüzbaşımız vardı.” (Gazi Hüseyin Gök)

Üçüncü Türk Tugayında düşman hattında yaşanan çatışmalarda malzeme sevkiyatının yaşanmaması için mücadele veren Türk lojistik askerlerinden Gazi Hüseyin Gök malzeme taşıdığı mevziler ve lojistik merkezine yapılan Çin saldırısı görevinin önemini gösteriyor. Savaşlarda bir Türk askeri yanındaki arkadaşlarıyla bütün olduğunun bilinciyle gelen merminin sesine algılamasıyla birlikte yanındakilere uyarması ve en son uyarının nöbetçilere de ulaştırılmaya çalışılması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir.

“Üçüncü tabur on ikinci bölükteydim. Kasım sonunda cepheye ulaştığımızda Çinlilerle dolu ormanları ateş altına almaya başladık. Çinliler “Türk, Türk” diyerek kaçıyorlardı.” (Gazi Mustafa Altınel)

Çin kuvvetlerinin Türkler karşısında aldıkları mağlubiyetler doğadan yararlanma yoluna yöneltmiştir. Bu yararlanma olayı Türklerin cesaretini kırmadığını Gazi Mustafa Altınel’in anılarından anlaşılmaktadır.

“İleriki karakolda dere içindeydi. Görevimiz: Parmak büyüklüğünde mermilerle savunma yaptık. İleri karakolda 40 kişi görev yapıyorduk. Bursalı Ahmet Teğmenimiz bir tane esir yakaladı.

Bir gün ileri karakola giderken saldırı oldu. Teğmen ve bizim dışımızdakiler ileri karakola gitti. Biz sekiz, on kişi saldırı alanında kaldık. Bergamalı Ahmet çavuşum vardı. Çavuş geri gidiyoruz emri verdi. Çavuşla aramızda konuşarak “geri dönersek bizleri kurşuna dizerler” dedim. Çavuş emri tekrarladı ve geriye giderken havan saldırısı yapılmasıyla kendimi yere attım. Sakinleşince yürümeye başladım. Yaralanan arkadaşşıma dere içerisinde tedavi ettim ve dere içine sakladım. Sıhhiyeleri çağırılmaya giderken yolda sıhhiyelerle karşılaştım. Sıhhiyeler yaralı arkadaşlarıma alıp tabura getirdiler. Üç arkadaşım yerde yattı kaldı. Harplerdeki en tehlikeli yara karın bölgesinden alınan mermidir.

Yüzbaşı Bandırmalı durumumuzu sordu ama ben kendimi toplayıp da anlatamadım. Sabah olunca dürbünlerle gittiğimiz alanı gözetlediler. Çavuşumuz alanda yaralı yatarken görüldü. Sis bombaları atarak çavuşu aldılar ve Tokyo’ya yolladılar. Çavuşumuz bir ayağını ve gözünü kaybetmiştir. Başka bir taburdan sürgün gelen asker şehit düştü.

Bir gün çatışma sonrası silah temizliği yaparken şarapnel parçasının isabet ettiğini gördüm. Şarapnel parçası mermi kütüklüğüne denk geldiği için hissetmedim. Taarruz yaparken geri kaldım. Bu sırada ateş etmeye başladım. Yüzbaşı yanıma gelerek ne yapıyorsun az kalsın bizi vuracaktın dedi. Herhangi bir ceza vermedi.

Dağın altından havan topu ile düşmana ateş ediliyordu. Düşman bu durumu fark edince top atışı ile mevziyi yerle bir etti. Havanı kullanan asker şehit düştü. Gündüz göremediğimiz düşmanlar gece olunca meydana çıkıyorlardı. Ancak yerlerimizi belli etmemek için ateş etmiyorduk. Düşman çok yakınımızdan geçiyordu. Asker arkadaşım Selçuklu muhabereci İsmail esir düştü. Arkadaşımı ateşkes sonucu geri aldık.” (Gazi Sadık Güney)

Üçüncü Kore Türk Tugayında görevli Gazi Sadık Güney ve Çavuşu arasındaki konuşma Türk askerinde geri çekilme davranışının yaratacağı mahcubiyet ve cezasının ne olduğunu bilen Gazi gelen ikinci bir emirle çekilmeye razı olmuştur. Bu durum Türk askerindeki disiplin ve emir komuta arasındaki bağlılığı göstermektedir. Gazi’nin imkansız durumda yaralı arkadaşını alarak ilk tedavisini yaptıktan sonra uygun şekilde saklaması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir.

“Kışla’dan akşam sekiz gibi bizi aldılar ve düşmanın annacına (karşısına) götürdüler. 3. Tabur 12. Bölükte görevliydim. Üç ay boyunca düşmanlarla savaştık. Geri çekilince üç ay dinlenme yaptık. Dinlenme sonucu tekrar cepheye gönderildim. Bu sefer cepheye 2 ay kaldım. Çinlilerle savaştık. A-1 makineli silahını kullandım. Bu silah dakikada 250 mermi atıyor. Harp sahasında iki kişi görev yaptık. Namlu aşırı ısındı mı atış yapmıyor namluyu değiştiriyorduk. Birimiz kızağı birimizde silahı taşıyorduk.

Mevzide beklerken bir çanta el bombası ve yirmi bin cephe ile bekliyordum. Çinliler geceleri mevzilerimizin karşısından geçerlerdi. Ay dede (dolunay) olduğunda çok rahat görebiliyorduk. Yerimizi belli etmemek için ateş etmiyorduk. Yerimiz belli olursa depmeli (tepkili) top atışı ile karşılık verirlerdi.”

Çinliler çok korkak insanlardır. Çinliler “Türk ölür geri dönmez” diye bildikleri

için bize saldırmıyorlardı. Saldırı düzenlese bile gece yapıyorlardı. Saldırı yaptıkları mevzide Türk olduğunu anladılar mı hemen çekiliyorlardı. Çinlilerde malzeme sıkıntısı vardı. Silah üstünlüğü de bizde olduğu için gece mücadelesi yapılırdı. Üzerimize gelen Çinlilerin yarısının silahı yoktu. Ölen arkadaşlarımızın silahını alıp saldırıyorlardı. Silah bulamayan dirgen ve süngülerle saldırırdı. Ölülerini kepçelerle gömüyorlardı.” (Gazi İsmail Demirci)

Üçüncü Kore Türk Tugayında görevli Gazi İsmail Demirci'nin anıları Türk askerinin donanımlarını göstermektedir. Çin askerlerinin saldırılarını gerçekleştirdiği geceleri kendilerinden emin olarak hareket etmelerine karşın disiplini bozmadan görev başında bulunan Türk askeri tarafından takip edilmekteydi. Bu durum Türk askerinin Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan çalışkanlık değerini göstermektedir. Çin kuvvetleri saldırdıkları birliğin Türk olup olmadığını geri çekilme durumundan anlamaktaydı. Geri çekilmenin gerçekleşmediği askeri birliklerin Türk olduğunu anlayarak geri çekilen Çinliler Türk askerinin askeri kabiliyetine saygı duyduklarını göstermektedir.

2.12.2.1. Doğu ve Batı Berlin Mevzileri

14-15 Mayıs 1953 gecesini Çinliler Wegasla birlikte 3'üncü taburun emniyetindeki Doğu ve Batı mevzilerine de saldırmıştır. Saldırımı 9'uncu bölüğe ait bir manga ile tahkimat yapmakta olan istihkam ve mühimmat takımından bir manga katılmıştır. Kısmen sarılmış Türk askeri bombalama ve süngüleme yaparak düşmanı püskürtmüştür (ATASE, 2012). 28 Mayıs 1953 gecesini iki tabur ile 9'uncu bölüğe saldırmıştır. Gece boyu süren mücadeleler Çinlilerin sabaha karşı sisleme yaparak geri çekilmesiyle sonlanmıştır (Artuç,1990). Çinlileri püskürten 3'üncü Tabur ateşle Wegas'ı desteklemeye başlamıştır (ATASE, 2012).

“Kore’de 3. Tabur, on birinci bölük, birinci takımda muhaberat çavuşuydum. Savunma hattından ileri gidebildiğimiz kadar giderek telsiz kablolarını döşüyorduk. Telsiz kablolarının ucunda telefon vardı. İlerlerken hayalet gibi bir şey görürsek uçaklardan aydınlatma atılmasını istiyoruz. Paraşüt gibi bir şey atılıyor ortamı sekiz saniyeliğine aydınlatıyor. Telefon ile savunma hattındaki askerleri düşman hakkında bilgilendirme yapıyorduk. Biz ileri gidince savunma hattındakiler hazır bekliyordu. Düşmanı kovarsak hemen savunma mevzisi kazılıyor. Üzerimizde karabin silahı var. Bu silahın şarjörü otuz mermi alır. 400 metre etkili mesafesine sahiptir. Taarruz ve savunma bombalarından tut bıçağa kadar hepsi var. İsteğimiz kadar atma yetkimiz var ancak ihtiyaçtan fazlasını atmıyorduk. Amerika'nın silahı boldur.

Muhaberesiz savaş (muharebe) olmaz. Keşifte kullandığımız telsizin adı 330'dur. Bu telsiz 5 kilometrelik alanda etkilidir. 15 kilometrelik mesafede ise 536 isimli telsizi kullanırdık. Gündüz'den ileri karakol yerleri seçiliyor ve hedefler belirleniyor. Bu karakollar bizde bin metre ilerideki keşif birlikleridir.

Köpek makarasına sırtımıza takarak kabloları ata ata ilerledik. Telefonun diğer ucunda komutanımız Yüzbaşı Mustafa Ersever olurdu. Çinlileri gördüğümüz an ilerledikleri yönü bildirirdik. Komutanımızda Çinlilerin ilerlediği yöndeki bölüklere hazır olun talimatını verirdi. Keşfe gidenler durum ve pozisyonlarını geriye bildirir. Bunlar düşmanın durumlarını, savunma ya da taarruz pozisyonunda olup olmadıklarını öğreniyor. Keşfin en önemli amacı askerin sağlığını korumaktır. Bazen düşman keşifçilere pusu atıyor. Çatışma başlayınca destek isteniyor, destek gelince istediğimizi alıyoruz. Çatışmalar geceleri yaşanıyor.

Savunma hattının gerisinde yaşam bunkerleri vardı. Hendeklerden çıktığımız zaman kurşun cız sesiyle arı gibi yapışdı. Çinliler bulunduğumuz alana havan atışı yapmaları sonucunda Aydın Sökeli Fahrettin Topçu, Hataylı Hüseyin Atala ve İbrahim Kınoğlu, Kahramanmaraşlı Nusret isminde arkadaşlar şehit düştü.” (Gazi Halil Sayar)

Üçüncü Kore Türk Tugayında mücadele veren Gazi Halil Sayar’ın Kore topraklarında ileri gözetlemede telsizci olarak görevini yaparken gerideki arkadaşları için ne kadar önem arz ettiğinin bilincindeydi. Gazi savaşta silah bakımından sınırlama ve yokluk olmamasına rağmen gereğinden fazla kullanmamaları elindeki kıymetini, değerini bildiklerini gösteriyor. Bu durum Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan tasarruf değerini göstermektedir.

“Kampta top sesleri duyulurken gece 12’de alarm verilince cemselere binerek farları yakmadan 4 saat gittik. Bir bölük 3 takımdan oluşurdu. Ben 9. Bölük, 3.takım, 3. mangadaydım. Komutanım Üsteğmen Bekir Yeke’dir. Cemselerden inince kum torbalarından yapılan merdivenler aracılığıyla çıkılan üstü kapalı gözetleme mevziisine yerleştik. Gözetleme mevziisinde telsizci olarak İzmirli Zeynel Sepetçiyle birlikteydim. Ben telsiz telefonunu kullanır Zeynel’de kabloları bağlardı. Telsizde ANPRC yazardı. Her gün bir takım düşman keşfine giderek düşmanın durumunu tespit ederdi. Keşif de 800 metre uzunluğunda köpek makarasına sarılı kablo vardı. Kablonun bir ucunda Bursalı bölük komutanımız Cemil Sözdinler olurdu. Keşfe gittiğimiz sırada düşmanın kurduğu pusuya düştük. Havan atışı biraz gerimdeki kabloları bağlayan arkadaşım Zeynel Sepetçinin yanına düştü. Arkasından gelen havan tam üzerine düşerek şehit etti. Takım saldıran düşmana silahları çekerek karşılık verdi. Ben bir kayanın dibinde mevzii aldığım sırada eli fenerli bir Çinli’yi öldürerek feneri aldım. Bu sırada atılan sis bombalarından faydalanarak geri çekildik. Aldığım feneri Bölük komutanıma getirdim. Fenerde Çinlilerin Türklere yolladığı rapor, haber vardı. Bölük komutanı nasıl aldığımı anlatmamı istedi. Anlatmamdan sonra ifade vermek için Amerika’nın 25’inci Tümen komutanı General Mark Clark Milyomus’a gönderdiler. Bölük komutanıma anlattıklarımı tekrar anlattım. İfade sonrasında bölüğüme geldim. Ne komutanım ne de Amerikalı yazının manasını söylemedi.

Bölüğümüzün yazıcısı Aydın Sökeli Fahrettin Topçu atılan havan mermisinin isabet etmesiyle şehit düşmüştür.” (Gazi Mehmet Tetik)

Kore topraklarında mücadele veren Türk askerinden Gazi Mehmet Tetik’in anlatımları

Türk Tugayının Çin saldırılarına karşı daima temkinli olduğunu göstermektedir. Şiddetli top sesleri arkadaşlarının saldırıya maruz kaldıklarını ve yardıma ihtiyaç duyduklarını haber veriyordu. Bu durum üzerine Türk Askerlerinin alarm durumuna geçmesi Sosyal Bilgiler Dersinde geçen yardımseverlik değerini göstermektedir.

2.12.2.2. *Wegas Mevzii*

Türk Tugayına ait 2'nci Taburun savunduğu bu mevziye 14-15 Mayıs 1953 gecesi Çinlilerin top ve havan atışlarıyla hareketlenmiştir. Türk topçusu, havancısının baraj ateşi ve aydınlatma mermileriyle adeta geceler gündüz olmuştur. Türk askerinin Çinliler'e geçit vermeyince Çin kuvvetleri önlerine sisleme yaparak geri çekilmişlerdir (ATASE, 2012).

28 Mayıs 1953 gecesi Çinliler Wegas mevziinin yaklaşım ve esas savunma hattına giden irtibat yollarını sislemiştir. Şiddetli savaşın ardından Türk askeri saat 20.50'de Küçük Wegas'a çekilmiştir. Takviye gelen 7'nci bölük ve 3'üncü bölüğün kalan askerleri Yüzbaşı Tarcan komutasında süngü hücumuyla 21.23'de Büyük Wegas'ı almıştır. Çinliler ışıldak ve aydınlık saçan fişeklerin geceyi gündüz yaptığı Büyük Wegas'ı 21.52' de geri almıştır. Saatler 23.00'ü gösterirken Üsteğmenler Cahit Berk, Necdet Çakanışık ve Burhanettin Omay askerlerini süngü hücumuna kaldırarak tepeyi zapt etmiştir (Özçelik, 2017).

Türk askerinin Küçük Wegas'a çekilmesiyle 5'inci bölüğün bir takımının yardımıyla 7'nci bölük hücumu kalkarak tepeyi ele geçirmiştir. Asker kaybına önem vermeyen Çinliler tüm hücumlarına rağmen Küçük Wegas'a girememiştir. 29 Mayıs sabahında Türk askeri top, havan ve uçakların pike taarruzlarıyla Çinlileri Büyük Wegas'dan atarak 150 rakımlı tepeye ulaşmıştır. Çinliler geriden aldığı destek ile sisleme ve baraj ateşi açarak akşam vakitlerinde Türkleri Küçük Wegas'a atmasına rağmen; Türk askeri 19.30'da top, havan ve ağır silahların desteğinde düşmanı Büyük Wegas'tan sürmüştür (Öke, 1990).

Şiddetli mücadeleler sonucunda elde tutulan Büyük Wegas; 25. Tümen komutanının ileri karakolların boşaltılması emri üzerine 29 Mayıs 1953 günü 21.30'da çekilmeye başlanmıştır. Wegasta bulunan Türk askeri Çin ateşi altında çekilme yaptığını fark ettirmeden şehit ve yaralıları da alarak asıl savunma mevzilerinin gerisine çekilmiştir. Türk askerinin verdiği mücadeleler yazılı savaş literatürünü yıkması üzerine ikinci kez

Üstün Liyakat Nişanı verilmiştir (Sayılan, 2003).

Üçüncü Kore Türk Tugayında görevli askerlerin tuttuğu Vegas mevzii Mayıs 1953’ü gösterdiğinde hiç olmadığı kadar hareketlenmiştir. Bu hareketlilik kısa sürede çatışmaya dönüşerek Türk askerinin kahramanlığını ortaya çıkarmıştır. Bu kahramanlık Gaziler Halil Sayar, Mehmet Ali Gencer, Denizhan Baltutan, Hüseyin Özdemir, Hüseyin Gök, Hasan Hüseyin Aydın ve Osman Akkan’ın anılarında net bir şekilde görülmektedir.

“27, 28 Mayıs 1953’de Vegas’ta büyük bir savaş başladı. Türk askeri bir ileri bir geri yapıyordu ama düşmandan kaçmıyordu. Türk askerine savaşın kuvvetli olduğu mevziileri verirlerdi. Geride istirahati sevmiyor “savaşa gideceğiz” diyorduk.” (Gazi Halil Sayar)

Mayıs 1953 sonlarında zirveye çıkan kanlı Vegas savaşları Türk askerinin geri çekilmek yok anlayışı çerçevesinde bir savunma bir taarruz yaparak mevzisini Çinlilere teslim etmemiştir. Mevziide Çin kuvvetlerine geçit vermeyen Türk askerlerinin durumu Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan vatanseverlik değerine olan bağlılıklarını göstermektedir.

“Kumkaleden Büyük Vegas cephesine geçtik. Vegas cephesinde çavuştum. Ağır makineli tüfek kullandım. Makineli tüfek dakikada 500 mermi atıyordu. Namlusunun içinde su vardır bu su namluyu soğutur. Vegas’da düşman yukarıdan kuşbakışı olarak bizlere bakıyordu. Kuşbakışı baktıkları için mermi atışı yapılırsa yerinizi fark ediyorlar. Bir asker mermi atmasıyla Çinliler taarruz yaptı. Burayı tutan yedinci ve sekizinci bölüğün hemen hemen hepsi şehit ya da esir düştü. Vegas gece bir iki gibi saldırdılar sabaha kadar çatışma devam etti ve geri püskürttüler. Aynı gün havan ve topçuların desteği ile Vegas’a saldırdık. Ben beyaz atlı kırmızı sarıklı evliyaların at ile geçtiğini gördüm. Bunu gördükten sonra düşmanı püskürttük ve Vegas’ı aldık. Hindi eti yemeği çıktığında muhakkak süngü hücumu olurdu. Süngü harbi yaptığımızda sağ el yüzük parmağımın uç kısmı koptu. Sol el bileğime de şarapnel parçası isabet etti. Şarapnel parçasını çatalla kendim çıkardım.

Beşinci bölüm ağır silah takımında ateşleyiciydim. Takımdaki Mehmet isimli ve Ali Tiren arkadaşımda kafasından yaralanarak şehit düştü. Aydınli Muammer çavuşumuz ve İhsan Onbaşımız geri gelmiştir. Germencikli Hasan Dev isimli arkadaşımın gırtlığını mermi kopardı. Sesi çok az çıkıyor, konuşamıyordu.

Vegas cephesine istihkâm çukurundan gidiyorduk. Çinli bizim bölükten çaldığı silahla ateş ederek Ordulu bir arkadaşımızı şehit etti. Ben sürünerek ilerlerken diğer arkadaşlar arkadan geliyordu. Mevzide kaç kişi olduklarına baktım, ateş eden tekti. Çinli askerın mevzisini gittim. Ben mevziye atlayınca beni gördüğü gibi öldü. Numara ihtimaline karşı nabzını kontrol ettim. Mermi atmadık sanırım kalbi durdu.

Keşif kolunda bulunan Ödemişli arkadaşım Emin Zorbilmez şehit düştü. Kendisi efeydi. Dört beş tane çavuşun hakkından gelirdi. Tüfeğini silmezdi. Tüfeğini sildiği gün geri gelmedi. Kafası, kolu ve karnından çok ağır yaralar

olarak şehit olmuş. Cenazesi birliğe getirilince alnından öptükten sonra ağlamaya başladım ve kafam gittiğinden düşman tarafına doğru koşturmaya başlamışım. Diğer arkadaşlar nereye gidiyorsun diyerek zorla geri getirip hastaneye yatırdılar. Sürekli olarak ağladığımdan bir ay hastanede kaldım. Beynimi ölçüyorlar sorun yok ama ağlama devam ediyor. Beni konuşturmak için iki hemşire görevlendirmişler ama bende ağlama devam ediyor. Hemşirenin birisi ağzıma viski şişesini dikerek içirmiş. Konuşmaya başlayınca hemşireler bölük komutanı Yüzbaşı Ahmet Özdireni'e haber vermişler. Yüzbaşı yanıma gelerek oğlum Mehmet Ali bizlere çok korkuttun dedi. Beni tutup geri getirenin birisi Aydın Çineli Zayit isimli arkadaşımış." (Gazi Mehmet Ali Gencer)

Yüce Türk milletinin kahraman askerlerinin mücadelesinde maneviyatta yanındadır. Bu durumu Gazi Mehmet Ali Gencerin anılarında görülmektedir. Savaş Türk askerini tüm zorlukların hakkından gelmesini öğretmiştir. Gazinin şarapnel parçasını çatala çıkarması pratik zekâyâ sahip olduğunu göstermektedir. Bu tedavi şekli Sosyal Bilgiler Dersinde geçen farklılıklara saygı değerinin önemini göstermektedir.

Gazi Mehmet Ali Gencer cephedeki yakın arkadaşının şehit edilmesi ve sonrasındaki yaşananlar Türk askeri arasındaki bağlılık ve Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışmaya değerini göstermiştir. Bu sevgi Çinlilerin başaramadığını başarıyordu. Komutanların askerlerini tedavilerini sürekli takip etmesi Türk askerleri arasındaki birlik ve beraberliği göstermektedir. Gaziye modern tıp tekniklerinin çare olmaması üzerine alternatif tıp tekniği uygulayan hemşirenin yöntemi çare olmuştur.

"Vegas cephesi yedi kez el değiştirdi. Kuzey Koreliler sürekli saldırdı. Bu saldırılarda Sökeli arkadaşım Fahrettin Topçu şehit düştü. Bizdeki malzeme ve silahlar düşman kuvvetlerinde olsa bizleri yerle bir ederlerdi. Silah üstünlüğü bizdeydi." (Gazi Denizhan Baltutan)

Gazi Denizhan Baltutan'ın anlatımı gösteriyor ki savaşlarda vatanseverlik değeri kadar bilimsellik ve çalışkanlık değerinin de önemi bulunmaktadır. Bu çalışma bilim ve teknolojiye ileride olmanın önemini ortaya koymaktadır.

"Eğitim sonucu Amerikalıların gösterdiği cepheye hareket ettik. Cephede istihkam bölüğünün, ikinci takımındaydım. Takım komutanımız Vahit Elçi'dir. Kendisi Malatyalıdır. Bölük komutanımız ise Şinasi Sükan'dır. Bölüğümüzde iki tane İstanbullu Rum arkadaşımız vardı. Apostol Diyamandidis ve Yenidam Yenidis'dir. İzmir Belediye Reisi Doktor Behçet Uz'un yeğeni Yusuf Uz'da bizimle birlikteydi. Lise mezunu ve onbaşıdır. İntikal yaptığımız yerde bizlere üç tane Koreli yaşlı askeri emrimize verdiler. Yaşlı askerler 40 yaşını aşan Korelilerdir. Yol ve hastane yapımında çalıştılar. Bizler zaman zaman cephe ve ileri karakoldan gelen emir ile mayın temizleme ve döşeme yapmak için ayrılıyor. Vazifeyi yerine getirince tekrar lojistik işlerine dönüyoruz. Her geliş gidişte üç dört tane arkadaşımızı kaybediyoruz. Bu cepheden Elko ve Vegas tepelerine nakledildik. Kuvvetlerimiz ile düşman arasına mayın döşeme ve temizleme yaptık. Bu görevi yaparken kuvvetlerimiz ses duyulmasın ve düşman

fark etmesin diye tabyalar baraj ateşi açıyorlardı. Kuvvetlerimiz baraj ateşine başlayınca düşman kuvvetleri de baraj ateşine başlıyordu. Baraj ateşi rahat çalışmamız ve patlayan mayınların duyulmasını engellemektir. Bizim kuvvetlerimiz Çin ve Kuzey Kore kuvvetlerine göre alçaktadır. Düşman bize göre yüksek ve zirvededir. Düşman dağları yarararak içine havan yerleştirmiş ve tepeden sürekli gözetliyordu. En ufak kıpırdamada ateşe başlıyorlardı. Nisan 1953'te hafif yağmurlu havada takım komutanımız Üsteğmen Ahmet Ölçer'i kaybettik. Takımlar otuz beş kişidir. Yoğun ateş altında mücadele ederken öncü grupta bulunan Bayram isimli arkadaşım birlikten takviye geliyor bilgilendirmesi yaptıktan sonra arkadaşım ağır yara aldı. Yarasıyla ilgilenirken şehit düştü. Üç askerimizde ağır yaralandı. Bu arkadaşım dışında 15 askerimiz şehit oldu. Çin ve Kuzey Kore kuvvetleri ise 65'ten fazla zayıat verdiler.

Bu sırada yanıma gelen bölük komutanımız Şinasi Sükan "evladım burada durmayın, dağılın" talimatını verdi. Akşam vakti olmasına rağmen etrafımızda patlayan top ve mermilerle etrafımızı rahatlıkla görebiliyorduk. Ben yüz, yüz elli metre kadar bir tarafa gittim. Vardığım yerde ağır makineli tüfek ile 4 asker sürekli yukarı tarafa ateş ediyordu. Ben makineliye göre çukurdaydım. Yaralı bir arkadaş gördüm ve yardımına koştum. Yaralı arkadaş sürekli "su, su" diye sızlanıyordu. Bu sırada havayı yarıp gelen top sesine duyunca yere yattım. Top patlayınca bir metre gibi toprak üzerime yığıldı. Çukurda üzerimdeki toprakla kalınca nefes almakta zorlanıyordum ancak üzerimden birilerinin geçtiğini hissedebiliyordum. Yardım etmeye çalıştığım arkadaşın bir ayağı üzerimde yığılı toprağın altında kalmış. Arkadaşı çıkardılar ve nefes alma şansım oldu ama kafam hiçbir şey algılamıyordu. Kurtarmaya çalıştığım arkadaşın tek ayağı sayesinde beni de fark ederek topraktan almışlar. Sağ kulağımın tamamını sol kulağımın ise yüzde seksenini burada kaybettim. Kendimi toplamam 15 dakika kadar sürdü. Kendime geldiğimde bir toprak yükseltisine yaslanır haldeydim. Aklım başıma gelince karşıdaki makineli tüfek ve dört arkadaş yok olmuş. Sanırım şehit düştüler. Yanıma tekrardan Şinasi Sükan geldi. Evladım yanına bir arkadaşını daha al ağır yaralı takım komutanımızı sedye ile götür dedi. Komutanımızı alarak makilik arazide keçi yolu gibi bir yoldan götürmeye çalışıyorduk. Sürekli yanlarımıza mermi düştüğü için sedyeye bırakarak yere yatıyorduk. Tepenin ardındaki birinci kademeye götürmeye çalışıyorduk. Yaralılar bu kademedan helikopter ile alınıyordu. Kademeye ulaşmaya çalışırken takviye gelen Amerikalılar ile karşılaştık. Yaralımızı almak istediler biz vermeyince "götüremiyorsunuz" dediler ve aldılar. Bir Amerikalı ise silahlarımızı taşımak istedi. Silahın kesinlikle verilmeyeceğini belirttik. Bitkin bir halde olsak da silah verilmezdi. Yavaş yavaş tepenin ardındaki kademeye geldik. Komutanımızı teslim ettikten sonra bir daha görmedik. İleri karakola dönmek istedik ama gitmemize izin vermediler. Şinasi Sükan cepheyi sürekli gezerek askerleri sevk ve idare ediyordu. Askerlere tek mermiyi kendinize saklayın sakın ola Çinlilerin eline esir düşmeyin diyordu. Komutanımız Şinasi Sükan yerde yaralı yatan bir Çinlinin üzerinden atlarken Çinlinin el bombasının pimini çekerek sağ ayağının kopması ve ağır yaralanmasına sebep oldu. Çatışmalar sona erince sağ kalanlarımızı birliğimize götürdüler. Birkaç gün sonra anladık ki arkadaşlarımızın birçoğunu kaybetmişiz. Ne acıdır ki başımızda ne bölük ne de takım komutanımız kaldı. Yaralı ya da şehit düşmüşlerdi. Üzüntülü olmamıza rağmen kendimizi teselli etmeye çalıştık. 26 buçuk saat dost ve düşman ateşi altında görev yaptık. Bölüğümüz giderken 350 kişiydi ama 120 ya da 125 kişiyle dönmeye çalışacağız. Başımızda subay

kalmadığı için Korelilerden subay verdiler. Bunun dışında en çok üzüntü veren olay savaştığımız Elko ve Vegas tepelerini biz çekildikten iki gün sonra Napalm bombaları ile yaktılar. Bombalamayı üzüntü ile seyrettik çünkü bombalanan alanlarda yaralı ya da ağır yaralı arkadaşlarımız olabilirdi. Bombalanma sebebi salgın hastalığı önlemektir.” (Gazi Hüseyin Özdemir)

Kanlı Wegas savaşının istihkâmcı askeri Gazi Hüseyin Özdemir Kore topraklarındaki mücadelesinde yaralı arkadaşını kurtarmaya çalışırken kendisinin toprak altında kalması ve aynı şekilde kendisinin de kurtarmaya çalıştığı arkadaşı gibi kurtarılması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan dayanışma değerini göstermektedir. Bölük komutanı Şinasi Sükan’ın bir fiil savaş alanında yer alması ve mücadeleyi katılması askerin morali ve kazanma arzusunu arttırmıştır. Askerini yalnız bırakmayan Türk komutanlarının savaş alanında kalması ve yaralı olarak geri kademeye alma çabaları Türk askeri arasındaki bağlılığı göstermektedir. Bu bağlılığı fark edemeyen Amerikalıların yaralı komutanı taşıma isteği askerlerce uzun süre kabul görmemiştir. Askerlerin ikna edilmesi sonucunda yardımı kabul edilen Amerikalıların silahları taşıma isteğinin ise kesinlikle red alması Türklerde silahın namus kavramıyla eşit tutulmasıdır.

“1953 bahar sonu yaz başı gibi Vegas tepesinde ordumuzun sağ tarafındaki alanı tutan İngiliz birliklerinin düşman saldırısı sonucu direnmeyerek geri çekilmesi sonucu istihkâm, beş ve altıncı bölüğümüz düşman çemberinde kaldı. Çemberde gece boyunca direnen üç bölüğümüz gün aydınlanınca taarruza geçti. Taarruz sonucu Çinliler püskürtülerek çember yarıldı ve ilerlendi. İlerlediğimiz noktada kalalım mı mevziye mi dönelim sorusu üzerine komutanlar mevziye dönün emrini verdi. Vegas mevziisini hiç kaybetmeden iki ay boyunca elde tuttuk. Bu çarpışmada birçok arkadaşımızı yaralı olarak gerideki hastanelere ulaştırdık.” (Gazi Hüseyin Gök)

Gazi Hüseyin Gök’ün anlatımı gösteriyor ki Türklerde geri çekilme kabul edilemezdir. Bu anlayış Türklerin cephede yalnız kalmasına sebep olmuştur. Müttefikleri tarafından yalnız bırakılan Türk askerinin taarruza kalkması ve Çin çemberini kırması askeri başarısını göstermektedir. Gece boyunca müttefiklerinden destek almadan Çin kuvvetlerine dayanan Türk askerleri elindeki imkânları uygun şekilde kullandığını göstermektedir. Bu çalışma Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan tasarruf değerinin önemini göstermektedir.

“Kumkale ve Papazın Tepesi’nde görev yaptıktan sonra gelmeye yakın beşinci ayın ortalarında Vegas Tepesine geçtik. Birinci tabur, ikinci bölük, birinci takımın mangalarından birisinde görev yaptım. İkinci bölüğün komutanı Tekirdağlı Yüzbaşı Osman Bandırmalı’dır. Birinci takım komutanımız ise İzmirli Üsteğmen Hulusi Bölükbaşdır. Vegas’ta mangamın etrafını gezerken bir tane Çinli esir tuttum. Çinliye “hey” diye bağırınca ellerini havaya kaldırarak başının üstüne getirerek teslim oldu. Esir aşırı derecede titriyordu. Üzerine

aramak için Afyonlu askere süngüyü sırtına dayamasına söyledim. Üzerinden bir tane diş fırçası ile sigara paketi çıktı. Fırçası ve sigarasını cebine koyarak gerideki tugaya yolladık. Tugay gazetesi “Kahraman Türk ordusu cepheyi teslim aldığı ilk günde bir Çinliyi esir aldı” yazdı ancak doğrusu üçüncü gün esir aldım. İzmirli bölük komutanım Üsteğmen Hulusi Bölükbaşı “Neden öldürmedin” diye kavga edince durumu arz ettim. Ben gazete de kendi adımın, bölük komutanım ise kendi isminin yazılmasını istese de gazete “Kahraman Türk ordusu” yazdı.

Mangamda on kişi görev yapıyordu. Hatırladığım Kahramanmaraşlı Onbaşı Haydar Kaşıkçı ve soy ismini hatırlamadığım Muşlu Hüseyin'dir. Esir kampına gönderdiğimiz Çinli sorgusunda yakında bir taarruzun başlayacağını ama nereye yapılacağını bilmediğini söylemiş. Çinli esir üç gündür mevziye girmek için bekliyorum ancak Türk sürekli uyanık ve mevziide bekliyorlar, ayrılmıyorlar. Esirin kendi komutanları mevziide uyumalarını engellemek için sürekli karşınızdakiler Türk askeri şeklinde korkutuyorlarmış. Bu durum imkânsızdı tüm cephe için Türk askeri sayısı yeterli değildi. Amacının asker öldürmek olmadığını battaniye ve yiyecek malzemesi çalmak olduğunu belirtmiş. Sanırım cezadan kurtulmak için kendince önlem almış.

Esiri yakalamamdan on ya da on beş gün sonra belirttiği gibi düşman Vegastaki yedinci bölüğün ileri karakoluna saldırdı. Ordumuz on dört saat savunma, on saatte taarruz yaptı. Düşman o kadar sert saldırmasına rağmen cepheyi asla terk etmedik. Destek sağlayan topçu birliklerimiz sürekli bombalama yapmasından dolayı namluları ısındığı için ateş edemez hale gelmiş. Bu saldırıda yedinci bölükte bulunan Sökeli iki arkadaşım Enver Şişko ve Fahrettin Topçu şehit düştü. İleri karakolda mazgalın altında kalan eri Enver'e “kurtar beni çavuşum” şeklinde seslendi. Enver askeri kurtarmaya çalışırken gelen havan mermisi darı (mısır) gibi patlayarak arkadaşım ve erini şehit etti.” (Gazi Hasan Hüseyin Aydın)

Şekil 2.11. Gazi Hasan Hüseyin Aydın (Ortada) ve Arkadaşları; Soldaki Asker Hüseyin (Muş)

Kanlı Vegas mevziini yerleşen Türk ordusu görevini ciddiyet içerisinde yürütürken kahraman bir orduya mensup askerin kendine yakışan biçimde düşman askerini teslim alarak görevini yerine getirmesi ileriki süreçte arkadaşlarının hayatına etki edeceğinden habersizdi. Esir alma işlemini intikam meselesi haline getirmeyerek yaptığı erdemli asker davranışı önem arz etmekteydi. Bu hikâyenin kahramanı Gazi Hasan Hüseyin Aydın anılarında bahsettiği “Kahraman Türk Ordusu” sözcüğünü Tugay gazetesinin işlemesi son derece uygundur. Gazinin esirin üzerinde çıkan eşyaları almayarak tekrar esire teslim etmesi Türklerin yağma ve barbar davranışlardan uzak olduğunu göstermiştir. Gazinin başarısı esir sorgulamasında başlayacak olan taarruz bilgisinin elde edilmesi önemli bir kazanımdır. Bu önemli başarı patlayan havan mermilerinden arkadaşlarının minimum zayıyla atlatmasını sağlamıştır.

Gazinin Sökeli arkadaşı Enver Şişko'nun arkadaşını canı pahasına ateş hattından çıkarmaya çalışması Sosyal Bilgiler Dersinde geçen dayanışma değerinin anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Enver Şişko'nun kahramanca mücadelesi Türk askerinin bütünlüğü ve birbirlerine karşı sorumlu olduklarını göstermiştir. Kore topraklarında gerçekleşen ve Gazi Hasan Hüseyin Aydın'ın anılarında yer alan “Kahraman Türk Ordusu” kavramını Türk Ordusunun ne kadar hak ettiğini göstermiştir.

“Kumkale cephesinde göreve başladığımız gün bir arkadaşımızın mayına basmasıyla ayağı koptu. Burada birinci tabur, ikinci bölük, birinci havan takımında nişancı olarak görev yaptım. Havan takımında diğer arkadaşlarım yani iki ve üç numaralar Esat Özgür ve Hamdi Kartal'dır. Görevleri mermi taşınması ve namluya mermi koymadır. Bölüğümüzün komutanı Yüzbaşı Osman Bandırmalı, takım komutanımız Üsteğmen Hulusi Bölükbaşdır. Takım komutanımız harp okulundan yeni mezun olmuş. Kore'ye gelirken teğmen idi dönüşünde üsteğmen olarak geldi. Kumkale cephesinden Vegas cephesine geçtik. Bir köyden geçerken küçük çocuklar yola dizilmiş “çap çap” diyor yani ekmek istiyorlardı. Kore'de asker iken doğan çocuğum aklıma gelince kumanyamı çocuklara attım. Kumanyamı attığım için o gün aç kaldım. Düşman taarruza başlayınca havanımın az ön tarafına top mermisi düştü. Top mermisinin atıldığı mevziyi görünce telsiz ile Amerikan tankına haber verdim. Tank ateş ederek düşman topçusunu yok etti. Bir tane düşman askeri beyaz bayrak sallayarak mevziimize geldi. Bunu gören Torbalı Bozköy'den arkadaşım Veli Öztürk ihtimallere karşı öldürmek istediye de ben durmasını esir olduğunu başka bir oluşumun olmadığını söyleyince esir aldık. Hemen geriye Yüzbaşı Osman Bandırmalıya yolladık. Taarruz sırasında Bucalı Hüseyin ve Torbalı Çaybaşı bir arkadaşım şehit oldu. Aydın'lı Ali isminde bir arkadaş yaralı olarak cephemizin sınırı olan tel örgülere kadar gelerek tel örgünün altında kaldı. Görür görmez sırtıma alarak gerideki kademeye taşımaya başladım. Taşıma sırasında atılan top mermisinden korunmak için pirinç tarlasına atladım. Tarla sulu olduğundan resmen çamura gömüldüm. Çamurdan çıkıp geri mevziye geldiğimde sırtımdan indirip baktığımda arkadaşımız şehit olduğunu

gördüm. Havanım dışında tabancamız vardı. Havanda bir mesafe ölçüm cihazı vardı. Atış mesafesini hesaplardı. Tepede bulunan havan mevziimize destek mühimmatlarını aşağı taraftan Koreliler taşırdı. Kore’de her devletin cephesi ayrıdır. Türk askeri fazla mermi yakmazdı. Atışları görerek yapardı. Çinliler fazla mermi atışı yapılmadığında karşısındakinin Türk askeri olduğunu anlar saldırmaz ya da saldırıyı bırakarak çekilirlerdi. Amerikalılar mermi ve bomba atışları ile Kore dağlarını nadas tarlaları haline getirdi.” (Gazi Osman Akkan)

Gazi Osman Akkan kanlı Wegas mevziinde mücadele vermesine rağmen davranışları gösteriyor ki Sosyal Bilgiler Dersinde geçen yardımseverlik ve duyarlılık değerini göstermiştir. Savaşın birinci masumları ve mağdurları çocukların yiyecek isteyen feryatlarına kayıtsız kalamayan Gazinin hareketi Türk askerinin merhameti ve gönül zenginliğini göstermiştir.

2.12.2 3. Elko ve Karson Mevzileri

Türk Tugayının altıncı bölüğü tarafından tutulan Karson mevzii istihkam bölüğünün desteğine rağmen üstün kuvvet ve ateş gücüyle saldıran Çinliler tarafından 28 -29 Mayıs 1953 gecesinde düşmüştür. Türk askeri önemli kayba uğrayarak Elko mevziine çekilmiştir (Artuç, 1990).

Çinliler Karson mevziini yerleşerek silahlarını mevzilendirmiştir. Çinlilerin Elko’ya saldırısı sabaha kadar devam eden bomba ve süngü savunmasıyla bertaraf edilmiştir. Sabah olunca üç taraftan çevrilen Türk askeri Çinlilere geçit vermiyordu. Bu mücadelede Türk askerinin zayıfatı ağır olmuştur. Yara almayan subayı neredeyse yok iken bir elin parmaklarını geçmeyen er yara almayarak yaralı arkadaşlarını ve komutanlarını gerideki sargı alanlarını taşımıştır (Karakurt ve diğerleri, 2005).

Amerikan 25. Tümen Komutanı Türk askerini geri çekerek Amerikan piyadesini Elko’ya sürmüştür. Amerikan piyadelerin 29 Mayıs 1953’ün öğle sonrasında Karson’u alma girişimi başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Akşam saatlerinde diğer ileri mevziler gibi Elko ve Karson’da boşaltılmıştır (Artuç, 1990).

Üçüncü Kore Türk Tugayında mücadele veren Gazi Murat Ballı ve Mehmet Tetik ileri karakol mevziinde yaşanan kanlı mücadeleyi şu şekilde anlatmıştır.

“27 Mayıs 1953 yılı Ramazan ayına denk gelmişti. İftar vakti ileri karakollara düşman taarruz yaptı. Tepelerdeki karakollardan birkaç kişi dışında kurtulan olmadı. Kurtulanlarda mermiler miğferine gelen veya hareketini engelleyecek yerlerine isabet etmeyenlerdi. Altıncı bölük ile Elko cephesinde savaştım. İkinci tabura 5, 6, 7, 8’inci bölükler bağlıydı. Yedinci bölük Vegas’ı, altıncı bölük

Elko'yu, beşinci bölük Karsan cephelerini tutmaktaydı. Sekizinci bölük ağır makineli silah kuvveti olduğundan tek bir cepheyi değil Vegas, Elko ve Karsan cephelerine taksim edilirdi. Altıncı bölükte 60 mm havan takımındaydım. İkinci havan takımında nişancı onbaşı olarak görev yaptım. Havanda 4 kişi görev yapıyorduk. Komutanım Üsteğmen Şükrü Gürel. Milas Tekiranbar köyünden Çavuş Abdurrahman Akçı ve Beçin köyünden Durmuş Ali Aybeyaz. Durmuş Ali mermiyi havanın ağzına yerleştirendir. Çavuş Ahmet Bayram, Milas Şen köylü Mehmet Dönmez, Yatağan Bencik köyünden Selahattin Altun, bir üsteğmen ve iki astsubayımız şehit oldu. Üsteğmen Şükrü Gürel yaralandı. Germencik Ortaklardan Kemal Küçükçankaya arkadaşım esir düştü. Arkadaşımın esir düştüğünü esir değişimi sırasında öğrendim. Elli üç şehit yirmi yedi yaralı verdik. Zayıtın telafisini depo taburundan telafi ettik. Sökeli arkadaşım Enver Şişko altıncı bölükte, Fahrettin Topçu ise yedinci bölükte şehit oldu. Elko'dan sonra Haziran 1953 gibi ikinci bir başka mevziye gönderilecektik. Bizleri paşa Sırrı Acar etrafında topladı. Yüzbaşı Muzaffer Acar "ben bu askerle cepheye girmem" dedi. Depo taburundan gelen askerlerin bir ay eğitime ihtiyacı olduğunu söyledi. Bunun üzerine paşa, yüzbaşmayı divanı harbe verdi. Yeni yüzbaşıyla cepheye gittik. Düşmanla çatışma devam ederken bağırma, haykırma duydum. Çavuş ismimi vererek yaralı olduğumu üsteğmene bildirdi. Bunu duyunca yaralı olmadığımı bildirdim. Yaralanan Hatay Samandağ'dan İspir Biçer'di. Siperde dinlenme yaparken çelik yeleğini çıkarıp başının altına koymuş. Düşman ateşe başlayınca ayağa kalkıp vücudunun bir kısmını dışarı çıkarmış. Şarapnel parçası karnına isabet etmiş. Siperde yarasını sardıktan sonra arka tarafa indirdik. Arabayla yolda hastaneye ulaşmadan şehit düştü. Pusandaki Türk şehitliğinde yatmaktadır. 2002 Dünya Kupasında Abdullah Gül mezarına karanfil bırakmıştır. Televizyonda gördüm." (Gazi Murat Ballı)

"Altıncı bölüğün tuttuğu mevzide bozulma olmuştu. Düşman saldırısına malzeme taşıyarak destekleyen arkadaşım Aydın-Umurlu Çayyüzü köyünden Ali Kabak'ın sürdüğü malzeme aracının üzerine havan mermisinin düşmesiyle şehit düşmüştür" (Gazi Mehmet Tetik)

Kore topraklarında mücadele veren Türk askerini saldıran Çinliler Türklerin Müslüman olmaları sebebiyle Ramazan ayında saldırmışlardır. Çinliler dini görevlerini yerine getiren Türk askerinin zayıf düşeceğine inanıyorlardı. Çinlilerin bu düşüncelerinin yanlışlığından ibaret olduğunu Gazi Murat Ballı ve Mehmet Tetik'in anıları göstermiştir. Gazilerin anlatımları Çinlilerin Türk askerinin bedenlerini çiğnemedikçe geçemeyeceğini göstermiştir. Mücadelesine son ana kadar sürdüren Türk askeri Çinlilerin süpürme harekâtına müsaade etmeyerek memleketinin onurunu korumuştur. Türk askeri mevziide mücadele verirken destek unsuru arkadaşlarının ateş altında cephan taşıması Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan yardımseverlik ve öz güven değerini göstermektedir.

2.13. Kore Savaşı'nın T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Kullanılan Değerler Kapsamında İncelenmesi

Eğitim kavramının bilimlere göre farklı tanımlanmasının olması sebebiyle tek bir tanıma indirgemek güçtür. Ülkemizde genelde kabul gören eğitim tanımlaması bireylerin ve öğrencilerin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla bilerek, isteyerek ve sistematik bir şekilde değişimler göstermesidir (Aydoğan ve Helvacı, 2010).

Çeşitli alanların birleşiminden doğan Sosyal Bilgiler bir bilim değil derstir. Bilim olarak kabul edilmemesi sebebiyle kabul görmüş evrensel bir tanımı yoktur. Sosyal Bilgilerin doğmasında Amerikan tarihi ve önemli şahsiyetlerinin öğretilmesi rehberliğinde özgürlük, eşitlik kavramlarının gelişimini sağlayabilmektir. Bir diğer görüş ise Sosyal Bilgiler müfredatı demokrasiye önem veren, ülkelerine sadık, vatansever geçliğin oluşmasını sağlamaktır (Aslan, 2016).

Sosyal Bilgilerin toplumu ve insanı ilgilendiren tüm kavram ve genellemelerle ilgilenmesi disiplinler arası olduğunu göstermektedir. Sosyal Bilgiler Dersinde olgular bütünüyle verilmelidir. Bütünlük olguların dağılmasını engelleyerek öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. Bu bütünlük disiplinlerin kavram ve genellemelerini bir noktada birleştirerek öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır (Sönmez,1997).

Sosyal Bilgiler Dersinin okullarda verilmesinin en önemli amacı öğrencilerin ait oldukları ülkenin istediği vatandaş tipinde yetiştirilmesidir. Bu durum öğrencilerin yaşadıkları ülkelerde var olan rejimlerin (demokratik, totaliter, sosyalist, komünizm) etkisi altında kalmalarına neden olmaktadır. Ayrıca var olan rejimler verilecek değer ve normların belirlenmesini etkilemektedir (Safran, 2014).

Değerler toplumun yaşam şekli, düşünce, siyasi görüşler ve dünyaya bakış açılarını şekillendiren normlar bütünüdür. Değerler ülke ve toplulukların kendi içersinde davranış biçimlerini gösterirken dışarıdan birinin ülke ve topluluklarla iletişimde rehberlik eder. Evrensel değerlere verilen önem derecesi ve uluslara öne çıkaran bazı değerler milletlerin savaş, doğal afetler ve siyasi istikrarsızlık dönemlerinde fark edilmelerini sağlamaktadır (Yazıcı, 2006).

Eğitimde değerler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarma ve kendilerini gerçekleştirmelerine katkıda bulunur. Okulların mevcut programları vasıtasıyla kazandırılması güç olan değerler örtük öğrenme programıyla verilebilir (Girgin, 2012).

Değerler kalıtımla geçip gelişen öğretiler olmayıp, toplumsal hayatta zaman içerisinde öğrenilerek kazanılır. Öğrencilerin yaşadıkları toplumda değerleri öğrenirken şartlar gereği değişen değerler sistemine de uyum sağlamalıdırlar (Akbaş,2014).

Sosyal Bilgiler Öğretim programında yer alan değerlerin aktarılmasında belirli yaklaşımlar vardır. Bu yaklaşımlar vasıtasıyla çocuklar içinde yer aldıkları toplum ve ülkedeki göstermeleri gereken iyi-kötü, doğru-yanlış kavramlarını, değerlerini öğrenerek yaşamlarında uygularlar (Yazıcı, 2006).

Sosyal Bilgiler programında yapılan son değişikliklerle öğrencilere verilmesi istenen değerler arttırılmıştır. Programdaki mevcut ve yeni eklenen değerler öğrencilerin ülkelerine bağlanması ve kendilerinin farkında olmasını sağlayarak istenen gelişimin ortaya çıkmasına katkı sağlayabilir. İstenilen gelişimin olabilmesi için öğrencilere verilmesi istenen değerler: Aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, özgürlük, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, dürüstlük, estetik, hoşgörü, saygı, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik, demokratik tutum benimseme, doğa sevgisi, doğal çevreye duyarlılık, eşitlik, etik, farklılıklara saygı, işbirliği, kültürel mirasa duyarlılık, öz kontrol, özgüven, özsaygı, tarih bilinci, tasarruf... (Tay, 2017).

2.14. İlgili Araştırmalar

Kore savaşı ve Türk askerinin Kore’de verdiği mücadele ile ilgili literatürde kitap ve makale bulunmasına karşın tez olarak yeterince çalışma yapılmamıştır. Şimdiye kadar tez anlamında yapılan çalışmalar:

Doğan (2004), *Kamuoyunda Kore Savaşı* isimli tez çalışmasında Kore meselesinin ortaya çıkması sonrasında Türkiye’nin gösterdiği tepki ve asker gönderme kararının alınması bakımından oldukça önem arz etmektedir. ABD–SSCB arasında yaşanan Soğuk Savaş Kore topraklarında sıcak çatışmaya dönüşmüştür. Savaş hem hükümet bazında hem de Türk medyası tarafından yakından takip edilmiştir. Türk medyası yazılarıyla Birleşmiş Milletler ve ABD’nin mücadelesinin haklılığını telkin etmiştir. Bu durumun farkında olan DP hükümeti Türkiye’nin emniyeti açısından önem arz ettiğini düşündüğü NATO’ya üyelik süreci için Kore’ye bir tugay seviyesinde asker göndermiştir. Çalışmada Türk askerinin savaş boyunca mücadele gösterdiği sahalar detaylı bir şekilde verilmiştir. Ayrıca eserde Türkiye’nin NATO’ya katılım gösterme

isteği görülmektedir.

Yücel (2005), *Kore Harbinin Türk Dış Politikasına Etkisi* tez çalışmasında Kore meselesinin Türkiye açısından meydana getirdiği oluşumları göstermesi açısından oldukça önemlidir. Türkiye İkinci Dünya Savaşının ardından oluşan boşlukta kendini güvene alabilmek için batıya yöneldi. Bu yöneliş karşısında Sovyetler hoşnut olmamakla birlikte Türkiye'den çeşitli isteklerde bulunarak etkisi altına almak istiyordu. Bu durumun farkında olan Türkiye Marshall ve Truman planlarından yararlandı. Bunların yeterli olmadığına farkında olan DP hükümeti NATO'ya üyelik planına sahiplendi. DP bu dönemde Uzak Doğuda ortaya çıkan krizi; Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda değerlendirmeye çalıştı. Asker gönderme kararının Türkiye'nin NATO'ya alınmasına katkı sağladığı gibi Komünist bloğu üyelerinden Bulgaristan'ın Türkiye'ye nota vererek sınırları içerisindeki Türkleri sürme kararı almasına da neden olmuştur.

Işık (2009), *Kore Savaşı'nda Türk Ordusu'nun Lojistik Desteği* isimli tez çalışması Kore seferine çıkan Türk askerlerinin tüm hareketliliklerini göstermektedir. Çalışma tugayın hazırlanışı, gemi yolculuğu, mücadeleler ve esir kamplarındaki yaşamlarını göstermektedir. Eserde Türk askerinin ikmal ve lojistik anlamında günün şartlarına göre en iyi derece desteklendiğini göstermektedir.

Sipahi (2007), *Kore Savaşı ve Türk Kamuoyu* başlığı altında hazırlanmış olan yüksek lisans tez çalışmasında Türkiye'nin asker gönderme kararı alması sırasında ülkede görülen politik yaklaşımı yansıtmıştır. Çalışma dönemin gazetelerinin ayrıntılı şekilde incelenmesiyle hazırlanmıştır.

Türkiye de Kore Savaşıyla ilgili en önemli kaynaklardan biri ATASE yayınlarının *Kore'de Türk Muhabereleleri* isimli eser gelmektedir. Eser Türk askerinin Kore'ye hazırlanışı ve verdiği mücadelelerle ilgili değerli bilgiler vermektedir. Türk askerinin verdiği mücadeleleri aktarması bakımından Ali Denizli önemli eserler vermiştir. *Kore Kahramanı Şehit Binbaşı Lütfü Bilgin Hayatı ve Kahramanlığı* isimli eserinde bir Türk subayının kahramanlığı ve savaşı aktarması bakımından önemlidir.

Kaynakların güvenilirliği açısından birinci ağızdan anlatımlar değerlidir. Kore savaşı ve Türk askerinin destansı mücadelesini göstermesi bakımından Tahsin Yazıcı ve Celal Dora'nın eserleri kıymetlidir. *Kore Hatıralarım* ve *Kore Savaşında Türkler* isimli eserler şartlar ne olursa olsun mücadele eden Türk askerinin kahramanlıklarını

aktarmaktadır. Yazarların savaşa katılan subaylar olmasından dolayı ayrıntılı bir anlatım mevcuttur.

Kore Savaşının başlamasıyla Türkiye’de hükümet ve basının vakaya müdahil olmasını göstermesi bakımından Mim Kemal Öke’nin *Unutulan Savaşın Kronoloji Kore 1950-53* isimli eseri önemlidir. Eser Türk askerinin savaşa katılımı ve verdiği mücadeleleri aktarmıştır. Eserin savaş devam ederken Türkiye’nin katıldığı askeri örgütü göstermesi değerlidir.

Ercan Haytoğlu’nun 2002 yılında yaptığı *Kore Savaşı ve Denizli Kore Şehitleri ile Gazileri* isimli yayınıyla Kore savaşını genel bir çerçeve ile ele almıştır. Alana katkı sağlayan önemli eserde dönemle ilgili açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Yazarın verdiği değerli bilgiler Kore’nin önemiyle ilgili fikirler edindirmiştir. Eserde Kore Savaşının başlaması ve sonrasında Türkiye'nin katılımı net bir şekilde görülmektedir. Yayında Türkiye’nin Kore’de yerine getirdiği görevler, zayıatlar mevcuttur. Yazar Denizli ilinden Kore’ye, kendilerine verilen görevi ifa etmek amacıyla gönderilen bir, iki, üç ve dördüncü Türk tugaylarında yer alan askerlerin künyeleri detaylı bir şekilde verilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Çalışmada geçmişte yaşanan bir durumu yaşandığı gibi eklemleme yapmadan, özü itibariyle açıklamaya çalışan nitel araştırma yöntemlerinden *tarihsel araştırma* yöntemi kullanılmıştır. Konu hakkında bilgiler tarihsel araştırma yöntemine uygun olarak çeşitli yazılı belgelere ve gazilere başvurularak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin araştırmada tarafsız bir şekilde kullanılması konusunda hassasiyet gösterilecektir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu İzmir ve Aydın ilinde ulaşılabilen 27 Kore gazisi.

Tablo 3.1.

Aydın ve İzmir İlinde Görüşme Yapılan Kore Gazileri

<i>Katılımcılar</i>	<i>D. Tarihi</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>Gönderildiği Kafile</i>
Ahmet Akdağ	1929	Okur-yazar	1
Ahmet Balkı	1929	İlkokul	1
Ahmet Yergenli	1930	Okur-Yazar	3
Denizhan Baltutan	1931	-	3
Emin Şenbaş	1929	İlkokul	1
Halil Sayar	1930	Okur-Yazar	3

Hasan Hüseyin Aydın	1930	Okur-Yazar	3
Hüseyin Gök	1930	Okur-Yazar	3
Hüseyin Nergiz	1929	Okur-Yazar	2
Hüseyin Özdemir	1931	İlkokul	3
İbrahim Saçkan	1929	-	1
İsa Örgülü	1931	-	3
İsmail Demirci	1929	İlkokul	3
Kemal Çatalok	1929	İlkokul	1
Mehmet Ali Gencer	1931	-	3
Mehmet Tetik	1930	İlkokul Terk	3
Murat Ballı	1930	İlkokul Terk	3
Mustafa Altinel	1930	-	3
Mustafa Özbayram	1930	Ortaokul Terk	2
Nedim Bayer	1931	İlkokul Terk	2
Nuri Bozdağ	1929	-	1
Orhan Bozkurt	1930	İlkokul Terk	2
Osman Akkan	1930	Okur-Yazar	3
Ömer Gücü	1928	-	1
Recep Akkuş	1930	İlkokul	2
Sadık Güney	1930	İlkokul Terk	3
Şerafettin Köksal	1931	-	3

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmadaki verileri görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Mevcut çalışmalar, yayınlar ve kitaplar tespit edilerek incelenmiştir. İtinayla yapılan incelemeler sonucunda tez açısından önemli görülen parçalar değerlendirilmiştir. Çalışma açısından önem teşkil eden tez çalışmaları incelenmiştir. Milli kütüphanelere gidilerek ilgili kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır. Savaşın canlı şahitleri gazilerle görüşmeler yapılarak sözlü tarih çalışması yapılmıştır. Böylelikle konuyla ilgili birincil ağızdan önemli bilgiler yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Elde edilen anılar, ilgili kaynakların taranması ve araştırılması sonucunda kullanım alanları tespit edilerek değerlendirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Çalışmaya bütün parça bütün ilkesi gereği ilk olarak çalışmanın taslağı belirlenerek başlanmıştır. Çalışma alanıyla ilgili eserler toplanarak, alıntılar yapılmış yapılan alıntılar kaynakça kısmında belirtilmiştir. Yapılan alıntılar çalışmanın kronolojik sırasına uygun şekilde kullanılmıştır. Sıralamada çalışmanın geneline uygun açıklayıcı bilgiler sunulmuştur. Açıklayıcı bilgiler konu başlıklarına göre yapılandırılmıştır. Bilgiler araştırmanın problemine çözümleyici olabilmesi için devamlılık ilkesine uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın çalıntı veya aşırma olmadığını kanıtlamak için kaynakçalar detaylı olarak yazılmıştır. Çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için gazilerden elde edilen doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Gazilerden elde edilen anılar konu bütünlüğüne bozmayacak şekilde kullanılmıştır. Kullanılan anılar yazındaki bilgilerle karşılaştırılarak güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme kayıtlarını okudum ve elde edilen anılar yaşandığı cephelere ve kronolojik sıraya uygun olarak tez içerisine yerleştirilmiştir. Değerlendirme işleminin sonuç bölümünde belirtilmesiyle çalışma tamamlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Görüşme Gerçekleştirilen Kore Gazilerinin Görüşmelere İlişkin Bulgu Ve Yorumları

4.1.1. Görüşme Gerçekleştirilen Gazilerin Kore Kafilesine Katılımları Ve Eğitimleri

Kore savaşının başlamasının ardından katılımcı devletlerden Türkiye'nin gönderdiği askerlerden Gazi **Hüseyin Nergiz** seçilmesinde kura yönteminin etkili olduğunu belirtmiştir. Gazi, eğitimlerini günümüzde de askeri anlamda önemli unsurların bulunduğu Seferihisar ve Bornova da aldığını belirtmiştir. Bir diğer Gazi **Recep Akkuş** Kore Savaşı'nın dönemlerinde oldukça önemli olduğunu belirtmiştir. Gazi Kore'de görev almak isteyenler bir adım öne çıksın sorusu karşısında adım atarak gönüllü olduğunu ifade etmiştir. Gazi, Balıkesir Edremit 109'uncu piyade alayında sekiz aylık asker iken Kore seferi hikâyesinin başladığını söylemiştir. Kore'ye gönderilen bir diğer Gazi **Halil Sayar**'ın seçilişi oldukça ilginçtir. Gazi, kaderinin komutanı Yüzbaşı Mustafa Ersever'in şapkasında şekillendiğini belirtmiştir. Şapkada isimleri yazılan askerler çekilirken kendi isminin okunduğunu belirtmiştir. Gazi, seçilişine müteakip İzmir Seferihisar'da ağırlıklı olarak gece eğitimleri yaptıklarını belirtmiştir. Gazi **Mehmet Ali Gencer**'in Kore'ye gitme isteği oldukça hüzünlüdür. İzmir Gaziemir'de Ulaştırma birliğinde görev yaparken “Kore'ye gitmek isteyen kimler? Sorusuna “evet” diyerek gönüllü olmuştur. Gazi, sevk edildiği hastanede askeri doktor tarafından rahatsızlığı bulunduğunun tespit edildiğini belirtmiştir. Doktorun bu kararı sonrasında Gazinin verdiği cevap döneminin şartlarını anlatmaktadır. Tabip komutana yetim ve öksüz olduğunu belirterek; para gönderecek kimsenin olmadığını belirtmiştir.

Yaralanır ve ülkesine dönebilirse gazi, Kore topraklarında kalması durumunda şehit olacağını belirtmiştir. Gazi'nin yoğun ısrarı sonucunda gönderilme izni verilmiştir. Gazi **Murat Ballı** Kore'ye gönderilecek alayın kura seçimiyle belirleneceğini öğrendiğinde İzmir Bergama 192'nci piyade alayında askerlik görevini yerine getirmekteydi. Gazi, alayının Edremit ve Poligondaki alaylarla beraber Bornova'daki 65'inci tümene bağlı olduğunu belirtmiştir. Kuranın kendi alayına çıkması sonucunda Seferihisar'a eğitime gönderildiklerini belirtmiştir. Gazi **Denizhan Baltutan** Diyarbakır topçu alayında asker iken Kore'ye gönderileceğini öğrenmiştir. Gazi İzmir Bornova'ya araç bakım ve tamir kursuna gönderilmiştir. Gazi, tek kendisinin gönderildiği bu kurs da (eğitim) üç ay kalmıştır. Bakım kursu sonrasında birliğinden gelen askerlerle Seferihisar'da askeri eğitimler yaptıklarını belirtmişlerdir. Gazi **Mustafa Özbayram**'ın Kore'ye gönderilmesinde önemli bir özelliği etkili olmuştur. Gazi, İstanbul Hadımköy muhabere birliğinde asker iken taburda düzenlenen atış talimlerinde üç kez üçüncü olması üzerine ismen Ankara da toplanan Kore kafilesine gönderilmiştir. Gazi **Kemal Çatalok** Ankara 28. Tümen tanksavar taburunda askerliğini yaparken Kore'ye gönderilecek tabur için kura çekildiğini belirtmiştir. Kuranın kendi taburuna çıkması sonucunda tüm askerlerin Menti Hastanesi'nde bakımdan geçirildiğini belirtmiştir. Taburunda yazıcı olmasından dolayı fazla bir eğitim alamadığını ve çavuşluk kursuna gönderilmediği için onbaşı olarak Kore yolcuğunun başladığını belirtmiştir. Gazi **İbrahim Saçkan**'ın Kore meselesini öğrenmesi askerliğini yaptığı Ankara Cebeci'de; dinlenme (mola) sırasında radyo yayınında geçen "Kore'de savaş başladı" haberiyle olmuştur. Cebeciden Ayaş'a geçmeleri sonucunda meselenin kendilerine alakadar ettiğini öğrenmiştir. Gönderilecek birliğin kendisinin de içinde bulunduğu 241'inci piyade alayı olduğunu öğrenmiştir. Alayımız sağlık muayenesi sonrasında İskenderun limanına gönderildi. Gazi **Ahmet Yergenli** Kahramanmaraş Piyade Alayında askerliğini yaparken kendisinin de içinde bulunduğu 24 alaylı askerin Kore'ye gönderildiğini belirtmiştir. Arkadaşlarıyla beraber İzmir Seferihisar'daki askeri eğitim kampına gönderildiklerini belirtmiştir. Kampta savaş eğitimi ve atış talimleri gerçekleştirdiklerini söylemiştir. Gazi **Orhan Bozkurt** Konya İkinci Ordu motorlu top taburu karargah bölümünde askerliğini yaptığı sırada Kore'ye gönderilecek bir şoför asker için 18 asker arasında çekilen kuranın kendisine çıktığını ifade etmiştir. Kuranın çıkması sonucunda toplanma yeri olan Ankara Ulukışla'ya geldim. Gazi **Hüseyin Özdemir** Bingöl Piyade Alayında istihkâm kursuna gönderilmiştir. Kore'ye

gönderilecek erlerin seçilmesi ve Diyarbakır'a gönderilmesi istenmiştir. İkinci kez asker istenmesi üzerine komutanları biraz anlatımlarda bulunarak askerlere düşünmeleri için on beş dakika vermiştir. Gazi ve bir arkadaşı gönüllü olarak üç adım öne çıktıklarını belirtmiştir. Kalan askerlerin kura ile belirlendiğini belirtmiştir. Gazi kursiyer olmasına karşın gönüllü olarak Kore'ye gitmek için kendisini kabul ettirmiştir. Gazi ve arkadaşları yaya olarak Genç ilçesine geldiklerini ve buradan trene binerek Elazığ üzerinden Diyarbakır'a geldiklerini belirtmiştir. Diyarbakır da sağlık muayenesi sonrasında tren ile İzmir'e gönderilmişlerdir. Tire ve Seferihisar da aldıkları eğitimi tatbikat ile sonlandırmışlardır. Seferihisar dağlarında başladıkları manevra ve düşmanla çarpışma çalışmaları iki gün sürerek Cumaovası'nda sonlanmıştır. Bu tatbikat sırasında aç ve susuz kaldıklarını belirtmiştir. Gazi **Hüseyin Gök** İzmir Poligonda askerliğini yaparken tatbikat amacıyla gittiği Menemen'de Kore'ye gönderilmek için ayırmışlar. Gazi teçhizatını teslim ederek ayrılmıştır. Gazi Eğitim için gönderildiği Seferihisar'ın önemli bir özelliğinden bahsetmiştir. Gazi arazi yapısının Kore topraklarıyla benzerliğinden atış ve askeri eğitimlerin Seferihisar'da verildiğini bildirmiştir. Gazi **Hasan Hüseyin Aydın** İzmir Poligonda asker iken yemin merasiminin ardında çavuşluk kursuna gönderildiğini belirtmiştir. Kurs bitiminde Kore'ye gönderilecek çavuşların seçiminin kurayla gerçekleştiğini belirtmiştir. Kurada yazısız kâğıt çekenler kalırken kendisi gibi çektiği kâğıt da Kore yazısını görenlerin gönderildiğini bildirmiştir. Gönderilmeden önce askeri eğitim aldıklarını belirtmiştir. Gazi **Nuri Bozdağ** İzmir Poligondaki 233'üncü piyade alayı havan bölüğünde 81'lik havancı er olarak askerliğini yaparken bölüğün Yüzbaşı Manisalı Talat Eryılmaz Kore'ye gönderilecek askerlerin belirlenmesi amacıyla kura çekileceğini söylemiş. Gazi torbaya konulan kâğıtlardan birini çektiğinde Kore yazısı görmüştür. Gazi bu an itibariyle Kore seferinin başladığını belirtmiştir. Gazi arkadaşlarıyla birlikte İzmir Güzeltepe'de iki kez doktor kontrolünden ve röntgen cihazlarından geçirildiklerini belirtmiştir. Gazi silahlar konusunda önemli bir bilgi vermiştir. Kore topraklarında kullanılacak ve düşman silahları üzerinde üstünlüğe sahip Amerikan M-1 silahının eğitimi Etimesgut zırhlı birliğinde aldığını belirtmiştir. Türkiye'nin Kore'ye gönderdiği özel askerlerden Gazi **Ahmet Balkı** Edremit 109'uncu dağ piyade alayında askerlik vazifesini yerine getirirken komutanı İsmet Aktepe'nin özel seçimiyle Kore kafilesine gönderilmiştir. Gazi askerlerin sıkı sağlık kontrolünden geçirildiklerini bildirmiştir. Gazinin verdiği özel bilgi sağlık taramasının itinayla yapıldığını göstermektedir. Gazi kel askerlerin dahi Kore'ye gönderilmediğini

bildirmiştir. Gazi Ankara Sarıkışla ve Etimesgut zırhlı birliğinde 33 gün eğitim aldığını belirtmiştir. Türkiye'nin Kore'ye gönderdiği askerlerden Gazi **Ahmet Akdağ** seçilişinde gönüllülük ya da kura seçiminin olmadığını isimleri okunan askerler arasında olduğunu belirtmiştir. İsimleri söylenen askerlerin Kore'ye gönderileceğini belirtilince durumu anladığını söylemiştir. Gazi İstanbul Kağıthane'de bir ay patlayıcı eğitimi aldıktan sonra Ankara Etimesgurt da Kore'de kullanılacak yeni Amerikan silahlarının eğitimini aldığını belirtmiştir.

4.1.2. Görüşme Gerçekleştirilen Gazilerin Türkiye'den Ayrılmaları ve Kore'ye Ulaşmaları

Türkiye Kore'ye askerlerini İzmir ve İskenderun limanlarında bekleyen Amerikan nakliye gemileriyle göndermiştir. Kore'ye gönderilen kabileler bir yıl görev yapmıştır. Askerleri taşıyan gemiler Akdeniz, Süveyş Kanalı, Kızıldeniz, Hint Okyanusu yoluyla Kore'nin Pusan ve İnchon limanlarına ulaşmışlardır. İkinci Türk Tugayı ile Kore topraklarına ulaşan Gazi **Hüseyin Nergiz** Kızıldeniz'in aşırı derece sıcak olması sebebiyle sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir. Gazi geminin Pusan limanına ulaşmasıyla yolculuklarının sonlandığını söylemiştir. Gazi **Recep Akkuş** Kore'ye İnchon limanından ayak bastığını söylemiştir. Gazi yolculuğu sırasında Süveyş Kanalı'nı geçmelerinin on sekiz saat sürdüğünü belirtmiştir. Gazi **Halil Sayar** Kore'ye gitmek üzere İzmir limanına yanaşan Amerikan gemisine binerek Akdeniz'e açıldıklarını söylemiştir. Gazi geminin Mısır'da ikmal yaptığını bildirmiştir. Gazi **Mehmet Ali Gencer** İzmir limanından bindiği gemi hakkında önemli bilgiler vermiştir. Gazi geminin uzunluğunun 275 metre, genişliğinin ise 65 metre olduğunu ayrıca gemide Yunanlılar ve Arap (zenci) olduğunu söylemiştir. Gazi gemilerinin Süveyş kanalından geçmek için üç dört gün sıra beklediği ve kanalın ücretli olduğunu ifade etmiştir. Gazi **Murat Ballı** Kore'ye gittiği gemide Yunan ve Hollandalı askerlerin bulunduğunu ve Yunan askeri sayısının 250 olduğunu ifade etmiştir. Gazi gemilerinin Sri Lanka'nın Colombo (Kolombo) limanında duraklama yaptığını belirtmiştir. Gazi **Mustafa Özbayram** ülkelerinden ayrılmadan önce Ankara radyo evi sanatçılarından Hacer Buluş konser vermiştir. Gazi tüm hazırlıkların yapılmasının ardından İskenderun limanından C. C. General Howert gemisiyle Kore'ye yol alırken Colombo (Kolombo) adasında kendilerine mektup yazma hakkı ve mektup dönüşlerinin gerçekleşebilmesi amacıyla

“Turkish Arment Forces Conmont Hospital Medikal 5401 Tokyo Japon Birleşmiş Milletler” adresinin verildiğini ifade etmiştir. Gazi **Kemal Çatalok** Kore’ye gitmek üzere bindikleri Amerikan gemisinin ikinci ya da üçüncü katına yerleştiklerini söylemiştir. Gazi Kore’ye giderken 5244 numarasına sahip olduğunu belirtmiştir. Gazi **İbrahim Saçkan** İskenderun’dan Amerikan gemisiyle Kore’ye ulaştığını söylemiştir. Gazi **Ahmet Yergenli** Kore seferine İzmir limanından çıktığını açıklarken memleketinde son gördüğünün; Türk ulusunun büyük lideri Atatürk’ün heykeli ve at üzerinde “Ordular İlk Hedefiniz Akdeniz” emrinin bulunduğu yapıyı hatırladığını belirtmiştir. Gazi **Hüseyin Özdemir** Kore’ye yolculuklarının İzmir limanına yanaşan Amerika’nın en büyük nakliye gemisi General Nelson Wallker ile Temmuz 1953 ortalarında başladığını ifade etmiştir. Akşam 8.30 gibi geminin hareket ettiğini açıklamıştır. Gazi geminin Türkiye’den ayrılışı, Pusan limanına ulaşması, özellikleri ve yaşananlarla ilgili değerli bilgiler vermiştir.

“Büyük Efes otelinin olduğu yer, Konak meydanı, Kordon boyunun halk tarafından doldurulduğunu belirtmiştir. Binaların tepeleri dahi insanlarımız ile doluydu. Giden askerlerin yakınları ve İzmir halkı bizi uğurluyordu. Uğurlama sırasında bando takımları sürekli çalıyordu. Biz gemide 5000 kişiydik. Geminin çalışan sayısı 1500’dir. Gemide Hollandalı ve Yunan askerleri de vardı. Geminin denizin altında yedi katı üzeri ise kaç kat olduğunu sayamadım ama biz yedinci katta kalıyorduk. Uzunluğu üç yüz elli metredir. Gemiye istibotlar çekmeye başladı. Çok temiz olan körfez motorlar çalışınca simsiyah oldu. Gemide gazete çıkıyor ve ekranlarda deniz suyu sıcaklığı, hava durumu ve nerede olduğumuz yazıyordu. Gemiye binince her askere 10 dolar verdiler. Gemi tüm İzmir’in duyması için üç sefer düdüğünü çaldı. İki tane Karşıyaka gemisine binen asker yakınları incir altına kadar geminin yanında giderek uğurladılar. Akdeniz’in uluslararası sularına kadar iki adet Türk destroyeri refakat etti. Karasularımızın sonunda karşılıklı düdüğ çalarak vedalaştık ve Mısır’a doğru yol aldık. Akdeniz’de iki gece geçirdik ve Mısır karasularına girdiğimize anons ettiler. Port Said limanı açıklarına demir attık. Mısırlılar sandallarla gemiye yaklaşarak Kuran-ı Kerim, hurma, tespih satıyorlar. Bizleri hacıya gidenler sanıyorlar. Alışveriş sandallardan gemiye atılan ipler ile yapılıyordu. 20 Temmuz gibi öğleden sonra saat 14.30 gibi Süveyş Kanalına girdik. Kanal İngiliz idaresinde olduğu için bekleyen gemiler olmasına rağmen bize öncelik verdiler. Kanalin etrafında bulunan İngiliz birlikleri bizlere selam veriyorlardı. Kanalı on bir saatte geçtik. Kızıldeniz’e girip Mekke ve Medine karşısından geçerken anons ettiler. Gemide yüz metre kare alanı ibadet etmemiz için ayırdılar. Aden limanında dubalara yanaşan gemi yakıt aldı. Aden limanına petrol boru hatları ile taşınyordu. İkmal yedi sekiz saat sürdü. İkmal bitince okyanusa açıldık. Okyanusta iki buçuk gün gidince Sri Lanka’nın başkenti Kolombo’ya yanaştık. Burada tatlı su ikmal yaptık. Burası son durduğumuz limandır. Gemi saatte 30 deniz mil hız yaparak gece gündüz 12, 13 gün gittik. Endonezya’nın Sumatra adasından geçerken mercan kayaların fazlalığından dolayı yavaş geçtik. Çin yakınlarından geçerken Amerikan uçakları üzerimizden

uçuyor denizaltıları da güvenliğimizi alıyorlarmış. Ağustos ayının son haftasında Güney Kore'nin Pusan limanına ulaştık.”

Gazi **Hasan Hüseyin Aydın** General Altıngen gemisiyle ile Kore'ye giderken Kızıldeniz'e girmelerinin ardından İslamiyet'in kutsal kentleri Mekke ve Medine'nin karşısından geçerken geminin hızını en düşük seviyeye çektiğini ifade etmiştir. Gazi Türk askerlerinin geminin güvertesinde iki rekât namaz kıldıklarını söylemiştir. Gazi'nin verdiği bir diğer özel bilgi Türk tarihinin önemli şahsiyetlerinden Cemal Paşa isimli askerimizin mermerden yapılmış mezarının Sumatra adasında olduğunu öğrenmiştir. Gazi **Ahmet Balkı** Kore'ye gittiklerini İskenderun'dan çektiği telgraf vasıtasıyla annesine bildirmiştir. Gazi, Kore'ye ileride ülkesinin ve Kıbrıs Türkünün kaderini belirleyecek asker Rıza Vuruşkan komutanıyla gittiğini açıklamıştır. Gazi komutanın tam ismini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yaptığı bir seyahatte öğrendiğini ve Ali Rıza Vuruşkan olduğunu bildirmiştir. Ali Rıza Vuruşkanın ciddi, titiz ve yüzü gülmeyen biri olduğunu söylemiştir. Kore'de görev yapan Gazi **İsa Örgülü** gemilerinin okyanus üzerinde fırtınaya yakalanması üzerine sürekli yediklerini çıkarmaya başladıklarını ve üç gün üç gece güvertede aç kaldıklarını açıklamıştır. Bir diğer Gazi **İsmail Demirci** okyanusta yakalandıkları fırtınanın mide bulantısına sebep olduğunu söylemiştir. Gazi tüm askerlerin güvertede tutabildikleri bir parçaya tutunarak sabit kalmaya çalıştıklarını belirtmiştir.

4.1.3. Görüşme Gerçekleştirilen Gazilere Göre Cephe Gerisi ve Kore

Gazi **Hüseyin Nergiz** Kore de kullanılan silahların Türkiye'de kullandıkları silahlara göre daha verimli olması sebebiyle ülkelerinden götürdükleri silahların toplandığını ve giysilerinin değiştirildiğini belirtmiştir. Gazi cephe gerisinde sicillerin bir Binbaşı tarafından tutulduğunu açıklamıştır. Bu binbaşının şehit, yaralı raporları ve Türk Tugayının faaliyetlerini Türkiye'ye yolladığını belirtmiştir. Gazi **Recep Akkuş** İnchon limanı ile Güney Kore Başkenti Seul arasının fazla olmadığını belirterek bu iki şehir arasında işleyen bir demir yolunun varlığından bahsetmiştir. Gazi cephe değiştirme sırasında dinlenme sürelerinin 15 gün olarak ifade etmiştir. Gazi **Mehmet Ali Gencer** Pusan limanından bindikleri trenin üç gün üç gece gittiğini ve tren yolunun bitmesinin ardından bindikleri cemselerinde üç gün üç gece giderek kendilerinin cepheye ulaştırıldığını söylemiştir. Gazi **Mustafa Özbayram** kendilerini karşılayan Kore halkı ve çocuklarının perişan halde olduklarını ve sürekli olarak alkış yaparak “Turkish,

Türkish” şeklinde haykırdıklarını ifade etmiştir. Gazi Kore’de dört katlı ev göremediğini ve savaşın net izlerinin evlerdeki mermi izleri, top çukurları ve sokakların boş olması olarak açıklamıştır. Kore’deki konuşlandıkları alana giderken konvoylarının uzunluğunun bir kilometre olduğunu belirtmiştir. Gittikleri güzergâhın güvenliğini sağlamak için yola silahlı askerler ve belirli aralıklara tankların yerleştirildiğini ifade etmiştir. Havadan helikopter ve uçak da eşlik ettiğini belirtmiştir. Konvoyun önündeki cemse dışında lamba yakılmasının yasak olduğunu belirterek konvoyun stop lambalarını takip ederek ilerlediğini açıklamıştır. Konuşlandıkları alanda dağlar kadar kumanya, çadır, tuvalet ve şadırvan bulunduğunu ifade etmiştir. Gazi **İbrahim Saçkan**’ın Kore coğrafyası ve toplumu hakkında verdiği bilgi oldukça önemlidir. Gazi, Kuzey Kore’nin toprağının Güney Kore’nin ise nüfusunun fazla olduğunu belirtmiştir. Gazi **Hüseyin Özdemir** Pusan limanı rıhtımının askerlerle dolu olduğunu ve gemilerinden dubalar vasıtasıyla karaya çıktıklarını açıklamıştır. Gazi, limanda bando merasimi ile karşılandıklarını belirtmiştir. Gazi **Nuri Bozdağ** Teogo şehrinde Türk Askerinin barınması amacıyla kurulan kampa Amerikalı Harp Kumandanı General Douglas MacArthur’un gelerek incelemelerde bulunduğunu belirtmiştir. Gazi **Ahmet Balkı** Teogo şehrinde kendilerine yeni Amerikan silahları verilerek eğitimlerini bu silahlarla gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir. Gazi İsmail Demirci Türk askerinin konuşlandığı kışlanın dört yüz dönüm ve etrafının da tel örgülerle çevrili olduğunu belirtmiştir. Gazi **Ahmet Akdağ**’ın kendi silahlarının toplandığını yerleştikleri Teogo şehrinde Amerikan silahları aldıklarını belirtmiştir. Gazi, Amerikalıların Türkiye’den giden silahlarla savaşılmaz diyerek birkaç silahı yere çarptıklarını belirtmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Kore yarımadasında ülkesinin değerleri uğruna savaşan 27 gazi ile görüşülmüştür. Görüşmelere sağlık sorunları dışında belirleyici bir engel olmamıştır. Görüşmelerde gaziler mücadelelerini ilk günkü gibi hatırlayarak aktarmışlardır. Gazilerin anlatımlarında Türklerde görülen ordu-millet anlayışının güçlü bir şekilde yaşadığı hissedilmektedir. Yirmi yedi gazinin her biri bilfiil sıcak savaşa katılarak görevlerini yerine getirmişlerdir. Görüşmede arkadaşlarının şehit düşme anlarını anlatırken gösterdikleri tepkiler anların hiçbir zaman tazeliğini kaybetmediğini göstermiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından zıt kutup bloklarının mücadelesine sahne olan Kore topraklarında mücadele veren devletlerden Türkiye'nin verdiği mücadele bugünlere kadar süregelen zamanda aldığı kararlarda etkili olmuştur. Bunun açık göstergesi asker gönderme kararının verilmesi ve sonrasında günümüze kadar işleyen politika ve alınan kararlarda görülmektedir.

Türkiye'nin Kore'ye gönderdiği askerlerin eğitim ve ekonomik durumlarının düşük olduğu görülmüştür. Kore'de görevlendirilen askerlerin ailelerinde çocuk sayısı fazla, anne ya da babalarının birisi veya her ikisinin hakkın rahmetine kavuşmuş olduğu görülmüştür. Gaziler Kore'ye gönderilmeden önce birliklerinden komutanları ve arkadaşları tarafından uğurlanırken yaşanan hüznün tarif edilmesinin imkânsız olduğunu belirtmişlerdir. Gaziler savaş kavramını komutanlarının çok iyi bildiğini ifade etmişlerdir. Birliklerinde Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın çeşitli cephelerinde mücadele veren subaylarının gözyaşlarına boğularak askerlerini bırakmak

istemedikleri gaziler tarafından ifade edilmiştir.

Gaziler Kore'ye gönderilmeden önce Türkiye'de sıkı bir askeri eğitimden geçirilmişlerdir. Eğitimlerin ardından yol aldıkları gemilerin imkânları ve teknolojik yapısı ile Kore topraklarında tanıştıkları Amerikan silahlarının özellikleri ve düşman üzerindeki etkileri gazileri şaşırtmıştır. Gazilerin bu şaşkınlıkları Türkiye'nin bu dönemdeki askeri silah kapasitesi ve teknolojik yapısını gözler önüne sermektedir.

Gaziler mücadele verdikleri Kore'den bir yılın sonunda ayrılarak ülkelerine dönmüşlerdir. Türkiye de gazileri mahşeri kalabalıklar sıcak karşılamış, ilgi limana inmelerinden evlerine ulaşana dek il, ilçe, bucak ve köylerde süreklilik göstermiştir. Gazilerin döneceği haberinin alınmasının ardından tren istasyonları halk tarafından akına uğramıştır. Çevre eşrafı tarafından davullu, zurnalı karşılama yapılmıştır. Gaziler evlerine ulaştıklarında adaklar adanmış, kurbanlar kesilmiştir.

Gaziler sivil hayata döndükleri ilk zamanlarda savaşın etkisini hissettiklerini belirtmişlerdir. Gazi Mehmet Dilsiz'in eşinin belirttiği bu durumu net olarak göstermektedir. Bir gün arazilerinde çalışırken yanlarındaki yoldan geçen traktörün çıkardığı sesi bomba diyerek gazinin yere atlamasında hissedilmektedir.

Gaziler Kore topraklarında çok güzel dostluklar elde ettikleri görülmektedir. Yakın coğrafyada bulunan gaziler birbirlerine tanımaktadırlar. Gaziler arası birlik ve beraberlik Türkiye'de de devam etmektedir. Bu devamlılık yaşları bir hayli ilerleyen gazilere ulaşmada fayda sağladığı görülmüştür.

Gaziler yurda dönmelerinin ardından ülkelerinin kendilerine madalya, berat vb. herhangi bir onurlandırıcı unsur verilmediği görülmektedir. Gazilerin yakalarında bulunan madalyaları Güney Kore Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler tarafından gönderilmiştir. Türkiye gazilere maaş ve bazı sosyal haklar tanımıştır. Gazilere verilen şeref aylığının ülkede yaşanan çeşitli vakalar sonucunda kaldırıldığı görülmüştür. Türkiye'de gazilere verilen şeref aylıkları unvanlarını aldıkları zaman ve mekânlara göre değişiklik göstermektedir. Gaziler kendi ülkeleri tarafından madalya verilmemesi sebebiyle kendilerine verilen madalyaların arasında eksiklik olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Gaziler kendilerine verilen "*Koreli*" unvanının toplumda hemen fark edilmeleri ve Kore savaşını bilenler için övünç kaynağı olduğunun belirtmişlerdir. Bu gururlu hatıranın çeşitli yerel ve genel unsurlar ile okullar tarafından öğrencilere aktarılmasının önemli

olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle okullarda öğrencilerin bilfiil canlı olarak kendilerinden dinlemelerinin gelecek açısından avantaj olacağını belirtmişlerdir.

Kore’de yaşanan savaşta Türk askerleri çaresiz yetim ve öksüz kalan çocuklarla yakından ilgilenerek Suwon şehrinde Ankara ilkokulunu açmıştır. Burada çocukların her türlü ihtiyaçları karşılanarak eğitim almaları sağlanmıştır. Bu okul eğitimin önemini ve vazgeçilmez olduğunun anlaşılmasına katkı sağlamıştır.

Türk askerleri zor durumdaki Koreli çocuklar, kadınlar ve ihtiyarlarla yiyeceklerini paylaşarak günümüze kadar devam eden sevgi bağının oluşmasını sağlamıştır. Türk askerleri çap çap şeklinde kendilerine seslenen Korelileri karşılıksız bırakmayarak kumanya ve yiyeceklerini paylaşmıştır.

Türk askerleri barış amacıyla bulunduğu Kore de barış ve özgürlüğün gelmesinde büyük katkılar sağlamıştır. Bu katkı Güney Kore Cumhuriyeti halkı ve devlet erkânının Türk Gazilerine gösterdikleri saygı ve sevgide görülmektedir.

Yapılan görüşmelerde gaziler milleti adına verdikleri mücadeleyi anlatırken gurur ve hüznü bir kez daha yaşamışlardır. Gazilerin hiç sönmemek bilmeyen vatan aşkı Türkiye’nin yurt dışında yürüttüğü operasyonlar hakkındaki düşüncelerinden net bir şekilde anlaşılmaktadır. Gaziler ordumuzun verdiği mücadeleleri, özellikle Suriye operasyonlarını takip ederek verilen mücadelelerle ilgili çeşitli fikir ve tecrübelerini dile getirmektedirler.

5.2. Tartışma

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun üzerinden 27 yıl geçmesinin ardından 1950’de demokrasi adına önemli gelişmeler yaşanmıştır. CHP’nin içerisinde çıkan Adnan Menderes ve arkadaşlarının kurdukları DP iktidara gelmiştir. Türkiye’de önemli değişimlerin yaşandığı bu zaman diliminde tartışılan diğer bir önemli konu Kore’ye asker gönderilmesi meselesidir. Bu önemli askeri karar üzerine çalışılmış az sayıda yüksek lisans tezi mevcuttur. Kitap, makale, bildiri gibi yayınlar ise Kore Savaşı’nın önemi ve büyüklüğüne bakıldığında yeterli değildir. Yapılan çalışmalar ve yayınlar Kore Savaşı’nın içeriği ile ilgilidir. Kore gazileriyle gerçekleştirilen geniş çaplı bir sözlü tarih çalışması sınırlıdır. Gazilerle yapılan sözlü tarih çalışması sonucunda elde edilen

anılar ile Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan değerler ile ilişkilendirilmiştir. Yapılan çalışmalar Fakir (2010) Şimal Yıldızı Son Kore Gazileri isimli eseriyle Türkiye’de ulaşılabildiği Kore Gazileriyle görüşmeler gerçekleştirilerek tamamlamıştır. Ruscuklu (2005) Kore Savaşı Unutulan Savaş ve Gazi Faruk Pekrol’un Anıları isimli eserinde Kore Savaşını ve Türk Tugaylarının muhaberelelerine anlatarak esir düşmüş bir Türk askerinin anılarına hayat vermiştir.

5.3. Öneriler

1. Tarihsel verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla ulaşılabilen tüm gazilerle görüşülerek kayıt altına alınmalıdır. Bu çalışmanın yapılabilmesi için özel fonlar kurulmalıdır.
2. Kore gazileri çeşitli etkinlik ve çalışmalarla okullara davet edilerek birincil elden anlatımlar gerçekleştirmelerine olanak sağlayan imkânlar hazırlanmalıdır.
3. Eğitim kurumları ve yerel unsurlar işbirliğinde bulunarak Kore Savaşı anma günü etkinlikleri düzenlemelidir.
4. Milli Eğitim ders müfredatı ve kitaplarında Kore Savaşı’nı konu alan bölüm zenginleştirilmelidir.
5. Tarihin önemli olaylarından biri olan Kore Savaşıyla ilgili öğrencilerden dönem ödevi, etkinlik çalışması ve proje hazırlamaları istenebilir.
6. Yükseköğretim kurumlarında bulunan akademisyenler tarafından Kore Savaşı öğrencilere doktora, yüksek lisans ve bitirme tezi konusu olarak araştırmalarına teşvikte bulunulmalıdır.
7. Tüm il, ilçe, köy yöneticileri bölgelerinde bulunan gazilere ziyaretlerde bulunarak gazilerin ihtiyaçlarıyla yakından ilgilenmelidirler.
8. Üniversite yerleşkelerinde Kore Savaşı’nı hatırlatıcı büst, heykel ve hatıra sahaları oluşturulmalıdır.
9. Türk askerinin Kore mücadelesini konu alan dizi, film ve belgesel çekimleri gerçekleştirilmelidir.
10. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitaplarında Kore Savaşı geniş yer tutmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acar, C. (2007). *Soğuk savaş süper güçlerin hâkimiyet kavgası*. İstanbul: Ötüken.
- Akalın, C. (2003). *Soğuk savaş ABD ve Türkiye – 1 olaylar- belgeler (1945-1952)*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Akbaş, O. (2014). Sosyal bilgilerde değerler ve öğretimi. B. Tay ve A. Öcal (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s.s 348-355), Ankara: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti. 3. basım
- Albayrak, M. (2004). *Türk siyasi tarihinde demokrat parti (1946-1960)*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Armaoğlu, F. (1973). *Siyasi tarih 1789-1960*. 2. Baskı. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Armaoğlu, F. (1991). *Belgelerle Türk-Amerikan münasebetleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Armaoğlu, F. (1994). *20.yy siyasi tarihi 1914-1995*. cilt:1, 10. Basım. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Artuç, İ. (1990). *Kore savaşlarında mehmetçik*. İstanbul: Kastaş Yayınları.
- Aslan, E. (2016). Geçmişten günümüze sosyal bilgiler. Dilek D.(Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi* (s.s 4-40), Ankara: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.
- Atalay, A. (2013). *Kore savaşında Türk zayıyatı (Şehitler-Kayıplar-Yaralıları-Esirler)*. Konya: Çizgi Kitapevi.
- ATASE, (2012). *Kore'de Türk muhabereleleri*. Ankara: Genelkurmay Basımevi.
- ATASE, (1990). *Kore'de Türk askeri*. Ankara: Semih Ofset.
- Aydoğan, İ., Helvacı, M. A. (2010). *Kuram ve uygulamada eğitim bilimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Bağcı, H. (2007). *Türk dış politikasında 1950'li yıllar*, 3. Basım. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.
- Çolakoğlu, S. (2009). *Uluslararası ilişkilerde Kuzeydoğu Asya*. Ankara: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurulu.
- Denizli, A. (2010). *Kore kahramanı Şehit Binbaşı Lütfü Bilgin hayatı ve kahramanlığı*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Dinç, S. (2008). Türk inkılâbının dayandığı temeller ve Atatürkçülük. 2. Erişim Adresi: http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/sait_dinc_turk_inkilabinin_dayandigi_temeller_ataturkculuk.pdf
- Dinçer, M. (2007). Kore: Soğuk savaşın mirası bölünmüşlük ne zaman bitecek?. İnat, K., Duran, B., Ataman M. (Ed), *Dünya çatışma bölgeleri* (s.s 715-716). 2. Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dora, C. (1963). *Kore savaşında Türkler 1950-1951*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Eberhard, W. (1986). *Eski devirlerden zamanımıza kadar uzak doğu tarihi*. 2. Baskı Ankara: Türk Tarih Kurumu.

- Eberhard, W. (1995). *Çin tarihi*. 3. Baskı. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Erim, Ş. H. (1950). *Mehmetçik Kore yolunda*. Ankara: Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T. A. O.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1993). *Eğitime Giriş*. 4. Basım. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Gaddis, J.L. (2008). *Soğuk savaş pazarlıklar, casuslar, gerçek*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Girgin, M. (2012). *Pedagojik değerler*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Gönlübol, M. (1968). *Milletlerarası siyasi teşkilatlanma*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Gönlübol, M. ve Ülman, H. (1974). İkinci dünya savaşından sonra Türk dış politikası. M. Gönlübol (Ed.), *Olaylarla Türk dış politikası (1919-1973)* (s.s 245). Ankara: Sevinç Matbaası.
- Gürün, K. (2010). *Türk Sovyet ilişkileri (1920-1953)*. 2. Basım. Ankara. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Haytoğlu, E. (2002). Kore savaşı ve Denizli Kore şehitleri ile gazileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11) 76-114. Erişim adresi: http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/1763801743_7ercan%20hayto%C4%9Flu.pdf
- <https://www.nato.int/nato-welcome/index.html> (Alıntılama Tarihi: 28.05.2018)
- Huggins, H. (1975). *Soğuk savaş*. İstanbul: Koza Yayınları.
- Işık, A. (2009). *Kore savaşı'nda Türk ordusu'nun lojistik desteği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü: İzmir.
- Karakurt, B., Öztürk, S., ve Doğan, A. (2005). *Dünden bugüne Kore'de Türk kahramanları*. İstanbul: PASİAD.
- Karaosmanoğlu, A. L. (2013). Kore savaşı'nın siyasi-stratejik ikilemleri. M. A. Tuğtan (Ed.), *Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri* (s.s 38-43). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kore Enformasyon Ajansı, (2002). *Kore gerçeği*.
- Mütercimler, E. ve Öke M. K. (2004). *Düşler ve entrikalar demokrat parti dönemi Türk dış politikası*. Alfa Yayınları.
- Oran, B. (2002). *Türk dış politikası kurtuluş savaşından bugüne olgular, belgeler, yorumlar*. İstanbul: Sena Ofset. Cild 1
- Öke, M. K. (1990). *Unutulan savaşın kronolojisi Kore 1950-53*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Özçelik, N. (2017). *Mehmetçik Kore'de Kore savaşında Türk ordusu*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Pamir, P. ve Çiftci, E. (2014). *316 gün "Küçük kartalın"ın Kore günlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Safran, M. (2014). Sosyal bilgiler öğretimine bakış. B. Tay ve A. Öcal (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s.s 11), Ankara: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.

- Sander, O. (2009). *Siyasi tarih 1918-1994*. 18. Basım. Ankara: İmge Kitapevi.
- Sayılan, N., D. (2003). *Kore harbinde Türklerle*. 2. Basım. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Seçer, T. (2014). *Kore savaşının bilinmeyenleri*. 2. Basım. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Sel, L. (1979). *Kore'de cereyan eden muhabereleden alınacak dersler*. Ankara: Genelkurmay Basımevi.
- Sever, A. (1997). *Soğuk savaş kuşatmasında Türkiye, Batı ve Orta Doğu 1945-1958*. İstanbul: Boyut Kitapları.
- Sipahi, S. (2007). *Kore savaşı ve Türk kamuoyu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü: İzmir.
- Sönmez, V. (1997). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmezoğlu, F. (2016). *Soğuk savaş döneminde Türk dış politikası (1945-1991)*. İstanbul: Der Yayınları.
- Tay, B. (2017, Haziran). *2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Öğretim Programının Karşılaştırılması*. VI. Uluslar arası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuştur, Eskişehir.
- Toker, M. (1991). *Demokrasimizin İsmet paşalı yılları, dp'nin altın yılları (1950-1954)*. 2. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Ünalp, F. R., (2016). Kore savaşı (1950-1953). Tuna, N. (Ed), *Ateşkesin 60'ıncı yıl dönümünde Kore savaşı* (s.s 2), Ankara: Genelkurmay Basımevi.
- Yalman, A. E. (1970). *Yakın tarihte gördüklerim ve geçirdiklerim*. İstanbul: Rey Yayınları. Dördüncü cilt 4
- Yalta, B. (2005). *Kunu-ri muhabereleleri ve geri çekilmeler (26.11.1950-24.1.1951)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Yazıcı, K. (2006). Değerler eğitimine genel bir bakış. *TÜBAR*, 501-512. Erişim adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tubar/article/view/5000072921/5000067145>
- Yazıcı, T. (1963). *Kore hatıralarım*. İstanbul: Ülkü Basımevi.
- Yıldız, Ö. ve Doğramacı, H. (2014). Muğla-Milas Kore Gazilerinin anıları ışığında Kore Savaşı üzerine bir değerlendirme. *Tarih Okulu Dergisi*, 2014, 545-570. doi://dx.doi.org/10.14225/joh422

Sözlü Tarih Çalışması Yapılan Gaziler

Gazi Ahmet Akdağ

Gazi Ahmet Balkı

Gazi Ahmet Yergenli

Gazi Denizhan Baltutan

Gazi Emin Şenbaş

Gazi Halil Sayar

Gazi Hasan Hűseyin Aydın

Gazi Hűseyin Gűk

Gazi Hűseyin Nergiz

Gazi Hűseyin Őzdemir

Gazi İbrahim Saçkan

Gazi İsa Őrgűlű

Gazi İsmail Demirci

Gazi Kemal Çatalok

Gazi Mehmet Ali Gencer

Gazi Mehmet Tetik

Gazi Murat Ballı

Gazi Mustafa Altınel

Gazi Mustafa Özbayram

Gazi Nedim Bayer

Gazi Nuri Bozdağ

Gazi Orhan Bozkurt

Gazi Osman Akkan

Gazi Őmer Gűcű

Gazi Recep Akkuş

Gazi Sadık Gűney

Gazi Őerafettin Kűksal

EKLER

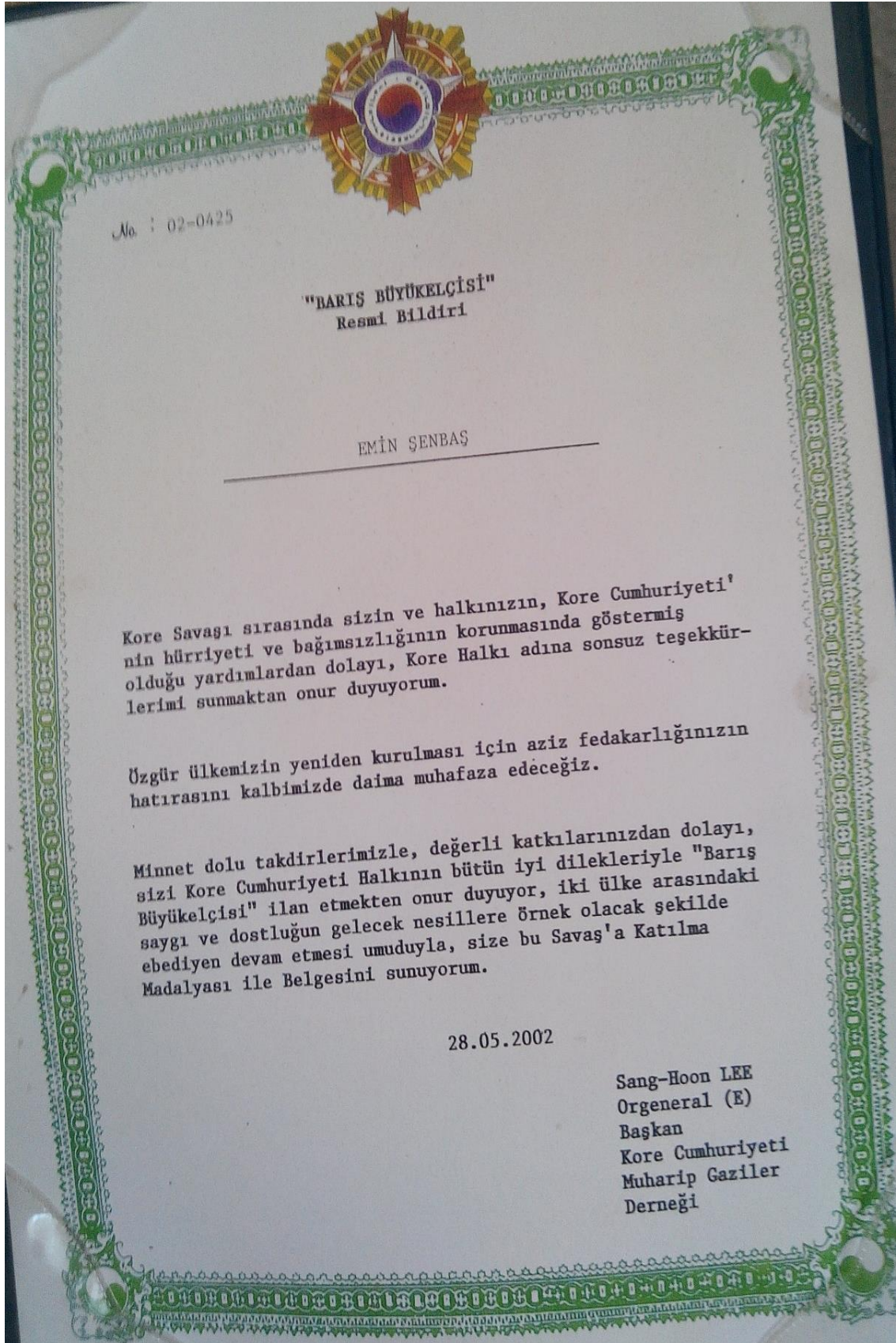
EK 1: İkinci Kore Türk Tugayında Görevli Binbaşı Nejdet Esturun

EK 2: İkinci Kore Türk Tugayının Kurban Bayramı Namazı Öncesinde Hazırladığı Namaz Çadırı ve Tahta Minare

EK 3: Birinci Kore Türk Tugayı Gazilerinden Emin Şenbaş'a Kore Cumhuriyeti Tarafından Gönderilen Madalya Belgesi

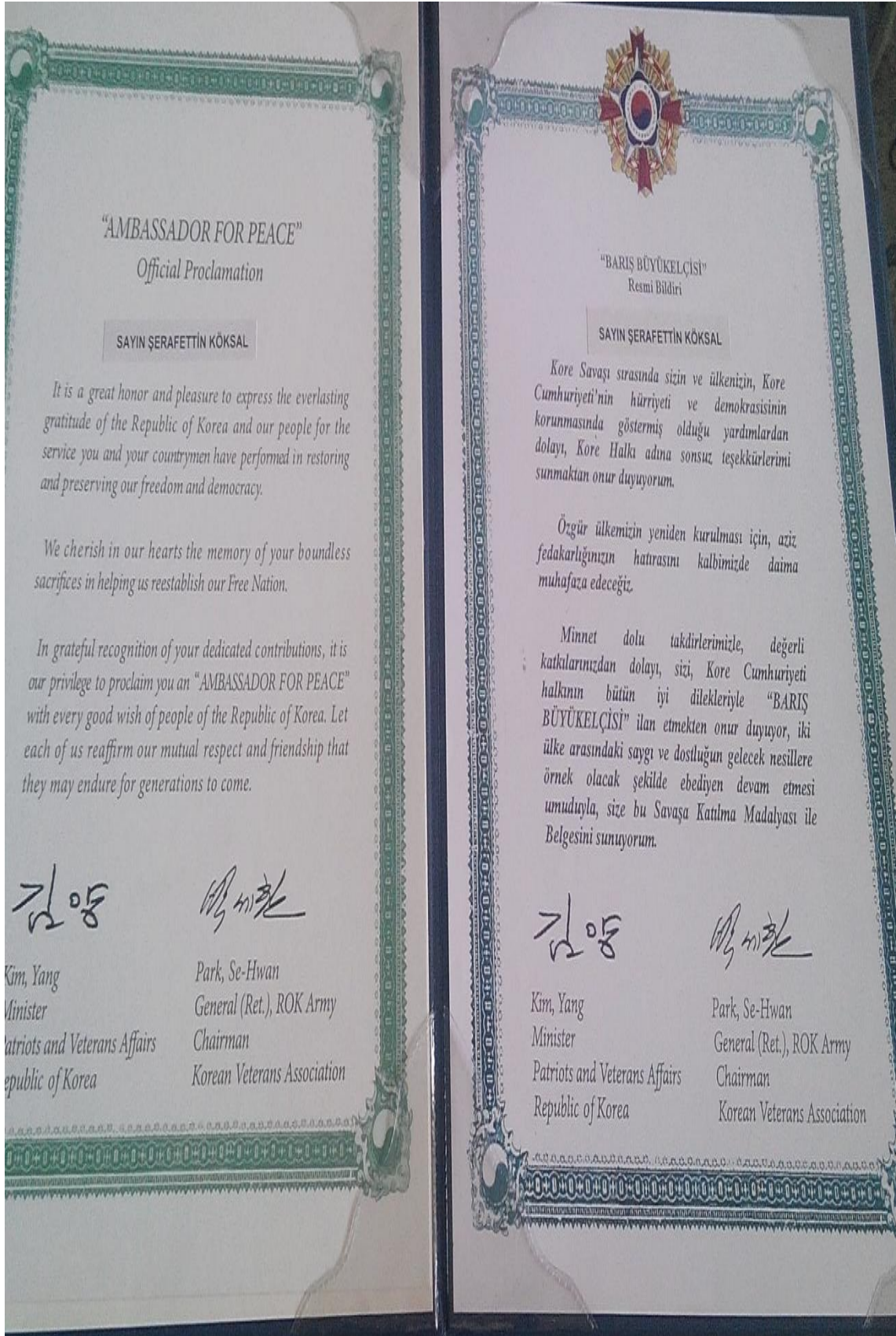
EK 4: Üçüncü Kore Türk Tugayı askerlerinden Gazi Ahmet Yergenli'nin Japonya'dan Aldığı bavul

EK 5: Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Ahmet Yergenli'nin Kore'den Getirdiği Kaşık

EK 6: Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Şerafettin Köksal'a Kore Cumhuriyeti Tarafından Verilen Resmi Bildiri

EK 7: Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Şerafettin Köksal ve Kore Fotoğrafları (Gazi Şerafettin Köksal Alt Sıranın Ortasındaki)

EK 8: Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Halil Sayar'ın Kore Kahramanlık Madalyaları

EK 9: İkinci Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Nedim Bayer'in Birliğine Ait Uçaksavar Bataryası

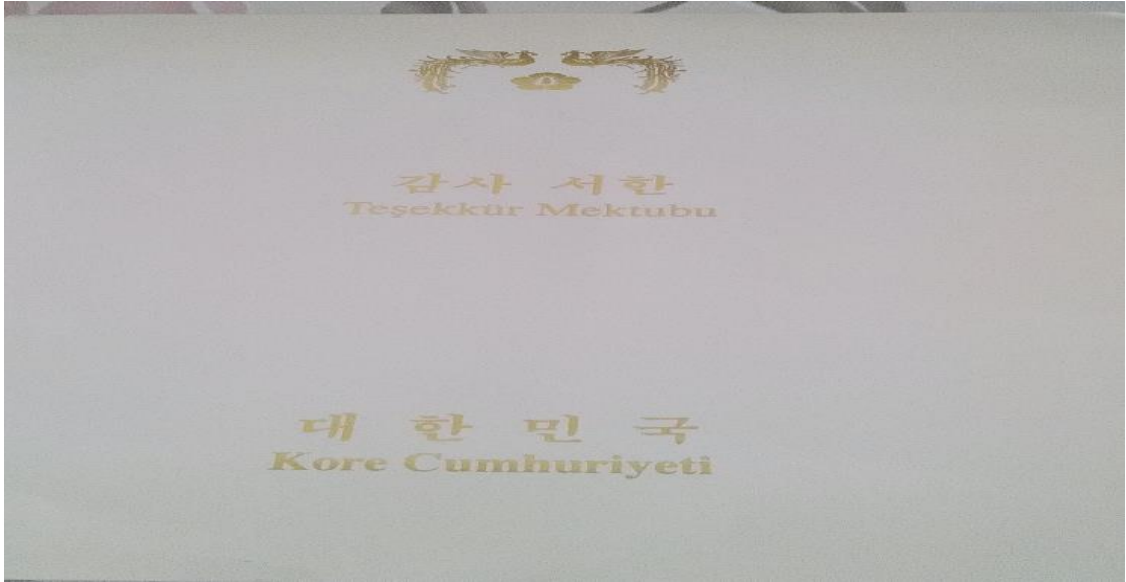
EK 10: Üçüncü Kore Türk Tugayı Askerlerinden Gazi Şerafettin Köksal ve Kore Fotoğrafları

EK 11: Ahmet Azman'ın Kişisel Koleksiyonundan Kore Türk Tugayı Simgesi

EK 12: Gazi Ahmet Balkı'ya Kore Cumhuriyetinden Gönderilen Teşekkür Mektubu

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Soyad, Ad: AZMAN AHMET

Doğum Yeri ve Tarihi: Aydın.07.07.1992

Eposta: ahmetazman48@gmail.com

Telefon: 0534 228 92 89

EĞİTİM BİLGİLERİ

İlköğretim: Adabelen İlköğretim Okulu 2006

Lise: Ortaklar Lisesi 2010

Lisans: Uşak Üniversitesi 2014

Yabancı Dil: İngilizce

İŞ TECRÜBESİ

Mevsimlik İşçi: S.S. 5'nolu Ortaklar İncir Tarım Satış Kooperatifi (TARİŞ) 2010-2018)

YAYINLAR